

Montreālas Latviešu
Biedrības

ZINOTĀJS

ISSN 0227 - 2423

1991. GADA AUGUSTS

MONTREALA, KVEBEKĀ

43. GADA GĀJUMS

Nr. 8. (509.)

Šo vasaru ievadīja 9. latviešu dziesmu svētki Kanadā, kas, kā arvien, notika mūsu (latviešu) galvas pilsētā Toronto, pulcinot dalībniekus un apmeklētājus no visām pasaules malām. Lai gan rīkotājiem šoreiz bija visādas redzamas problēmas, kuŗu vidū lielākā izrādījās ap 300 gaidīto ciemiņu no Latvijas neierašanās, svētki izdevās labi un deva gaidīto nacionālo pacilājumu. Četrdesmit astoņi sarīkojumi deviņu dienu laikā bija līdz šim plašākais devums, kādu piedzīvojuši dziesmu svētku apmeklētāji šajā krastā. Tie deva iespēju jebkuŗam svētku apmeklētājam atrast sev ko piemērotu un patīkamu. Svētku galvenajos sarīkojumos - kopkoncertā un tautas deju uzvedumā - dalībnieku un apmeklētāju skaits bija ievērojami sarucis, bet tas nemazināja kvalitāti. Saimnieciski rīkotājiem nenāksies viegli savilkt kopā ienākumu un izdevumu kontus. Esot paredzams iztrūkums.

Rezultātā nopietni jādomā par nākamo svētku ievērojamo pārorganizēšanu, lai tie atbilstu jaunajām sabiedriskajām prasībām, kādas radušās, atveŗoties daudzajiem robežu punktiem Latvijā. Šķiet, ka Latvijas ceļojums daudziem šoreiz iznāca lētāks kā piedalīšanās dziesmu svētkos Kanadā. Tādā gadījumā nav šaubu par to, uz kuŗu pusi nosvērās izšķiršanās - uz Latviju! Un liktenīgs izrādījās Dziesmu svētku biedrības nobalsojums, kur svētkus rīkot - vai Toronto, vai Hamiltonā - un ko savā laikā izšķīra biedrības priekšnieka balss. Tūlīt jāpiezīmē, ka rīkotāji atjautīgi risināja dažādos šķēršļus, ar kādiem tiem bija jāstopas. Tikai pa retam viņu sejās bija manāms nemiers par to, kā būs. Tika ar visu galā. Mums jāsaka paldies itin visiem, kas rūpējās, lai šie svētki izdotos un ienestu sirdīs latvisko veldzi un iepazīstinātu ar dažādajām kultūras jomām. Reizē jāapzinās, ka sabiedriskās un politiskās situācijas šobrīd mainās tik strauji, ka nepieciešama vislielākā uzmanība un atjautība, lai šādu lielsarīkojumu varētu sarīkot sekmīgi. Jau tagad nopietni jāskatās domāt un rīkoties, lai veidotu nākamos dziesmu svētkus Kanadā.

Tūdaļ pēc dziesmu svētkiem Kanadā sekoja vesela virkne lielāku sarīkojumu Latvijā. To vidū plašākais bija I Vispasaules latviešu zinātņu kongress ar gandrīz 1.500 dalībniekiem, no kuŗiem vairāki simti bija no ārzemēm. Divdesmit četrās dažādās sesijās pulcējās zinātnieki, speciālisti un interesenti, lai iztīrītu dažādus savu profesiju zinātniskās problēmas, iepazītos un priecātos. Rīkotāju saime bija sevišķi plaša un tā savu uzdevumu dotajos apstākļos paveica teicami. Pēc pēdējām ziņām, ienākumi pārsniegs 800.000 rubļu izdevumus. Plašais salidojums deva retu iespēju uzņemt kontaktus visdažādākajās nozarēs. Pēc kongresa daudzi tā ārzemju dalībnieki iepazīs ar Latvijas apstākļiem un apmeklēja savus radus un paziņas. Kongresa lielākais ieguvums - sējās jaunas un ciešas draudzības saites zinātnieku starpā. Netrūka ieteikumu par to, kas nākotnē būtu darāms Latvijas un dažādo zinātņu labad. Šajā kongresā izskanēja, kā to minēja organizētāji noslēguma sarīkojumā Nacionālajā teātrī, vairāk kā miljons vārdu. Ja tikai daži tūkstoši no tiem atradīs auglīgu zemi turpmākajā darbībā, ieguvums Latvijai būs neizmērojams. Un reizē jau tika gudrots, kā rīkoties nākotnē. Un, šķiet, gan rīkotāji, gan darītāji bija uz pareizā ceļa - lēma, ka būs daudz kas jāpārkārto un jāmeklē citas pieejas, lai nākamais kongress būtu vēl efektīgāks un dotu vēl vairāk.

Aizvadītais zinātņu kongress tā dalībniekos ievērojami pacēla nacionālo apziņu un lika tiem nojaust to, cik milzīgs darbs vēl priekšā, lai Latvija būtu neatkarīga, patstāvīga un brīva. Uz to sniedzās daudzu zinātnieku domas. Tas stiprina un dod labas cerības nākotnē.

Kongresam pievienojās Pasaules latviešu izglītības darbinieku konference "Ministere II - Rīga" un 3x3 Kaucmindē, kas pulcināja dalībniekus no zinātņu kongresa un citus interesentus no ārzemēm

un Latvijas. Šajos salidojumos bija sava īpatnēja gaisotne un tie labi iederējās bagātajā vasarā, kuŗā ārzemju latvieši savos ceļojumos nomēroja vairāk jūdžu kā jebkad agrāk. Un gribētos teikt, ka katra šī jūdze pārnestā nozīmē deva kaut ko derīgu, pielietojamu mūsu mazajai un skaistajai zemi un tās tautai, kas gaida uz savu brīvību ar vislielāko nepacietību, jo jūt, ka laiks, varbūt, vairs nav tās pusē.

Ka lietas pasaules politiskajā arēnā kļūst mums mazliet labvēlīgākas, liecina Gorbačeva un Buša tikšanās jūlija pēdējās dienās Maskavā. Pēc televīzijas, aviņu un radio ziņām, Bušs ieņēmis noteiktāku stāju un prasījis Gobačevam neatkarību Baltijas valstīm. Turklāt Krievijas republikas prezidents B. Jeļcins parakstījis sadarbības līgumu ar Lietuvu, respektējot tās pasludināto neatkarību. Un tā solīti pa solītim ejam pretim tai dienai, kad latvieši varēs paši valdīt savā zemē.

Sarunās dzimtenē bieži nācās dzirdēt atziņu, ka ārzemju latviešiem arvien vēl esot liela loma pasaules politiskajā spēlē. "Tieši te jūs varat mums visvairāk palīdzēt!" uzsvēra daudzi. Un to derētu iegaumēt. Tad šī vasara kļūs vēl bagātāka.

Uz Latviju mūs tagad ved nopietni sadarbības ceļi. Nav vairs jāsapņo un jāsatiekas tikai pa gara tiltiem. Varam daudz ko veikt tieši un bez lielākiem ierobežojumiem. Šis apstāklis mums ir jāizmanto, kur vien tas iespējams.

M. ŠTAUVERS.

MŪSU UZDEVUMS.

Stabilitāte panākama tikai likvidējot varmācīgi izveidoto PSRS.

Ir jūlijs. Latvijas Republikas Augstākā padome skaitās atvaļinājumā. Plenārsēdes nenotiek, bet dzīve un politiskā cīņa turpinās. Par kādu normālu atvaļinājumu var būt runa, ja ik pēc 3-4 dienām bandītiskie OMONieši uzbrūk kādam muitas punktam, to izdemolē, aplaupa, nodezina, piekauj muitniekus, sarīko citādas provokācijas. Ir ļoti pazemojoši, ka nevaram atļauties dot šiem iebrucējiem pienācīgu atbildi, jo ir skaidri pateikts, ka tādā gadījumā armija nāks OMONiešiem palīgā. Bet mums nav savas armijas, kas varētu pienācīgi stāties pretī PSRS bruņotajiem spēkiem.

Līdzīgi tas ir Igaunijā un Lietuvā. Lietuvā pavisam nesen uz dažām stundām ieņēma pat galveno telefona un telegrāfa centrāli.

Ko šī un visāda citāda izaicinošā rīcība nozīmē - viennozīmīgi pateikt nevar. Jāpielaiž vairākas versijas:

- varbūt telefona-telegrāfa ieņemšana bija ģenerālmēģinājums gatavotam valsts apvērsumam Baltijas valstīs?

- varbūt ar daudzajām provokatoriskām akcijām grib iemidzināt, sagatavot sabiedrisko domu, lai mazāk asi uztvertu priekšā stāvošos lielos notikumus?

- varbūt ar šīm akcijām grib parādīt lielvalstīm, ka tagadējās Baltijas valsts valdības nepārvalda situāciju savās zemēs?

- varbūt ar šīm akcijām grib vēl vairāk sarežģīt Gorbačeva stāvokli, bet, varbūt, tas notiek ar viņa ziņu?

Iespējams, ka rīcības pamatā ir visi šie motīvi. Kāda arī nebūtu īstā, galvenā versija, es un daudzi jūtamies kā kādā periodā kāja laikā jutos frontē, kad iebrucēju armijas lidmašīnas katru dienu rīkoja virs galvām, bet mums savu lidmašīnu-iznīcinātāju nebija, nebija arī zenīt artilērijas; mēs tupējām ieraktās bedrēs un zīlējām - trāpīs bumbas, vai nē. Pretīgs, pazemojošs nespēks.

Tādā situācijā atrodamies. Strādā valdība, Augstākās padomes prezidijs, deputātu komisijas pēc vajadzības. Mēs vērojam, analizējam un prognozējam notiekošo visā pasaulē, sevišķu vē-

rību piegriežot sarunām un procesiem, kas skar Baltijas valstis. Šajā sakarā man liekas dīvaini, ka gandrīz visās sarunās abas puses savu viedokli un rīcību motivē ar vēlēšanos neizjaukt politisko stabilizāciju, t. s., PSRS un līdz ar to Eiropā un visā pasaulē. No tā vai baidās. Ar šādu mērķi savu nostāju pamato ASV prezidents Bušs, Francijas prezidents Miterāns, Vācijas premjers Kols, viņu valdību ārlietu ministri. To pašu dara Gorbačevs un citi varas vīri Maskavā, Rubiks, Klaučēns un viņu palīgi Latvijā, lai attaisnotu Savienības saglabāšanu. Ja runa ir Padomju Savienību, tad, vispirms jau, nevar lietot vārdus "neizjaukt stabilizāciju", bet gan mēģināt radīt to, jo Padomju Savienībā ne politiskā, ne ekonomiskā stabilizācija nekad nav bijusi. Kur valda beztiesīgums, varmācība un chaos, tur nevar būt stabilitāte.

Taču neatkarīgi no tā, kuŗu no šiem jēdzieniem lieto - neizjaukt vai radīt - šāds nodoms nav realizējams, neizjaukot varmācīgi radīto valsts savienību, nedodot iespēju pakļautām tautām realizēt pašnoteikšanās tiesības. Man pat grūti iedomāties, ka pēc visa jau notikušā Padomju Savienībā, Austrumu un Viduseiropā, kāds nopietns politiķis vēl var to nesaprast! Bet ja nu tomēr ar šādu nolūku kāds godīgi tiecas, tas ir pašapmāns.

Liekas, ka daži bagāto demokrātisko valsts vadītāji ir iedomājušies, ka pietiks, ja Gorbačeva rīcībā iedos prasītos miljardus, lai novērstu Padomju Savienībā ekonomisko sabrukumu un reāli draudošo badu. Šie vadītāji maldīgi ir iedomājušies, ka, ja izdosies stabilizēt ekonomisko stāvokli, stabilizēsies arī politiskais. Tādas cerības ir bez pamata. Vispirms, vai tad aizdodot, īstenībā atdodot, uzdāvinot kaut vai katru gadu 2 līdz 3 simts miljardus, var uzturēt tik milzīgu valsti, kā PSRS, nemainot pašos pamatos sistēmu? Vai tad saimniecību var līdzsvarot un pārbūvēt, ja nav politiskas stabilitātes valstī?!

Man liekas, ka vairāki pasaules varenie tagad saista noteiktas cerības ar Borisa Jeļcina stabilizējošo misiju. Mēs Jeļcinam labprāt to novēlētu, bet, lai to panāktu, Jeļcinam nāktos izjaukt Krievijas federāciju, vai, vismaz, izdarīt tajā ļoti kardinālas izmaiņas. Ir taču zināms, ka gadu simtus Krievijas koloniālā politika tika veidota uz citu valsts un tautu rēķina, un tā ir radīta arī tagadējā Krievijas federācija. Jeļcins, uzsākot cīņu par visaugstāko amatu Krievijā, federācijā ietilpstošajām autonomajām republikām, kad tās pieprasīja suverēnitāti, teica: Ņemiet sev tādu neatkarību, suverēnitāti, kādu esiet spējīgi izveidot. Un tagad autonomo republiku vairāk miljonu iedzīvotāji uzstāda savas prasības pavisam konkrēti. Piemēram, Tatārijas Republikas parlaments savu līderi Saimijevu jau ievēlēja par savu prezidentu, nevienam atļauju neprasot un bez jebkāda līguma ar Krieviju. Un Saimijevs jau ir atklāti paziņojis, ka Krievijas federācijas prezidenta vēlēšanās nav juridisku seku Tatārijā. Krievijas prezidenta vēlēšanās piedalījās tikai 1/3 Tatārijā dzīvojošie vēlētaji. Tatārija nepiekrīt jaunās PSRS federācijas modelim 9/1. Viņu minimālās prasība ir 9/1/1, bet tādā variantā nepiekrītis pārējās 8 republikas. Vispār, šīs jaunās republiku apvienības radīšanas nolūks draud izjukt. Būtībā taču Jeļcins nav tiesīgs parakstīt 9/1 līgumu, pirms nebūs noslēgti līgumi ar autonomajām republikām, kuŗas ietilpst Krievijas federācijā, bet tādu līgumu vēl nav.

Ir paredzēts, ka Boriss Jeļcins 10. jūlijā nodos prezidenta zvērstu, bet reālas varas Krievijā viņam nav. Joprojām visos apgabalos un pilsetās funkcionē kompartijas komitejas, milzīgie partijas aparāti, militāri rūpnieciskās struktūras arī Valsts drošības komitejas. Visi šie iestādījumi ir pret jebkādam būtiskām izmaiņām, pret iekārtas demokratizāciju. Šodien neviens skaidri nevar pateikt, kam patreiz Padomju Savienībā ir reālā vara. Pavlovs taču PSRS parlamentā pieprasīja prezidenta pilnvaras Ministru kabinetam. Viņu

atbalstīja Pugo, Jazovs, Krjučkovs un prāvā reakcionārā deputātu grupa "Sojuz". Avīzēs šo sacelšanos devē par valsts apvērsuma ģenerālmēģinājumu. Pēc tāda tas, tiešām, izskatījās.

Tātad - par kādu stabilitāti ir runa? Kas viņu radīs? Ja nu, vienīgi ģenerāļi ar bruņotajiem spēkiem. Vai tā var radīt reālu stabilitāti? Un vai tādos apstākļos pasaules lielvalstīm ir jēga dot simtiem miljardus dolārus?! Vai tādos apstākļos arī ASV prezidentam nenāksies izmainīt savu viedokli - visu kārtot tikai caur PSRS - caur Gorbačevu? Spriežot pēc speciālā prezidenta Buša vēstījuma kongresam - ir pamats uz to cerēt.

Mēs televīzijā redzējām, kā Savienotajās Valstīs tika pieņemts Boriss Jeļcins. Viss kā pēc statusa nākās pieņemt kādas valsts likumīgu prezidentu. Mēs neesam ne greizsirdīgi, ne izbrīnēti. Tā tam vajadzēja būt. Bet kāpēc tā nepieņēma Baltijas valsts visaugstākās amatpersonas? Baltijas valstīm ir pat vairāk tiesības sevi uzskatīt par patstāvīgām valstīm. Viņas tādas bija jau divdesmitajos, trīsdesmitajos gados. Mēs bijām Tautu Savienības pilntiesīgas locekles, kuŗas par tādām atzina arī ASV un šo atzinumu nav mainījušas līdz šai dienai. Kur te loģika? Kur principialitāte? Kur taisnīgums?

Tā spriež latviešu, lietuviešu un igauņu tautas.

Tiesa, mēs vēl neesam panākuši reālas neatkarības atjaunošanu. To nav panācis arī Jeļcins. Baltijas valstis sevi ir deklarējušas par neatkarīgām valstīm, saglabājot agrākās Satmersmes pamatprincipus.

Vai tad ASV un Anglija, kuŗu toreizējie vadītāji kopā ar Staļinu Jaltas, Teherānas un Potsdamas konferencēs kopīgi neizlēma Baltijas valsts paturēšanu Padomju Savienības sastāvā? Vai viņas, kopā ar citām valstīm Helsinku konferencē nesankcionēja Padomju Savienības robežas? Vai viņām šodien nepienākās gādāt, lai Baltijas valstis atgūtu reālu neatkarību?

Mēs sakām paldies Borisam Jeļcinam, ka, atrodoties ASV, viņš ne reizi vien publiski apliecināja, ka atzīstot Baltijas valsts tiesības atgūt savu neatkarību. Varbūt tas pamudinās ASV prezidentu un citas ietekmīgas personas pasaulē mainīt savu nostāju, nemēģināt atrunāt Baltijas tautas no savām likumīgām prasībām atgūt pilnīgu neatkarību, bet iespaidos PSRS vadītājus tam nepretoties. Ja tas nenotiks, tad B. Jeļcinam, pat patiesi gribot, lai Baltijas valstis kļūtu pilnīgi neatkarīgas, neizdosies to nodrošināt.

Stabilitāte, patiesi, ir ļoti vajadzīga, un pēc tās mēs visi ilgojamies un par to cīnāmies. Tā iespējama tikai visām pakļautajām PSRS republikām atgūstot pilnīgu neatkarību un kā tādām tad slēgt līgumus uz pilnīgi līdztiesīgiem pamatiem ar valstīm Rietumos un Austrumos uz abpusēji izdevīgiem pamatiem.

Mums nav saprotams, kāpēc pasaules demokrātisko valsts vadītāji, valdības vienozīmīgi nepasaka PSRS valdībai, ka Baltijas jautājums nav PSRS iekšēja problēma, jo Baltijas valstis tika okupētas pēc divu ārvalsts - PSRS un Vācijas - noziedzīgā nolīguma un varmācīgi iekļautas PSRS sastāvā. Uz starptautiska nolīguma pamata mūs okupēja un starptautiskā konferencē Baltijas valstīm sava neatkarība ir jāatgūst. Tāda speciāla starptautiska konference neatliekami ir jānoorganizē.

Mūsu uzdevums ir steidzoši panākt kopēju viedokli ar Lietuvas un Igaunijas vadītājiem sarunās gan ar Borisu Jeļcinu, gan Michailu Gorbačevu.

Mēs lūdzam arī PBLA vadību un visas latviešu trimdas organizācijas vēl vairāk aktivizēt savu darbību, lai kopējiem spēkiem panāktu reālas neatkarīgas latviskas Latvijas atjaunošanu.

1991. gada jūlijā, Rīgā.

E. BERKLAVS.

Kaut gan visiem ir skaidrs, ka marksisms ir mīrusi mācība, vismaz Padomju Savienībā un Austrumeiropā, viens marksisma pareģojums gandrīz vai paradoksālā veidā piepildās padomju impērijā, proti, strādnieki apdraud valdošo šķiru un var izrādīties izšķirošais faktors radikālām pārmaiņām valsts vadībā. Valdošā šķira, padomju un partijas nomenklatūra, ilgus gadus pieradusi runāt šo pašu strādnieku vārdā. Šodien tie ar reti sastopamu vienotību uzstājas pret ekspluatētājiem un liekēžiem, kā ne bez pamata tautā sauc šo nomenklatūru.

Savukārt, komunistiskie demagogi, centrālā vara un tai uzticīgie vietējie birokrāti pielieto sen izmēģinātu taktiku, cenšoties sanaidot dažādas strādnieku grupas. Īpaši naidīgi nomenklatūra noskaņota pret ogļračiem, kas ir pēdējā streiku vilņa iniciatori. Ja izdotos atsevišķu reģionu un nozaru streikus pārvērst Vissavienības streikā, tas varētu nozīmēt tagadējās valdības galīgo krachu. Tāds streiks būtu reāls spēks, pret ko būtu nespēcīgi automāti, sapieņu lāpstīgas, indīgā gāze ar poētisku vārdu "Čerjomuha" (Ieva) un pat tanki.

Jau ar pirmajām streika dienām centrālās avīzes bija pilnas ar sirdi plosošām vēstulēm, kuņas parakstīja dažādi "darba ļaudis un pensionāri". Zinot komunistiskās preses tikumus, nav grūti iedomāties, kur un kā tapa šīs vēstules. Pa lielākai daļai, ja ne visas, - redakcijās. Gan "Pravda", gan "Izvestija" neko nav mainījušas savā stilā kopš, t. s., stagnācijas gadiem. Tiesa, latviešus par to nav jāpārliecina, jo Latvijā labi zināma nekaunīgā, duļķainā apmelojumu straume, kuņas mērķis ir izraisīt naidu pret Baltiju. Jāsaka, ka daudz kur šī dezinformācija darbojas.

Gan prezidents Gorbačevs, gan premjērs Pavlovs murmina, kaut maz saprotamu, par segu, ko ogļrači gribot pārvilkt uz savu pusi. Vienlaicīgi šie vadītāji ne ar vienu vārdu nepiemin ogļraču politiskās prasības, kas ir ļoti vienkāršas: komunisti, atskatīties no varas, citādi būs vēl sliktāk.

Jāsaka, ka visai negaidīti ogļračus, kas streiko no Karpatu kalniem līdz Sachalinai, no Komi republikas līdz Karagandai, atbalstīja, pie tam visai aktīvi, minkieši un citi Baltkrievijas pilsētu strādnieki. Baltkrievija līdz šim skaitījās klusākā un padomju varai un Vissavienības diktātam padevīgākā republika. Tas atgādina situāciju: ja zaķi iedzen stūrī, bezizejas situācijā, arī tas spers pretim. Turklāt jāatzīmē, ka televīzijā redzētās mītiņu ainās no Minskas brīvi plīvoja Baltkrievijas nacionālie karogi, balti-sarkan-baltie, kamēr vēl pagājušā gadā nedaudzajās Baltkrievijā notikušajās demonstrācijās miliči vilka aiz matiem un spēra ar kājām meitenes, kas bija uzvilkušas baltas blūzītes un sarkanus brunčus ar baltu apakšmalu.

Starp citu, Baltijā, īpaši Latvijā un Igaunijā, šie paši melnie, precīzāk, sarkanie komunistiskie spēki, ņemot vērā specifiskos apstākļus un demografisko situāciju, krievu strādniekus visādi kūda pret valdībām un nacionālo kustību. Ne jau velti komunistu organizētās demonstrācijas notika pirms asipainiem notikumiem Viļņā un Rīgā. Tiesa, ne jau visi krievu strādnieki ņēma tajās dalību, un demonstrētāju rindās netrūka deklasēto elementu un vienkāršu klaidoņu. Savukārt, Krievijas streikojošie ogļrači pieprasa ļaut Baltijas valstīm iet savu neatkarības un brīvības ceļu.

Liekas tomēr, ka Gorbačevs nobijās no ogļraču streika un lika Pavlovam kaut kādiem pielabināties. Pats prezidents aicināja streikotāju grupu streiku izbeigt, solot izpildīt vairākas ekonomiskās prasības. Izrādījās, ka tas bija tikai teātris. Kuzbasa streiku komiteja paziņoja, ka valdība runājusi nevis ar streikotājiem, bet ar valdībai paklausīgiem oficiālo srodbiedrību pārstāvjiem.

Gorbačevs mēģināja pielietot arī pātagu, izsludinot moratoriju uz streikiem un manifestācijām. Rezultātā gluži pretējs efekts: nākošajā dienā Kuzbasa ogļračiem pievienojās apgabala lielākās pilsētas - Kemerovas - sabiedriskā transporta vadītāji, bet Baltkrievijas galvaspilsētā Minskā vispār ne-

viens nestrādāja.

Vēl 1989. gadā streikojošie ogļrači izvirzīja tīri ekonomiskas prasības. Viņi visai nedraudzīgi sagaidīja demokratiskos aģitētājus. Tagad, sapratuši, ka viņi kārtējo reizi nekautnīgi piekrāpti, ogļrači izsludināja kaŗu komunistiskai valdībai. Pagājušā gadā trešā daļa komunistu Novokuzņeckas raktuvēs publiski atteicās no savām partijas kartēm, jo negribēja neko kopēju ar šo amorālo un noziedzīgo organizāciju. Jāatzīmē, ka šodien vairums ogļraču simpatizē Jelcinam. Kaut kāda alternatīva Gorbačevam Jelcina personā ir, bet ilgākā laika posmā šodienas simpātijas var pārvērsties naidā. Tā būs kārtējā traģēdija. Runa nav par to, ka Jelcins spēlē populista lomu un ka populisms var galarezultātā dot kārtējo diktatūru; nav arī par to, ka, ilgus gadus esot rūdītam partijas funkcionāram, Jelcinam tomēr pagrūti kļūt par īstu demokratu. Pat visu labu gribēdams, Jelcins neko nevar piedāvāt ogļračiem, vismaz neko vairāk par Vissavienības prezidentu, ja nu vienīgi uz citu rēķina. Valsts, tās samniecība novesta līdz pēdējai robežai, aiz kuņas pilnīgs sabrukums. Kā to novērst, nav zināms. Pirms savas neveiksmīgās vizītes Japānā, Gorbačevs uzturējās Habarovskā. Visai zīmīgi, ka dienu šajā pilsētā viņš pabeidza ar pārrunām ar Tālo Austrumu kaŗa apgabala pavēlnieku. Arī Sachalinā streiko ogļrači.

Bet viņi nebaidās no spēka pielietošanas. Kā teica amerikāņu korespondentam kāds Novokuzņeckas ogļracis: "Mani ar kaŗu nenobaidīsi. Es katru dienu strādāju kapā."

VIKTORS KALNIŅŠ.

KO TIE RĪGAS GAIĻI DZIED?

Kad pēc daudz, daudz gadiem atkal sadomāju apskatīt savu dzimto pilsētu, pienāca bēdu ziņas - tur šaudās, ceļ barikādes, spēlē kaŗu. Vai cilvēks, kam visa tā jezga gājusi pāri, atkal sāktu no gala? Neesmu vairs tajos gados, kad tādas kaŗa spēles uzsit burbuli. Ja kaŗo, tad kaŗo, bet tāda bakstīšanās nav īsta kanaka cienīga nodarbība. Tā mēs būtu teikuši toreiz, kad maršējām kaŗa zābakos. Šodien, laikam, citi laiki un cita domāšana. Tādēļ nospriedu, ka jābrauc vien būs. Kas to zin, kad radīsies atkal dūša. Kā jau tādās reizēs parasts, uzrodas visādi draugi un paziņas, kam kaut kas vedams, kārtojams un nododams. Kā tu atteiksi! Tā bagāža dubultojās un naudas maks kļuva varenī smags. Ja nu iznāk tāpat, kā toreiz, kad valdīja Cars Brežņevs, un kad man Maskavā visas bikšu vīles iztaustīja, var sanākt ziepes. Kas to lai zin, kas viss tajās paciņās ir iekšā? Kungī var iedomāties, ka apgādāju dumpiniekus ar jauniem un briesmīgiem kaŗa materiāliem, jo ja jau barikādes un bruņu mašīnas, katrs putniņš, kas lido turp, ir vairāk kā bīstams.

Izrādījās, ka manas bažas ir pilnīgi veltas. Jaunajā lidostā - Imantā ir arī jauna kārtība, gandrīz tāda, kā civilizētā pasaulē. Ne tevi krata, ne citādi ķibelē. Iespēj vizā štampeli - ņem savu pekeli un staigā. Mazliet tā kā neparasti. Neparasta ir arī lidostas šaurība. It kā zemes trūktu! Varbūt tas ar gudru ziņu, lai pieradinātu jau laikus cilvēkus pie ciešas kopības un pacietīgas gaidīšanas.

Sen to Rīgu daudzinaja,

Nu to Rīgu ieraudzīju.

Jā, ieraudzīju gan savu dzimto pilsētu, manū Rīgu. Pārmainīta, pārbūvēta, pārveidota, vai no jauna celta? Jau braucot no lidlauka, uzšēdos uz varena autoceļa. Tas esot Rīgas-Jūrmalas autoceļš. Gandrīz tāds, kā pie mums, ja ne vēl glauņāks. Kad un kur tāds radies, nebija laika skaidrot, jo mēģināju saskatīt kādu pazīstamu vietu. Imanta, pēc visiem ruļļiem, taču bija viena no tām vietām, kur kāvos ar suņiem, kad tie negribēja atdot pat zemē kritušū ābolu. Ta-

gad ne supu, ne dārzu, ne ābolu. Sabūvētas tādas kā blokmājas, kuŗās mītot tie, kam plašā dzimtene kļuvis par šauru.

Un Daugava! Šī varenā upe, ko kādreiz tikai ar grūtībām varēju pārpeldēt, tagad, šķiet, sarāvusēs. Laikam jau, ar zēna acīm toreiz viss likās liels un varens.

Kad biju mazliet apsildījies un apradis ar kārtību, kāda te tagad valdīja, sāku pētīt, vai tiešām tā būs, ka nekā vairs nebūs no tās Rīgas, ko sauca par savu. Kur toreiz bija manas acis? Droši vien, ne jau lai pētītu un vērtētu Rīgu. Rīga toreiz bija Rīga, un ar to pietika. Pietika, ja zināja, kur ir katrs krodziņš, kur čališi satiekas, kur meitiņas priecājas.

Tagad, kad ne krodziņi, ne meitiņas prātiņā, sāku pacelt acis, lai redzētu, ko tie Rīgas gaiši dzied.

Rīga ir skaista. Droši vien, toreiz, kad Rīgas seju nebojāja modernisms, tā bija vēl skaistāka. Tādas ēkas, kur fasādes ir izrotātas tēliem, kur logu zīmēs mākslinieki un arhitekti ielikuši fantāziju, Eiropā nav daudz. Galvenās ielās un bulvāros gandrīz katrs nams ir ar savu seju. Namīpašnieki centušies viens otru pārspēt. Katrs nams ir mākslas darbs. Vienīgi esi uzmanīgs, necel degunu pārāk augstu, viegli laužīsi kaklu. Ietnēs bieži ir iebrukumi un caurumi, par kuŗiem Rīgas kungi maz liekas zinīs, bet tāds jau, laikam, arī ir viss milzīgais progressa ceļš strādnieku paradīzē. Vienīgi mūsu senā, skaistā, īpatnēji vēsturiskās Iekšrīga ir pārveidota līdz nepazīšanai. Skumji, tiešām, skumji vērot mūsu Senrīgu. Daudzi senie nami ir novākti. To vietā ir laukumi vai modernas celtnes un, t. s., restaurācija, ko veicot poļu "meistari".

Ja sirmu māmuļu izkrāsotu kā ielas meitu, ietērptu modernos bruncīšos un palaistu tautas apbrīnai, ko jūs teiktu? Tā rīkojas ar mūsu Senrīgu šie "meistari". Liekas, restaurāciju viņi saprot ne kā atjaunošanu, bet pārveidošanu. Raibas, kā jau slāviem tīkamas, viņi padarījuši šīs vecās vēsturiskās celtnes. Vēsture ir izdzēsta no šīm celtnēm, no šīm ielām. Tā šodien, laikam, ir Rīgas kungu griba. Nost ar vēsturi! Mēs paši taisām vēsturi! Ne jau tagad vien, kungi grib būt moderni un iet laika garam līdz. Mūsu brīvvalsts laikā rīkojās tāpat. Noplēsa vecos mūrus un ēkas. Sabūvēja viesnīcas un veikalus. Ar vārdu sakot, atpēma mūsu Senrīgai seju. Eiropā tautas cenšas saglabāt savas senpilsētas. Kopj tās un glabā. Vai mums par katru cenu ir jāiznīcina savā vēsture? Vai, tiešām, latvietim mazvērtības komplekss ir ienācis līdz ar bruņinieku ievesto kultūru? Protams, okupantu pirmais un svarīgākais mērķis ir iznīcināt tautas pašapziņu, lai viņi varētu valdīt un būt kungi. Kungi to zin, ka pašapziņas pamats ir vēstures izpratne, jeb vēstures pielaišana kungu mērķiem. To praktizējušas visas laikos visas varas.

Biju iekāpis strēlnieku muzejā. Tas tagad, kā sērkokociņu kaste uz mietiem, grezno vienu no vēsturiskākām vietām Iekšrīgā - Rātslaukumu. Tur nav vairs Melngalvju nama. Tas sadega līdz ar Pēterā baznīcas torni. Rolanda statuja, tagad apdauzīta, glabājas Pēterā baznīcā. Statujas vietā ir pieminekļi strēlniekiem, kas vienam otram "patriotam" neliekas piemērots. Žēl, ka strēlnieku loma mūsu brīvības vēsturē vēl joprojam tautai tiek slēpta.

Muzejā vairums I pasaules kara foto uzņēmumu, kuŗos strēlnieku nopelni maz parādīti, trūkst vēsturiskā pārskata. Nav mūsu strēlnieku pulku karogu. Tos okupanti esot iznīcinājuši. Par karogu restaurāciju neviens nedomā. Karogi jau bija tie, kam sekoja pulki. Kā Čaks teica: -

Viņi kāpj no Daugavas zilgas;
Tautas bēdas un ienaidi tos nes.
Viņu briesmās un sūrumā ilgā
Rītos ļogas pus pasaules.

Ja nu ap karogiem rastos jauni pulki, kas atkal mēģinātu pārbīdīt zemes asi, ko tad? Komūnisms, ko uzcēla latviešu strēlnieku durkļi, tagad jūtas no viņiem apdraudēts. Tādēļ nost ar karogiem, nost ar visām strēlnieku relikvijām. Vislabāk izdzēst šo laikmetu no vēstures. Strēlnieki bija klupšanas ak-

mens ne tikai lielai "mātušķai", bet arī mūsu brīvvalsts taisītājiem. Daudz kas tika noklusēts, daudz sagrozīts un nonicināts, lai tikai saglabātu mūsu vēsturnieku radīto varoņu kultu.

Tagad ērti un lēti var uzbraukt Pēterā baznīcas tornī. Ik pusstundu iet celtnis. Ir vērts apskatīt Rīgu no tāda augstuma. Skaists skats uz Daugavu un tiltiem. Ja ir runa par tiltiem, tad ievēribas cienīgs ir važu tilts. Nekur pasaulē neesmu redzējis tiltu, kas būtu pakārts vienā stabā. Un ne jau tilta vidū, kā tas būtu loģiski, bet vienā galā. Tas tādēļ, lai brīvstāvošais posms būtu iespējami garāks. Īpatnēja, iespaidīga konstrukcija. Tā vērojot Rīgu no torņa, nemaz negribas braukt lejā.

Visapkārt smilšu kalni,
Pate Rīga ūdenī.

Kādreiz tas tā bija. Šodien smilšu kalnu vairs nav. Ir dārzi, parki un koki. Vismaz pret šo skaistumu pilsētas kungi pagaidām ir iecietīgi. No torņa skatoties, Rīga liekas liela dārzu pilsēta, kur tikai nomalēs paceļas modernas, ātri būvētas jaunceltnes. Skats ir skaists un iepriecinošs. Ja tā varētu visas lietas skatīt no attāluma, kā laikā, tā telpā, cik dzīve būtu vienkārša un skaista.

Vēl dažus vārdus par parkiem. Neskaties uz zāli, ja tā nav nogriezta tādā gaŗumā, kā tev patīk. Pacel acis uz tēliem un skulptūrām. Māksliniekiem šeit nav bada maize. Skulptūru ir daudz, bieži īpatnējas, gan mākslinieka ideju apgarotas, gan slavenu vīru piemīņas veidojumi. Viens no interesantākiem parkiem ir Esplanāde, kur notika armijas parādes valsts svētkos (Tikko ieguvis savu veco nosaukumu no Komunāru parka). Toreiz tas bija smilšains un liels laukums. Tagad tas ir apstādīts, pieklājīgiem celiņiem veidots, bet galvenais - gar visu ārējo malu, glītā ierindā komunistu ideoloģijas balstītāju un cēlāju - latviešu komunistu krūšu tēli. Tie bija pārliecināti komunisti, par ko Cara tētiņš Staļins viņiem piešķīra varoņa pilno valsts nāvi. Mācies vēsturi. Tur ir dzejnieki, rakstnieki, partijas funkcionāri, kā arī kara vadoņi. Arī kādreizējais Sarkanarmijas aviācijas virspavēlnieks Jēkabs Alksnis. Katram no šiem varoņiem ir akmenī kalta biogrāfija, trūkst vienīgi pēdējais spriedums.

Ja ar dzīvošanu padomju tautai šā vai tā, tad vismaz parki ir tie, kur jaunieši var patūrēt viens otra rociņu. Supiem un zaldātiem Rīgas parkos ieeja atļauta, ne tā kā Cara Nikolaja laikā. Tā tad solis tuvāk progressam.

Viena otra derīga celtnē arī radusies. Piemēram, Rīgas auto osta, , tīri rietumnieciskā garā. Televīzijas stacija Zaķusalā. Tur gan klāt netiku, barikādes vēl nebija novāktas. Dailes teātris. Tas nu ir stipri moderns ar divām izrāžu zālēm. Plašām priekštelpām. Patīkams un ērts.

Un tagad mazliet par satiksmi. Ja kāds sūdzas par Rīgas satiksmi, tas nelietīgi valkā savu vārdu. Satiksme ir laba. Nav jāpiegriež vērtība, ja rati klab un grab. Galvenais, tu tieci tur, kur tev jātieci. Rīgā krūzē (šo vārdu, kā citus, latvieši patapinājuši no moderniem rietumiem) tramvaji (arī šis vārds nav izdzēšams), kas kārtīgi braukā pa sliedēm un taīsa pieklājīgu troksni. Trolejbusi, kas iekārušies elektriskos vados, papildina Rīgas satiksmi. Tad vēl ir busi, kuŗiem nav nekāds sakars ar drātīm un sliedēm. Tie dragā uz tālākām priekšpilsētām. Cena visiem vienāda - 15 kapeikas. Biļetes jāpērk kioskos vai pastā. Par zaķi nav izdevīgi braukāt, jo dažreiz uzpeld kontrolieris.

Un vēl mazliet par veikaliem un tirgiem. Ja redzi kur rindu, tad zini, tur kautko var dabūt un, droši vien, par valsts cenu. Ja nav rindas, bet preces pilni plaukti, tur ir komercenas. Tas nozīmē - divtik vai vairāk. Sviests, skaisti žāvēta cūkas miesa vai diez-

piens tirgū gaida pircējus. Rets kāds mēģina ko pirkt, jo cenas nav mirstīgam pieņemamas. Veikalos krējumu var dabūt, cik grib, gandrīz bez rindas un turklāt lēti, bet turpat pienu, ja laimējas pēc ilgas gaidīšanas, ja ne, mēģini rīt. Maizi var vienmēr dabūt, un turklāt vēl ļoti garšīgu. Vispār jāsap, produkti ir labi un garšīgi. Sevišķi iecienīju svaigu, siltu baltmaizi. To viņi Rīgā cep līdzīgi Parīzei - garus un tievus kukulīšus. Protams, pēc tādiem kukulīšiem mazliet jāpagaida, bet tas ir to vērts.

Ar ēšanu, pie patreizējās birokrātijas, latvieši zem ūdens nelīdīs. Dzīvos un izdzīvos. Vai neēda, kad bija, un neēdis, kad būs, tā teica Čigāns. Dzīve Latvijā nav tik bezcerīga, kā viens otrs nelaimes vēstnesis auro. Cik vēroju, letīgi, kā kaķi, vienmēr krīt uz kājām.

Viena lieta, kas liek padomāt un kuņģai var būt bēdīgas sekas, ir vieglu un ātru pašlabumu meklēšana. Daudzi jaunieši domā, ka daudz vieglāk var nopelnīt, pērkot un pārdodot, mainot un spekulējot, nekā mocoties ar mācībām skolās. Komunistu sistēma tieši to veicina. Skolotājiem un citiem akadēmiski izglītotiem algas zemas, salīdzinot ar fiziskā darba strādniekiem. Jo dumjāka tauta, jo vieglāk to bīdīt. Vai arī pie latviešiem šī formula darbojas? Patreizējie apstākļi Latvijā ir līdzīgi mūsu Vācijas nometņu laikiem, kur spekulēšana un šivērešana gāja pilnā sparā. Šie laiki beigsies, tāpat kā mūsu rožainie nometnes laiki. Tad dzīve tev prasīs, ko tuzīni un kam tu deri. Ja nespēsi pierādīt savu vērtības pakāpi ar skolas diplomu, paliksi gājēju kārtā.

Izbraukāju Zemgali līdz Rundāles piliij. Pili atjauno, bet daudz, daudz vēl kas tur darāms, lai to padarītu tūristiem tīkamu. Pēc pils apskates cilvēki grib mazliet atpūsties, kautko iekost un iedzert, bet tādas vietas pils tuvumā nav.

Bauskas pilsdrupas mēģina savest kārtībā. Tur ļautīgiem ir plašāks vēriens. Pie pils, parka teritorijā, iekārtots ērts, moderns restorāns. Labs ēdiens, laba apkalpošana. Kanadas naudā tas būtu, apmēram, 65 centi. Ja pilsētas tēvi sāks saprast, ka tūrisms ir viens no labākiem veikaliem, varbūt kaut kas vairāk tiktu šajā lietā darīts. Izbraukāju Kurzemi. No vairākām mazpilsētām, kā Tukuma, Saldus, Sabiles, Kuldīgas, Kandavas un Talsiem, gribu atzīmēt tikai divas, kas ir īpatnējas arī pie patreizējiem apstākļiem. Kuldīga ir saglabājusi savu seno seju, savas ieliņas, savus akmeņus, savas ēkas; kaut arī noplukušas, viņām tomēr ir vienveidība. Liekas, šī pilsēta Ventas krastos

snauž savā gadsimtu mierā. Cerams, ka pilsētas tēvi nesāks izdemolēt šo skaisto, īpatno senatnes liecinieci un, tāpat kā Vecrīgā, nemēģinās ieviest savu laika garu. Otra pilsēta, ko ir vērts pieminēt, ir Talsi. Uzkrītoši tīri kopta. Gandrīz nedzird krievu mēli.

"Es labprāt mainu dzīvokli Rīgā, lai varētu palikt Talsos!" tā mans pavadonis sajūsmā izsaucas. Senais lībju pilskalns pie ezera ir vai pilsētas vidū. Vienīgi kāda fabrika ar garu skursteni ielīduse pilskalna teritorijā. Ja šo fabriku novāktu un atjaunotu senatnīgo pili, tad te var izveidoties lielisks turistu centrs. Talsi ar savu skaisto apkārtni un tīro iespaidu var kļūt par iecienītu atpūtas vietu ne tikai vietējiem latviešiem, bet arī Eiropas un Amerikas tautiešiem. Ja tas tā iznāktu, valūtas maisam var rasties nobirums Talsu pilsētas lādē, un pilsētas tēvi varētu berzēt rokas. Talsiem ir nākotne.

Vidzemē biju divos garākos izbraukumos. Runāju par vienu - par Valmieru. Valmiera pārveidojusēs līdz nepazīšanai. Labi, jauni laiki, jauni nami, jaunas fabrikas. Šeit fabrikas ielīdušas tur, kur normāli vajadzētu būt parkam. Tieši pretim auto ostai viens šāds "monsters" rēgojas. Vai tā ir nepieciešama pilsētai un republikai? Cik jautāju vietējiem, neviens nav sajūsmināts par šīs fabrikas atrašanos pilsētā. Piegandē Gauju, sagandē pilsētas skatu, lai kalpotu Maskavas kungiem. Vai vēl šodien tas vajadzīgs? Vēl senā Valmiera nav zuduse. Viena otra vēstures cienīga celtne, kaut arī vācu bruņinieku un baznīcas kungu radīta, tomēr runā par seniem laikiem. Tur baznīcas mūrī iemūrētas lielgabalu akmens lodes, ar kuņģam Cars Pēteris apšaudīja šo baznīcu dūsmās, ka nav varējis ieņemt Valmieras pili. Tie ir tādi jaunāko laiku fragmenti, kas mūsu tautai atgādina feodalismu un pakļautību okupantiem.

Ir arī senču pilskalns un ap to parks. Pilskalns, kā jau daudzi pilskalni, pamests Dieva ziņā. Ja tagad latvju tauta meklē savas saknes pagātnē, tad te būtu vieta, kur to varētu darīt. Pilskalnu un apkārtni vajadzētu sakopt un izveidot par kultūrvēsturisku pieminekli, kur tie, kam mūsu tautas pagātne nedara kaunu, varētu pulcēties, lai atzīmētu tautas svētkus un godus. Diezgan esam svešu tautu kultūru baudījuši, vai beidzot arī latvietis nedrīkstētu savas pūra lādes atdarīt?

Un beidzot vēl dažus vārdus par Latvijas lau-

Skats uz Doma laukumu no Pēterča baznīcas torņa. Pa kreisi Doma baznīca, tālāk Rīgas pils. Priekšplānā Doma laukums. Aiz Doma baznīcas un pils Daugavas kontūras.

Sāpju Dievmātes katoļu baznīca Pils laukumā Nr. 5. Pa labi daļa no draudzes mājas.

kiem un Rīgu.

Cik varēju vērot no lielceļa, sabrukušu un pus-sabrukušu ēku gaužam maz. Laikam novāktas vai savestas kārtībā. Parādījušies jauni kolchozu ciemi, kas vairāk līdzinās rūpnīcām. Redzami milzīgi ganāmpulki ar vairākiem simtu lopu. Ne gani, ne kovojoji manāmi. Parādas arī sējumi, kam otru galu neredzēt. Par pļavām nevarētu jūsmot, tās nezāļu pilnas. Vispārējais iespaids no laukiem man palika labs.

Rīga, mana Rīga, ko gan par tevi lai vēl saku?!
Audz, bērziņ, nelapo
Rīgas ceļa malīņā;
Lai nāk Rīgas zeltenītes
Šai zemē rīkstes griezt.

Cik ļoti vajadzētu rīkstes tiem Rīgas patriotiem, kas ar muti cīnās par tautas brīvību, bet ar acīm meklē, kā iekārtot ērtāku dzīvi un piepildīt kabatu. Tauta vairs netic ne vīpiem, ne brīvībai. Varbūt rīkstes, kas lauztas Rīgas ceļa malīņā, tiks vīpiem padomāt. Šobrīd Rīgas zeltenīšu rīkstes ir asas (prese). Izmantojiet tās, šaustiet, iztīriet Rīgu no gružiem, varbūt tad Rīgu varēsīm saukt par savu.

Kāda būs Rīga, tāda būs arī Latvija.

ARVĪDS MEMENIS.

PAR 9. LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKIEM KANADĀ:

MŪSU SATIKŠANĀS.

Šī ir zeme, kur mums bija lemts satikties, zeme, kas apveltīta ar visdažādākajiem epitetiem. Un šie epitēti mūsos formējas paši no sevis, ejot cauri mūsu vērtībām un sapņiem. Jā, vērtību skala mūsos mainās; sapņi paliek tie paši. Es sapņoju par šādu satikšanos. Un jo grūtāk tas mums nākas, jo lielāku svaru tam piešķirjam.

Mēs esam viena tauta, kas dzīvo visā pasaulē un kas gaida savu "satikšanos". Taisni šim brīdim jāklūst par visu mūsu pirmo nepieciešamību, jo bez tā mēs līdz galam stipri nekļūsim. Paldies Dievam, sāk kust neizpratnes un aizdomības ledāji un tiek meklētas dažādas formas, lai cilvēki ar kopīgām interesēm biežāk satiktos (dažādi saietī, kongresī, kursi utt.). Bet man liekas, ka ir pienācis laiks atvērt sirdis uz cilvēcisko satikšanos. Satikšanos, kas ļautu mums pēc 50 gadiem ieraudzīt vienam otru patiesus, dabiskus, kādi mēs esam. Ja mēs nepārtraukti spēlēsim ciemiņa un namatēva teātri, "satikšanās" var notikt par velti!

Jāmēģina saprast, kas ar mums notiek. Uz koņu pusi mūsu tautas cilvēcisko attiecību pārejas periods sveķas. Šī biežākā sastapšanās atklāj simpātijas un antipātijas, labo un slikto.

Tāds ir mans darbs, ka es visur meklēju cilvēcisko un garīgo. Man nav vienalga, kā mani pieņem mana tauta. Vienalga - Latvijā, Vācijā, Amerikā un Kanadā.

Nepretendējot ne uz kādu patiesību, tomēr man liekas, ka Amerikā un Kanadā pieņem visādi. Cik dažāda ir katra pilsēta, tik dažādi ir cilvēki, cilvēciskā dvēsele un sapratne. Tomēr ap katru latviskās dzīves centru ir radusies sava neatkārtojama aura. Tā ir tā vide, koņu formē ar konkrētu dzīves pozīciju apveltīti cilvēki.

Sajās atmosfērās tad arī formējas cilvēciskās atklātības līmenis, manis vajadzības mērs. Tā ir kategorija, kas neapzināti nostāda tevi brāļa, gaidīta ciemiņa, koņu var pieciest, nevēlama cilvēka un c. statusā. Bez šaubām es varu runāt tikai par tiem cilvēkiem, kas vispār nāca uz tikšanās ar mums kā Latvijas cilvēkiem, kā mūziķiem.

Bet uz tikšanās reiz jātiek visiem. Un šī garīgā satikšanās mums ir iekodēta Dziesmu svētku fenomenā, koņš nevarēja nerasties, jo mums ir kopējs garīgās eksistēšanas veids - dziesma. Dziesma kā visu piedodošs, izlīdzinošs un pāri stāvošs spēks, kam pakļaujas visi. Un šo pakļautību ir jāapzinās. Dziesmu svētki ir kultūrvēsturisks notikums, kam raksturīgs godīgums un laikmetīgums. Dziesmu svētki iet savu gaitu kā savdabīgs laikme-

tu spogulis. Tā ir gaita, koņu nosaka tauta, ne amatpersonas. Šī mūžīgā gaita iet uz svētkiem, kur deju un dzied. Un ne mums, ne Jums nav tiesības tautai neradīt šo svētku sajūtu, šo Dziesmu svētku brīnumu. Mūsu tauta ir pelnījusi svētkus. Un ne jau lielumā un skaitļos tā būtība, bet godīgumā un mīlestībā pret savu tautu, pret tās dvēseli. Jo Dziesmu svētku koris ar saviem klausītājiem izstāro lielāko labestības lādiņu, kādu es jebkad esmu piedzīvojis. Tas ir tas spēks, kas nedod tiesības būt savtīgiem. Šī nesavtība un labestība bija tās vērtības, kas pārsvarā dominēja attiecībās ar mums Amerikā un Kanadā. Citur vairāk, citur mazāk, bet dominēja. Un par to Jums vislielākais paldies, ka spējat un varat mūs mācīt (ne pamācīt) ar savu piemēru (Kaut Jūsos būtu vairāk skolotāju!).

Mums katram savas bagātības un katram savi deficīti. Jo viens otram mēs būsim vajadzīgāki, jo laimīgāki kļūsim. Tiksimies un neapniksim, piedosim un gudri iesim uz MŪSU SATIKŠANOS!

SIGVARDS KĻAVA.

JAUNĀS AUDZES KONCERTS.

9. latviešu dziesmu svētku Kanadā atklāšanas koncertā.

Sestdien, 29. jūnijā notika svētku Atklāšanas koncerts Toronto "Metropolitan United Church" baznīcā. Plašajā dievnamā bija ap 800 klausītāju. Apsveikuma vārdus teica LNAK valdes priekšsēdis Viesturs Zariņš un svētku rīcības komitejas priekšsēdis Zigurds Miezītis, bet svētku atklāšanas runu - Dr. Vaira Viķe-Freiberga.

Koncerta programma bija ļoti interesanta. Tās izpildītāji bija jaunās audzes koņa vienības - "Dzirksts" Vizmas Maksīpas vadībā un vīru koris "Straume" Brigitas Alkas vadībā. Solistes bija Vilma Vītola un Dace Kārklīpa. Izvilcums no Raiņa "Daugava" labā sniegumā lasīja teātra skatuves mākslinieki Mirdza Mārtiņšone un Ivars Elerts. Pie klavierēm bija Iriša Purene, bet "Synthesizer" spēlēja Gunārs Brants.

Programmā bija arī Latvijas komponistu dziesmas. Pirmā posmā bija V. Dārziņa un Almas Skudras-Kārklīpas tautas dziesmu apdares. Oriģināldziesmu klāstā dzirdējām Ilzas Ames "Dziesmas galotnīte" (V. Lūdens), Jāņa Porieša "Nāk diena" (J. Skapa), Imanta Kalniņa "Lūgšana" (K. Skujenieks), Selgas Mences "Kur tu biji bāleliņi" (A. Pilsums), V. Baštika "Mocekļi" (K. Skalbe), J. Straumes "Pie Baltijas jūras" (J. Straume) un Latvijā iemīļotā, Dziesmu svētkos atskatotā Mārtiņa Brauna "Saule, pērkons Daugava" (Rainis). Vēl bija tautas dziesmu apdares - Paula Dambja "Dzelzīm dzimu" un E. Melngaiļa "Aiz tiem kalnu kalniem".

Tas bija jauks jaunās audzes koncerts. "Dzirksts" un "Straume" ir izveidojušās par respektējamām koņa vienībām. Dzidri skan jaunās, izmeklētās balsis, un katrai koņa vienībai ir savas īpatnības. Vizmas Maksīpas "Dzirksts" sniegumā dzirkstī un tanī dažreiz iezogas arī bravūra. Brigitas Alkas "Straume" raksturo lielāka atturība un piano dziedājumi. Ja parasti vokālo vai koņu "Pie Baltijas jūras" izpildījums izpaužas bravurīga pašapziņa ar izteiktiem forte dziedājumiem augšās, "Straume" izpildījumā sīki izsvērti piano dziedājumi, lēnāks temps un apvaldītas augšās. Vilmas Vītolas un Daces Kārklīpas priekšnesums bija mūzikāli drošs un sirsnības apdvests. Tikai žēl, ka solistēm bija jāstāv patālu no klausītājiem. Piekļāvīgs bija Irišes Purenes pavadījums un Gunāra Branta "sintesizeris". M. Brauna "Saule, pērkons, Daugava" lieliski nobeidza koncertu abu koņu apvienotā dziedājumā.

Dziesmu svētku karogu sarīkojumā ienesa Rīcības komitejas priekšsēdis Z. Miezītis ar pavadonēm.

Ž. ZENTIŅŠ.

Pirmo reizi brīvās pasaules latviešu dziesmu svētku ietvaros notika Folkloras un draudzības diena, kurās programmu veidoja sauklis - Lai dzīvo sentēvu tikums (Auseklis, 1873. g.). Šai iecerei izdevīga vieta bija Toronto tuvumā esošā Sidrabene.

Svētdien, 30. jūnijā, šo vienreizēji interesanto sarīkojumu brīvdabas baznīcā ar svētbrīdi ievadīja māc. M. Ludviks. Brīvdabas skatuvē lielsarīkojumu atklāja Z. Miezītis, pieminot, ka melnā vara gribot atriebties latviešiem par uzdrīkstēšanos prasīt neatkarību, aizkavējot dzimtenes latviešu ierašanos Kanadā. No gaidītiem 400 Montrealā esot ieradušies tikai 70.

Programmu atjautīgi vadīja Viktors Macko.

Dziesmas un kokles mainījās ar tautas dejām, Daugaviņas un Diždanča izpildījumā. Latvijas folkloras grupa "Savieši" bija aizturēti Maskavā.

Ievadā dziedātājas-koklētājas Ariāna Liepiņa un Sandra Brastiņa ar solo dziedājumiem un dueti. Skaisti un saderīgi skanēja balsis. V. Macko ģitārei un flautai reizēm pievienojās dēlīņš ar savu stabuli. Patika Viktora "šlāģeris" par čigānu. Tautas dziesmas duetos un solo dziedājumos izpildīja Fatima un Auseklis Perkoni. Skanīgi un saskanīgi dziedāja Čikāgas latviešu vokālais ansamblis nepilnā, 5 dziedātāju sastāvā (3 sievietes, 2 vīrieši). Izjusti skanēja L. Saliņas dziedātā Sūpļa dziesma. Rīgas teātra aktrise Indra Burkovska izcīlā priekšnesumā stāstīja Doku Ata "Bērniņas atmiņas" par Rīgu. Visu dienu gandrīz bez pārtraukuma ritēja programma - "Dzied, spēlē, danco" brīvdabas skatuvē, daiļamatnieku ciemā, pie tirdziņa milzu teltī, Miezīša pagrabā un citur dažādās izpildītāju kombinācijās.

Bērniem bija sava nodarbību programma. Atskaitot koncertu brīvdabas skatuvē, tās notika pie upmalas. Bērnu programmu sākotāja un vadīja Biruta Kvapinska. Ciemiņi no Latvijas centās redzēt pierakstīt, lai vēlāk to izmantotu mājās. "Saules dārzā" bija spēles un rotaļas. Mazākiem bērniem līdzdarbojoties, upmales estrādē uzveda pasaku "Eža kažociņš". Turpat vēlāk bija mūzikas sala, kurā bērni mācījās spēlēt un dziedāt. Atjautības spēlē "Mini manu minamo" lielākie bērni sapēma vērtīgas balvas. Un kur tad vēl lielais šķēršļu gājiens! Skaistu kumeļu vilktos ratos varēja iepazīties ar skaisto Sidrabeni.

Milzu teltī bija iekārtots daiļamatnieku tirdziņš, kur ritēja, tiešām, ļoti dzīva kustība visu dienu. Telts vidū gaumīgi bija iekārtota gleznotāja Valža Tetera gleznu izstāde (galvenokārt ar rudnīgiem dabas skatiem), kas saistīja dzīvu apmeklētāju uzmanību. Daudz gleznu aizgāja tautās.

Ļoti bagāts bija daiļamatnieku ciems, kurā darbojās rotkaļi, podnieki, audēji, dzīparu krāsotāji, salmu pinēji, vainagu vijēji un citi. Daiļamatnieku stendos varēja daudz ko iemācīties. Par šo ciemu dzimtenes latviešiem bija sevišķa interese. Dzirdēja pat konstatējumu, ka svešuma daiļamatnieki esot parāki par līdzīgiem meistariem Latvijā.

Mazajā zālītē Lilita Spure stāstīja par senajām rotām, bet lielajā zālē bija iekārtota Dziesmu svētku plakāta un žetona metu izstāde.

Bagāta bija vakara programma "Miezīša pagrabā" kur varēja spirdzināties pie kausa miestiņa. Pusdienas varēja dabūt pie glīti klātiem galdiem "Gaiļu kalnā", kur izsalkušos ēdināja dižvirēja Rasma Gaiļe. Visu dienu darbojās kafejnīca "Klipģeris". Skanēja dziesmas un mūzika. Danču mūziku spēlēja "Runči. Vēlu naktī, kad ieradās daži Rīgas rokmūzikas ansambļa Pērkonas dalībnieki, kas pārņēma savā ziņā mūzikas instrumentus, balle turpinājās līdz rīta ausmai.

Sidrabenē vēl notika Kanadas latviešu preses kopas saiets, kurā piedalījās žurnālisti un rakstnieki no dažādām vietām, arī no Latvijas. Tur Lolitas Gulbes vasarnīcas dārzā ritēja pārrunas par preses uzdevumiem šeit un dzimtenē un notikumiem Latvijā.

Apmeklētāju folkloras dienā Sidrabenē bija pāri par 2.000 - no Kanadas, ASV, Anglijas, Austrālijas,

Vācijas un Latvijas.

Sarīkojumu atbalstīja Latviešu kredītsabiedrība, Kanadas latviešu centrs, Benjamiņa filmu laboratorija un Ontario Ministry of Culture and Communication.

Ž. ZENTIŅŠ.

SKOLĒNU KONCERTS.

Ar plašu, daudzpusīgu programmu jaukā izskaņā pirmdien 1. jūlijā, Sv. Andrēja baznīcā, Toronto, dzirdējām dziesmu svētku Skolēnu koncertu. Tajā piedalījās Hamiltonas latviešu skola, Hamiltonas koklētāju un daiņotāju kopa, Toronto latviešu biedrības koklētāju ansamblis Auseklītis, Toronto latviešu biedrības sestdienas skolas dziedātāji un koklētāji, Toronto latviešu skolas Valodiņa dziedātāji un koklētāji, Otavas latviešu skolas audzēkņi un Mārtiņš Macdonalds no Sadberijas.

Bērnu korī dziedāja bērni no 3 līdz 8 gadu vecumam, bet jauniešu korī - no 8 līdz 14 gadu vecumam. Abu koru veidotā kopkorī bija 120 dziedātāju. Koklētāju bija 20, vecumā no 6 līdz 18 gadiem. Diriģentes - Sandra Brastiņa un Ariāna Liepiņa.

Solistu sastāvā bija nākošie mākslinieki, kas nodevušies nopietnām mūzikas studijām un kas var droši stāties klausītāju priekšā. Vokālisti bija tenors Konrāds Ozols un soprāns Astra Ozola. Instrumentālisti - vijolnieks Pēteris Semenovs un Inga Malēja, pianists Dāvids Smits, kas daudzkārt reprezentējies kā labs ērģelnieks. Par solistiem turēja rūpi un viņus pavadīja pianists Pēteris Zariņš.

Plašo programmu ievadīja bērnu koris ar diriģenti Sandru Brastiņu, izpildot tautas dziesmiņas Rīga dīmd un Gulēja saulīte. R. Paula "Cielaviņa" (L. Breikša vārdi) dziedāja K. Ozols. Viņa sniegumu raksturo patīkams tembris un līdzens dziedājums. Jaunie koklētāji A. Liepiņas vadībā atskaņoja A. Jurjāna "Dievs dod mūsu tēvu zemei". Koklētāji un bērnu koris izpildīja "Āvu, āvu baltas kājas" un "Nu ardievu, Vidzemīte". A. Ozola dziedāja "Aglonas meiteņu dejas". P. Semenovs atskaņoja P. Caikovska "Melodija" un tehniski pagrūto H. Wieniavska "Vijoles koncerto" I daļu. Sekoja jauniešu koris un kokles S. Brastiņas vadībā ar "Trīs sidraba upes tek", un A. Skudras-Karkliņas aranžēto "Aijā, Ancīt, aijā" diriģēja A. Liepiņa.

Otrā uzstāšanās K. Ozolam bija daudz sekmīgāka, jo stāvēja akustiski labākā vietā - dziedāja A. Liepiņas aranžēto "Tumša nakte" autores kokles pavadījumā. B. Ritmanes "Latviešu tautai" (A. Ritmanis) izpildīja koris, solo partiju dziedāja K. Ozola. Inga Malēja (16 g. v.) ar atzīstamu veiksmi spēlēja Mocarta "Vijoles koncerto sol mažorā" I un II daļu. Vītola aranžēto "Teci, teci, kumeliņi" atskaņoja kokles A. Liepiņas vadībā. Sevišķu klausītāju atsaucību izraisīja kopkora izpildījumā M. Brauna "Saule, pērkonas Daugava" (Raiņa vārdi). Diriģēja abas diriģentes. Kā beidzamais no solistiem uzstājās Dāvids Smits, atskaņojot Alfr. Kalniņa "Himna manai dzimtenei" un pašā aranžēto tautas dziesmu virkni "Cerība nepamet kalnā". Tas bija tiešām jauks sniegums un guva daudz aplausu. Beigās vēl dzirdējām A. Salaka "Mēness pēma saules meitu" kokļu izpildījumā un M. Aldiņa "Kam tie kalni". A. Liepiņa vadīja pašas aranžēto "Kālabadi galdiņam."

Pianists P. Zariņš rūpējās par solistiem un bija pieklāvīgs pavadītājs. Katrā ziņā liela pateicība pienākas Ariānai Liepiņai un Sandrai Brastiņai, kas bija ielikušas koncerta organizēšanā un sagatavošanā daudz darba un sekmēja tā izdošanos. Ziedu devas bija daudz un pelnītas.

Apmeklētāju bija ap 400. Tas ir, daudz par maz. Manuprāt, apmeklētāju būtu bijis daudz vairāk, ja laikrakstos iepriekš būtu parādījies

kāds raksts, kas informētu, ka Skolēnu koncerts būs interesants programmas ziņā un ka to sekmēs arī jaunie, topošie dziedātāji un mūziķi. Izskanēja vēlme, ka nākotnē šāds koncerts jāieplāno svētku otrajā pusē, dodot iespēju piedalīties jauniešiem no tālākām vietām, kas nevar ierasties svētku iesākuma posmā.

Atceroties iepriekšējo Dziesmu svētku skolēnu koncertu, izjutu kā trūkumu to, ka šoreiz nebija izkārtota dalībnieku ierašanās uz estrādes gājiena veidā, kas toreiz atstāja īpašu iespaidu un izsauca apmeklētāju sajūsmu.

Ž. ZENTIŅŠ.

FILATELISTU IZSTĀDĒ.

Kad rakstu šīs rindas, 9. latviešu dziesmu svētki Kanadā jau pieder vēsturei. Varam tikai atcerēties un pakavēties pie dažādām norisēm. Varam dot savus atzinumus, kas, bez šaubām, būs dažādi. Laikam gan, visi būs vienprātīgi par to, ka tie bija lieliski. Varam teikt sirsniņu paldies visiem, kas pielika roku un izdomu, lai viss labi izdotos. Kļūdas un kļūdiņas jau ir visur, kur tiek veikts darbs. Kritizētāju nekad netrūkst, jo kritizēt ir vieglāk kā darīt. Paldies visiem mazo un lielo darbu darītājiem. Atpūšaties nu labi un krājiet spēkus nākotnei!

Dažādie sarīkojumi un sanāksmes, kas notika Royal York viesnīcā, uz dažām dienām to pārvērta mazā Latvijā. Tik daudz latviešu. Latviešu valoda. Tiešām, pasaulīte priekš latviešiem jau nemaz tik liela nav. Protams, bija daudz tautiešu no dzimtenes, bet ne tik daudz, kā bija gaidīts. Ko lai dara? Latvieši vēl nav kungi savā zemē.

Tagad runāsim par jaukākam lietām - par Latvijas pastmarku un citu latviešiem tuvu lietu krāšanas izstādi. Tā notika no 3. līdz 6. jūlijam. Apmeklētāju bija daudz pirmajā un pēdējā dienā. Interese par filatēlijas lietām - apmierinoša. Traucēja telpu sliktais apgaismojums. Nevarēja visu izlasīt, kas uz klāstiem bija rakstīts. Novietojums arī bija neizdevīgs - patālu no pārējām izdarībām. Diemžēl, to novērst nebija rīcības komitejas spēkos.

Pateicoties LFA valdes un rīcības komitejas priekšsēža Ed. Michelsona labai izdomai, telpas bija iespaidīgi dekorētas - tās rotāja Latvijas un Kanadas karogi un Latvijas lielais ģērbonis. Tas patiesībā jau nebūtu kas sevišķs. Šoreiz starpība bija tā, ka ģērbonis nebija nedz gleznojums, nedz foto kopija. Tas bija Mirdzas Janševskas rokdarbs; krāsās, 80 x 90 cm. lieluma un bez kādām kļūdām un kļūdiņām. Lieliskais darbs paveikts 200 stundās.

Izstādi 3. jūlijā atklāja Montrealas latviešu biedrības priekšnieks M. Štauers. Savā uzrunā viņš sevišķi pieskārs Liepājas 300 gadu jubilejas pastmarku izdevumam (izdotas 1925. gada 23. jūlijā). Šajā izdevumā ir kā zobotas, tā nezobotas ^{Grieztajam} izdevumam ir tikai 1.500 metiens. Turklāt 50/60 santīmu vērtībā ir kļūda - pārdošanas vietā iespiests "papdošanas" cena, kas ir ļoti vērtīgs retums. Runātājs aicināja šīs un citas Latvijas pastmarkas turēt cieņā un neļaut tām pazust pasaules pastmarku tirgos.

Izstādi rīkoja Latviešu Filatēlistu Apvienība ciešā sadarbībā ar Toronto Latviešu filatēlistu un numismatu klubu. To iekārtoja rīcības komiteja, kurā darbojās Ed. Michelsons, J. Ronis, Edm. Ozols un K. Strazdiņš.

Dažas skatītāju atsauksmes: "Izstāde ir ļoti interesanta!", "Labi organizēta", "Patika ļoti labi, daudz interesanta materiāla par Latvijas vēsturi." Bija vēl daudz citu, bet domāju, ka pietiks, lai saprastu, ka izstāde apmeklētājiem patika un ka šī nav pašreklāma. Šāda izdarība mums ir sveša. Mēs aicinām ikvienu vērtēt mūsu darbu. Mēs atzīstam kritiku, ja tā pelnīta. Pamatota kritika ceļ jeb kuras organizācijas darbu. Ja nu kādam šāda kritika būtu, nekautrējaties to atsūtīt.

Kopskaitā bija izstādīti 66 ielogi, katrā 6 albūma lapas. Trīs filatēliska satura klāsti bija Dr. Seram un Arim Birzem. Pārējie bija jaukti - pastmarkas, nepastmarkas, veco vēstures dokumentu foto kopijas un citi. Kā parasti, izstādē darbojās tiesnešu kolēģija, kas piesprieda balvas. Tās saņēma Dr. Sērs

no Jaunskotijas par klāstu "Pētījumi par Latvijas pirmo pastmarku" (Viņš bija bijis vienīgais ārpus Toronto dzīvojošais izstādes dalībnieks un viņa pētījums tiešām augstvērtīgs.), saņemot TLFNK balvu filatēlijā; DV balvu par labāko pretkomūnisma klāstu saņēma Edm. Ozols, kam bija 2 izstādījumi - "Aizsargi" un "Gaidu un Skautu IV Lielā nometne"; plašs klāsts, 20 ielogi, bija K. Strazdiņam - "Latvijas vēsture 1918.-1991.". Par to viņš saņēma O. Vīndedža dāvāto balvu par labāko latvisko apdari. R. Zalamāna par Dziesmu svētku žetonu klāstu saņēma ceļojošo balvu filatēlijā. Centīgā jaunās paaudzes krājēja Velta Ozola bija izstādījusi 2 ielogus par Latvijas pirmo ārlietu ministru Z. A. Meirovicu un vienu ielogu par Latvijas Brīvības pieminekli. Par tiem viņa saņēma ceļojošo balvu jaunatnei. LFA kasierim un žurnāla "Krājējs" redaktoram J. Ronim tika O. Vīndedža dāvātā speciālbilva. Izskatot apmeklētāju aptauja zīmītes, atklājās ka tie par izstādes labāko klāstu bija atzinuši K. Strazdiņa "Latvijas vēsture 1918.-1991." Viņš par to saņēma ceļojošo balvu - sudraba kausu.

Mīlie tautieši, pastmarku krāšana jau nav tikai tāda "bērnu spēlīte" vai, kā viens otrs saka, "krāsainu papīriņu lipināšana". Tā ir nopietns darbs, kas prasa laiku un piepūli. Vienu otru reizi ir "jāizrokas" cauri vairākām vēstures grāmatām un pastmarku katalogiem, lai atrastu pēc iespējas pareizāko atbildi.

Nobeigumā gribu teikt sirsniņu paldies visiem, kas atbalstījuši latviešu filatēlistu darbību līdz šim. Lūdzu dariet to arī uz priekšu!

Mūsu nākošā sanāksme notiks oktobra otrajā svētdienā, Latviešu centra Toronto telpās. Ceru, ka šī dziesmu svētku izstāde būs vienu otru malā stāvētāju uzmundrinājusi un ka tie pievienosies mūsu saimei. Izstādes gaitā novēroju kādu cilvēku grupiņu, kas ļoti rūpīgi pētīja R. Zalamāna dziesmu svētku žetonu klāstu un pēc tam dzirdēju šo cilvēku domas. - "Viņi jau nekrāj tikai pastmarkas vien, bet, kā redzi, arī citādas lietas. Nesaprotu, kāpec tie nesaucas par 'Latviešu krājēju apvienību'. Domāju, ka tāds nosaukums tiem būtu piemērotāks." - Laba doma. Darbu atsākot, būs par to jāpado-

mā. Liels paldies visiem izstādes apmeklētājiem. Vēlu jums visiem pavadīt jauku atvaļinājumu, kā nu vien katrs atrodiēt par labāku. Uz redzēšanos un sadzirdēšanos!

K. STRAZDIŅŠ.

SPORTA SPĒLES.

Sestdien, 6. jūlijā notika ASV un Kanadas latviešu sastādīto vienību sacīkstes vīriešu basketbolā un sievietes un vīriešu volejbolā. Parasti šajās sacīkstēs redzam skaistas spēles, jo tajās esam pieraduši redzēt labākos Ziemeļamerikas latviešu sportistus. Pēdējā laikā ir radušās grūtības vienībās iesaistīt tos, kurus vienību organizētāji vēlētos. Jāiztiek ar tiem, kas var un vēlas piedalīties. ASV basketbolisti ieradās tikai 6 spēlētāju sastāvā, un tā nebija spēcīgākā vienība, ko amerikāņi var dot. Viņu sievietes volejbola vienība nebija pat neviena meistarvienības dalībniece. Dīvainākais arī tas, ka pat mājeniekiem neviena vienība, izņemot volejbolistēm, nebija spēcīgākā sastāvā. Sacīkstes tomēr bija tīri saistošas, lai gan skatītāju bija pavisam maz. Tās notika Raiersona institūtā.

Sportistu parādi vadīja bijušais Kanadas meistars svaru celšanā Alfrēds Kārklipšs. Sportistus apsveica LSAK priekšsēdis J. Zivtiņa un ASV pārstāvis V. Tums.

Vispirms sacentās vīriešu volejbola vienības. Spēle bija vidēja snieguma. Jaukiem spēles momentiem sekoja vājuma brīži un kļūdas. Pirmo setu uzvarēja Kanada ar 15:9, bet otrā

- ASV ar 15:4. Trešo un ceturto setu - Kanada ar 15:11 un 15:10.

Kanadas vienībā spēlēja: A. Siksna, P. Siksna, P. Eglītis, E. Krūmiņš, J. Kopštāls, E. Kārklis, A. Lapiņš un A. Ozoliņš.

ASV vienībā: M. Krautmanis, A. Krautmanis, V. Vizulis, M. Nora, M. Veinbergs, J. Tupesis, G. Rozentāls, J. Kins un R. Markēvičs.

Akadēmiskās vienības LĪDUMS ceļojošo balvu pasniedza Ž. Zentiņš, bet Dziesmu svētku krūšu nozīmes - J. Zivtiņa.

Sieviešu volejbolā Kanadai bija izdevies sastādīt ļoti labu vienību. Taču ASV vienība arī spēlēja glītu volejbolu. Tai pietrūka tikai spēcīgāku gremdētāju. Kanadai nebija lielu grūtību uzvarēt ar 15:3, 15:9 un 15:7. Ceļojošā balva nebija atvesta. Bija jāapmierinās ar Dziesmu svētku nozīmēm, kuŗas pasniedza J. Zivtiņa.

Kanadas sieviešu vienība: Andra Būlmane, Māra Eglīte, Ilona Krūmiņa, Leeta Liepiņa, Gundega Ozoliņa, Māra Ozola, Līsa Preiss, Karīna Simsone, Maira Skuja.

ASV vienībā: Sandra Bērziņa, Jāna Budkēvičs, Vija Grīnvalde, Renāta Reinfeldē, Laila Veinberga, Linda Platais.

Vīriešu basketbola spēles iesākums rādīja, ka sezona jau aizvadīta. Kliboja saspēle un precizitāte grozu iegūšanā. Pamazām Kanada ieguva nelielu pārsvaru un ap puslaika vidū tas bija 9 punkti. Kanada bieži mainīja spēlētājus, dodot iespēju visiem būt laukumā. So iemeslu dēļ reizēm pajuka saspēle, un ASV atguva zaudēto. Puslaiks beidzās 35:34 Kanadas labā. Otrā puslaikā Kanada centās bumbu piespēlēt slaikajam McNeilam un Lapiņam pie ASV groza. ASV cieši sedza, un kaut arī dažkārt McNeils mēģināja iegūt grozu, tas viņam neizdevās un beigās bumbu pārķēra straujā ASV spēlētāji un samērā nekavēti ieguva grozus savā labā. Lapiņš, kas cenšas iegūt grozus ar metienu no apakšas, dabūja vairākkārt sev par labu soda metienus, bet no 9 tikai 3 iekrita grozā. Kanadai nelīdzēja arī biežā spēlētāju maiņa. Puslaika vidū ASV veda ar 21 punktiem. Pēdējā ceturksnī Kanada spēlēja vairāk savā pamatsastāvā un atturējās no piespēlēm burzmā. Grūti bija ticēt, ka 2 minūtes pirms spēles beigām ASV veda tikai ar 5 punktiem. Kanadai tomēr pietrūka laika un tā zaudēja ar 87:94. ASV labā bija 30 sodi, bet Kanadai par labu - 15. ASV ieguva ar soda metieniem 33 punktus, Kanada - 9. No laukuma ASV ieguva 61, bet Kanada 78 punktus. Tātad šo spēli pilnīgi izšķīra soda metieni.

ASV vienībā: Andrējs Bole - 39 punkti (23 ar soda metieniem), Jānis Tupesis - 29, Svens Kīns - 13, Roberts Markēvičs - 7, Eriks Kiršteins - 4, Ģirts Butkēvičs - 2, Einārs Kārklis (aizdots no Kanadas).

Kanada: Pēteris Andersons - 24 (6 trijnieki), Viktors Žvirks - 20 (4 trijnieki), Atis Ozoliņš - 14, Andrejs Lapiņš - 11, Arturs Siksna - 6, Imants Košķins - 4, Eriks Cinovskis - 4, Valdis Pālēns - 2, Jamie McNeils - 2.

Uzvarētāji saņēma Kadiķa firmas ceļojošo balvu. Dziesmu svētku nozīmes pasniedza J. Zivtiņa.

Ž. ZENTIŅŠ.

PRESES DIENAS.

Dziesmu svētku ietvaros, laikā no 29. jūnija līdz 1. jūlijam LPB Kanadas kopa rīkoja savas preses dienas. Pirmajā dienā, 29. jūnijā, pēc svētku atklāšanas, DV namā Toronto, notika "Vizītkartes" sarīkojums, kuŗā pulcējās sabraukušie un pašu māju literāti un žurnālisti, lai tiktos priekšsvētku gaisotnē, pieteiktu savu vizītkarti un pavadītu laiku savstarpējās pārrunās. Sis bija ļoti patīkams sarīkojums preses ļaudīm, kas parasti lielajos svētkos reti kad spēj pabūt vienkopos. Žurnālistu pienākumi tos sauc uz dažādiem sarīkojumiem un svētku izdarībām. Tādēļ jau arī viens otrs arī nebija klāt šoreiz, bet tā jau ir pati par sevi saprotama lieta. Oficiālajā programmas daļā savas vizītkartes visdažādākos veidos pieteica daudz vakara dalībnieku. Tā izrādī-

jās draudzīga atkal sapazīšanās. Kā jau tādās reizēs, neizpalika pa asākam ērkšķim, jo pastaigā pa tik dažādi koptu dārzu, kāds pieder un ko veido preses ļaudis, tas taču pat jāsa-gaida.

Vakaru vadīja Lolita Gulbe. Kopas priekšēde Inta Purva pasniedza Šampānieša pudeli Indrai Gubiņai par to, ka viņa bija ierosinājusi kopas apkārtrakstam nosaukumu nemainīt. Laimīgā kārtā viņai bija pievienojies kāds cits kopas biedrs, kamēr pārējie bija balsojuši tikai par saviem ieteikumiem. Citādi jautājums diez vai būtu bijis izšķirts.

Ar savām vizītkartēm citus iepazīstināja Māra Soikāne-Trapāne, Gunārs Freimanis, Nora Mora, Aleksandrs Kundrāts, Mārtiņš Štauers, Ingrida Vīksna, Modris Lorbergs, Indrā Gubiņa, Krišs Sidars, Jānis Briedis, Maksis Culītis (iepazīstināja arī ar Jāni Radānu, Istā vārdā Jēkabsonu, kas dzīvo Kalifornijā), Inta Purva, Arvīds Memenis un Hugo Miķelsons (lasīja arī M. Kropļeņa dzeju), L. Gulbe. Šķiet, ka šādi vizītkaršu sarīkojumi preses ļaudīm noderētu arī nākotnē.

Pavisam neparasts izvērtās sarīkojums "Pikniks ar presi", kas 30. jūnijā notika Gulbju vasarnīcā, Sidrabenē, kamēr agrīnie dziesmu svētku dalībnieki priecājās Folkloras dienas dažādajās izdarībās, kuŗas nepagāja secen arī piknika dalībniekiem. Seit, siltajā vasaras saulē un pie kurzemieku skābputras, pulcējās preses ļaudis, lai iztirzātu savas problēmas un nākotnes ieceres. Dalībnieku skaits bija svārstīgs (no 20-30), jo viens nāca un otrs gāja, bet pats kodols izturēja veselas 5 stundas, kuŗās valoda sprēģāja sprēģadama.

Ar patreizējiem Latvijas laikrakstiem iepazīstināja Gunārs Freimanis. Viņam ir sava personīga nosliece - tikai dažus no tiem atzīst par vērtīgiem (to vidū visaugstāk vērtē PILSONI). Ne tā domāja pārējie. Tas Freimani mazliet kaitināja, bet tas arī nekas. Ir jāpie-rod un pierādīs, ka prese nav tikai vienu ratu ceļš. Redaktors Rūdolfs Norītis no sākuma gribēja būt atturīgs attiecībā pret laikrakstu Laiks, bet pārējie viņu tomēr ierāva interesantā pačalā, kuŗā atklājās, ka viņa darbs piebārstīts visādiem pārsteigumiem, kuŗu vidū it sevišķi akūta esot ziņu pārbaude. Mārtiņš Štauers iztirzāja mazās preses daudzpusīgo lomu un iepazīstināja ar veidiem, kā MLB Zīpotājs mēģina apmierināt savu lasītāju dažādās intereses. Viņaprāt, lasītāju vēlmes esot vissvarīgākās kāda izdevuma veidošanā un noturēšanā. Sai atziņai pievienojās gandrīz visi piknika dalībnieki. Pieskārs arī kutelīgajam valodas jautājumam, kas kļuva par pavisam karstu kartupeli turpmākajās pārrunās.

Jaunās Gaitas redaktors Laimonis Zandbergs un citi pievērsās kritiķiem un kritikām. Šķiet, ka šobrīd mums trūkst cilvēku, kas nodarbotos ar šo tik ļoti vajadzīgo un nozīmīgo preses žanru. Mirdza Rutule, Vinipegas latviešu biedrības izdevuma Informators redaktrise iepazīstināja ar šo mazās preses izdevumu.

Pārrunas vadīja Inta Purva. Viņai veiksmīgi piepalīdzēja M. Soikāne-Trapāne, iededzinot uguntiņas tur, kur bija vērts vairāk patērēt. Tik dzīvas un dedzīgas pārrunas, kas saistīja visus, jo citādi jau nebūtu varējuši kopā nosēdēt tik ilgi, sen nebija gadījies dzirdēt. Neparasti, varbūt, bija tas, ka to paveica preses ļaudis.

Pēc tam katrs ieplūda dziesmu svētku Folkloras pēcpusdienas apmeklētāju saimē, lai klausītos folkloristu priekšnesumos, iepazītos ar daiļamatnieku darbiem, iegādātos mantīņas plašajā tirdzībā un vienkārši satiktos ar sen neredzētiem paziņām un iepazītu jaunus. Skaistajā vasaras pēcpusdiena pastaiga pa Sidrabenes plāvēm bija vienreizēja. Jāsaka sevišķs paldies dziesmu svētku rīkotājiem, kas bija šo sarīkojumu iecerējuši un īstenojuši. Tāds būtu vajadzīgs itin visos nākamajos svētkos - pirmajā

svētku dienā.

Pēdējais Preses dienu sarīkojums notika 1. jūlijā, atkal DV namā. Tajā galvenais notikums bija Māras Soikānes-Trapānes referāts par Latvijas republikas valodu likumu. Tajā viņa iztirzāja šī likuma pozitīvās un negatīvās puses (Ceram referāta pilnu tekstu publicēt nākamajos MLB Ziņotāja numuros. - Red.). Referāts izraisīja sevišķi dzīvas pārrunas, kuņās piedalījās gan preses ļaudis, gan klausītāji.

Isreferātīgu deva Ojārs Jēgens, nesen ievēlētais Latviešu Preses Biedrības jaunais valdes priekšsēdis, kas tikko kā bija ieradies no Čikāgas. Arī viņa teiktais, it sevišķi par Sibīrijas latviešiem, ar kuņu likteņiem viņš plašāk iepazīnies, izraisīja ne tikai pārdomas, bet arī pārrunas. Šis bija vislabāk apmeklētais šo preses dienu notikums.

Šķiet, ka Preses dienas dziesmu svētku sākumā labi iederējās kopējā programmā un deva preses ļaudīm patīkamu iespēju pabūt savā saimē. Dzirdējām vēlmi, ka šādas satikšanās un pārrunas esot vajadzīgas un būtu rīkojamas biežāk. Pastāv iespēja, ka nākamais salidojums varētu notikt jau šā gada oktobra vidū, Katskiļos.

M. ŠTAUVERS.

DAŽĀDIE TEĀTRI.

Latviešiem patīk teātris. Tie ir lieli teātra cienītāji. Tāds uzskats valda mūsu sabiedrībā Par to taču nav nekādu šaubu. Un citādi tas nebija arī aizvadītajos svētkos. Kas varbūt bija citādi, bija tas, ka skatītājiem bija vairākas iespējas plašāk iepazīties ar dažādām pieejām režijā un citādāk tvertu aktiešu sniegumu. Diemžēl, no trim teātra izrādēm apmeklēt varēju tikai divas. Līdz ar to nekādu salīdzinājumu nevaru dot. Tomēr pirmās divi bija tik īpatnējas, ka tām tomēr jāvelta vismaz dažas rindas.

Leldes Stumbres ROZE ir luga, kuņā daudz drāmas un kas iztirzā sen seno mīlas jautājumu, kas savkārt rada visādas attiecsmes vīru un sievu starpā. Šķiet, ka Stumbrei šī tematika ir tuva. Viņa to apskata asos, šķautnainos griezienos. Skatītājiem tie varētu patikt un arī nepatikt, bet ar šodienas dzīvi Latvijā tiem ir noteikta sakarība. Gribētos teikt, ka līdzīgas cilvēciskās attiecības pazīstamas it visās pasaules malās. Ir cits jautājums, vai šāda tematika saista mūsu skatītāju, vai nē.

Režisors Laimons Silipš arvien pratis atrast veidus, kā parādīt iespaidīgu teātri uz jeb kuņas skatuves, un aktieři parasti atsaucas uz jeb kuņu viņa prasību. Tas viņam izdevās arī šoreiz, lai gan zāle nebūt nebija teātrim piemērota, sevišķi akustikas un sēdekļu novietojuma dēļ.

Izrādi izcēla Rīgas Nacionālā teātra aktrises Ilzes Rudolfas devums Rozes lomā. Tas bija izturēts, sievišķīgs, laikmetīgs un nepārspīlēts. Viņa ar manāmu vieglumu ap sevi ritināja abu vīriešu it kā neatrisināmās mīlas problēmas, kuņās tie bija sapinušies līdz kaklam.

Pavisam citāda bija Aspazijas ATRIEBĒJA izrāde, ko redzējām Berkeley Stage teātrī. Tās režiju vadīja Baņuta Rubesa un Neil Bartlett. Tēlošanu veica Rīgas ansambļa Kabata aktieři Ilze Blūmberga, Juris Bartkēvičs, Andra Bursovska, Nikolajs Ērglis, Ausma Kantāne, Dina Kuple, Ivars Stopins un Ansis Strengs.

ATRIEBĒJA ir Aspazijas pirmā luga, kuņā jau pamanām rakstnieces dažādos stila pagēmienus un izjūtām viņas spēcīgo degsmi nacionālos un sieviešu tiesību jautājumos. Vienam otram skatītājam, varbūt, būtu palīdzējis tas, ja programmas lapiņā būtu bijis kāds konspektīvs satura summējums, vai tas, ka tas būtu lugu izlasījis iepriekš. Īstam teātra draugam tas nebija vajadzīgs. Jāpiezīmē, ka piemērotā skatuve un zāle daudz palīdzēja, lai skatītāji veiksmīgo sniegumu varētu patiesi izbaudīt līdz pēdējam sīkumam. Ideālo situāciju netraucēja pat tālais zāles novietojums - vajadzēja vismaz 20 minūtes lai to nomērotu kājām!

PRESES DIENĀS ŠEIT UN TUR katrs pārstāvēja savu un neizlaida to no rokām. Ņujorkas laikraksta Laiks galvenais redaktors Dr. Ilgvars Spilners kā izvēlēts pārstāvis piedalījās Latvijas preses kongresā, Rīgā. Viņš tur laiku mērījis ar chronometru, bet viens pats jau nevar būt klāt visās vietās. Nākamā reizē lai kungi izvēlās vairāk delegātu.

Literatūras un Mākslas galvenais redaktors, dzejnieks Māris Čaklais, kas nesen Ameriku apceļoja, lai latviešiem lasītu referātus, atgriezies mājās, Rīgā, ar atrisinātu papīra problēmu. LunM iznāk pa vecam, bet zaudējusi humora acenes.

Jaunās Gaitas ilggadīgais redaktors Laimons Zandbergs, kas Kanadas latviešu dziesmu svētkos organizēja rakstnieku pēcpusdienas, var būt apmierināts par to, ka viņa izdevumu Rīgā lasa vairāk kā pie mums.

Latvijas literārā žurnāla "Karogs" atbildīgā redaktrise, tautas dzejniece Māra Zālīte tā paša papīra dēļ "nokavējusies", kaut "Karogs" joprojam plīvo stalti un papīrs ir pa ceļam. Ar laiku viss atgriežas pa vecam.

Ed. KEIŠA reportāža MLB Ziņotājam.

Neiztirzājot lugas saturu, kas nav šo rindu uzdevums, jāsaka tas izrādījās itin piemērots dziesmu svētkiem, jo tā zemdegās jūtām apslāpētas latviešu zemnieka cerības uz brīvību, kādas tam vēl nebija lugas sarakstīšanas laikā. Murgs, ar ko Aspazija satrauc skatītāju, ir tik reāls, tik drāmatisks, pat laikmetīgs, ka prasa atjautīgu režiju un izcilu aktiešu sniegumu, lai trāpītu sirdī. Un še mēs jau varam runāt par sava veida šedevru, ko panāca abi režisori un sniedza labi izvēlēta Latvijas aktiešu saime. Gribētos izrādi skatīt vēl, pat vairākas reizes, jo ar pirmo skatījumu tik daudz palika neredzēts, nesadzirdēts, jo katrā ainā bija tik daudz sīki izstrādātu detaļu, tik izteiksmīgu tēlojumu, ka visu to uztvert bija pilnīgi neiespējami (jācer, ka no izrādes būs pieejams kāds video uzņemums). Un viss tas saplūda tādā it kā ritmiskā kopainā, kas ne tikai saistīja, bet valdzināja ar ik momentu, kustību, izteiksmi, vārdu... Šī dzīvā bilde bija tik spraiga, ka, gribot negribot, bija jāklūst tās daļai. Tik tiešām, visādi meistarisks sniegums!

Tomēr jāatceras - skatāties murgu, pagātnes murgu, kuņam - patiesi - ir šodienas iezīmes...

ļaudis pamostas, notēlo savas lomas un atkal pazūd savā miegā. Starpspēlē parādās režijas plašā izdoma, pielietojot dažādus apģērba gabalus un citus skatuviskus priekšmetus, lai panāktu iespējami trāpīgāku efektu uz skatuves lugas satura pilnīgākam sniegumam.

Un šie dievišķīgie aktieji! Kā tie izdzīvoja katru tēlu! Daži pat vairākus. Varējām izbaudīt katru viņu sejas izteiksmi, kustību, iekšējo pārdzīvojumu. Itin visi bija iedzīvojušies savās lomās. Šķiet, ka teātris ATRIEBĒJĀ bija sasniedzis itin augstas kalnu galotnes.

Ir cits jautājums, vai šāds lugas veidojums ir kaut kas jauns, neparasts. Latviešu teātrī varbūt, trimdā droši. Rietumu teātru skatuves, šķiet, jau mazliet novecojies paveids, bet tas arī nekas. Summējot, iespaidīgs sniegums, kas vēl šobrīd liek par sevi domāt un liek cildināt Baņutas Rubesas veikumu latviešu teātra dārza kopšanā. Lai viņai netrūkst drosmes un uzņēmības turpināt pasākto ceļu un meklēt arvien jaunas pieejas un ceļus, kā rosināt mūsu teātra cienītāju dažkārt kūtrās smadzenes, kas bieži nav gatavas pieņemt neko vairāk, kā to, kā tās sevi noskaņojušas, lai grozītos savā labpatikā it kā spoguļa priekšā. Ko nu lai saka tie, kas par varītēm grib iestāstīt, ka kultūrāli trimdā nekas jauns nevarot rasties? Nu, pat Aspazija var atgriezties uz trimdinieku skatuves jaunā gaismā. Pateicoties Baņutai Rubesai un viņas apzinātai Latvijas aktieņu saimei. Paldies!

Man nav šaubu, ka R. Blaumaņa TRĪNES GRĒKI Gunāra Vērenieka režijā sagādāja tradicionālam latviešu teātra apmeklētājam gaidīto pārdzīvojumu. Biju cerējis, ka šo izrādi varēsīm skatīt kādā no latviešu centriem Kanadā arī pēc svētkiem, bet te nu iznākusi vilšanās. Pēc paša režisora ziņojuma, tas neesot iespējams. Izrāde prasot sevišķi plašu skatuvi un lielu darbu. Tas savkārt prasot līdzekļus. Citiem vārdiem, tik grandiozs uzvedums esot īstenojams tikai Dziesmu svētkos. Viņam jātic. Zēl.

Nobeidzot šīs rindas, jāatzīst, ka latviešu teātris vēl arvien ir dzīvs. Par to varam patiesi priecāties. Teiksim pateicību režisoriem L. Siliņam, B. Rubesai, N. Bartlett un Gunāram Vēreniekam un itin visiem aktiejiem, kas ar savu nesavtīgo darbu raugās, lai tas tā būtu un lai mūsu teātra cienītājiem būtu ko tērzēt un spriest, vienalga kā. Teātris taču ir teātris, kam ir jāizraisa ne tikai patika, bet arī valodas - par un pret un uz dažādām malām. Tas ir dzīva spēle uz skatuves.

Soreiz bija dažādas skatuves, dažādi režisori, dažādi aktieji un dažādi viņu snieguma vērtētāji.

M. ŠTAUVERS.

KOPKONCERTS AR PĀRSTEIGUMU.

9. Latviešu dziesmu svētku Kanadā kopkoncerta programmu ievadīja LATVJU HIMNA - Mēs gribam būt kungi mūsu dzimtajā zemē! Dziedātāju skaits bija sarucis uz 450 (mazāks ir bijis tikai pirmajos svētkos, kas notika 1953. gada oktobrī, Toronto).

Pēc koncertu un dažādu sarīkojumu pārbagātas nedēļas, sestdien, 6. jūlijā, notika Kopkoņa koncerts MAPLE LEAF sporta arēnā, Toronto. Dziesmu svētku koņu vienības un tautisko deju kopas pulcējās parkā aiz Sv. Andrēja baznīcas, lai svinīgā gājienā dotos uz koncerta vietu. Soreiz izpalika orķestris. Gājiena priekšgalā soļoja tā vadītājs Valdis Vāgners, aiz viņa sekoja Dziesmu svētku plakāts, krāšņais Dziesmu svētku karogs, Latvijas, Kanadas un ASV karogi, svētku rīcības komitejas locekļi, virsdiriģenti, koņu vienības un beidzot tautas deju kopas. Ielas bija ļaužu pārpildītas. Tie ar interesi skatījās uz gājienu, kas virzījās pa Carlton ielu.

Kopkori veidoja ap 450 dziedātāju. Viņu vidū bija Latvijas valsts radio un televīzijas koris un atsevišķi dziedātāji no Latvijas. Atskatot Tā-

livalža Ķeniņa komponētām Svētku fanfārēm, arēnā ienesa Dziesmu svētku un Latvijas karogus. Dekoratīvo ietērpju bija devusi Silvija Ludvika. Spoži skanēja kopkoņa un simfoniskā orķestra "O Canada" (T. Ķeniņa aranžējums) virsdiriģenta Arvīda Purva vadībā.

Teicēja Silvija Tint vispirms pieteica LNAK valdes priekšsēdi Viesturu Zariņu, kas apsveica svētku saimi. Viņam sekoja Dziesmu svētku Rīcības komitejas priekšsēdis Zigurds Miezītis. Sveicienus no Latvijas nodeva dzimtenes dzejnieks Knuts Skujenieks. Pēc tam V. Zariņš paziņoja, par goda konsulu Kanadā esot izraudzīts Dr. Guntis Siliņš, kas ar laba vēlējumiem uzrunāja svētku saimi. Oficiālā daļa beidzās ar Latvijas valsts himnu "Dievs, svētī Latviju", A. Purva vadībā.

Kopkori veidoja dziesmu vienības no Kanadas, ASV un Latvijas. Bija paredzēta Rīgas koņa Sonore piedalīšanās. Diemžēl, Padomju Savienības lidmašīnu sabiedrība aizkavēja tā un vēl citu grupu ierašanos Kanadā pēdējā brīdī, kaut vietas lidmašīnā bija savlaicīgi rezervētas.

Virsdiriģenti bija Brigita Alka, Ernests Brusubārda III un Andrēja Jansons no ASV; Juris Kļaviņš, Pauls Kvelde un Edgars Račevskis no Latvijas, bet Arvīds Purvs un Vizma Maksiņa no Kanadas. Simfoniskā orķestra mūziķi visi bija profesionāļi.

Koncerts iesākās ar Alfrēda Kalniņa "Latvju himna" ("Mēs gribam būt kungi mūsu dzimtajā zemē" - V. Plūdona), koņa un orķestra izpildījumā. Diriģēja A. Jansons. Sekoja jauktais koris Arnolda Kalnāja aranžētā J. A. Freilinghauzena mēdija "Dievs, sargi mūsu tēvu zemi" (J. Ērmanis) - diriģente Br. Alka; E. Dārziņa "Mēness starus stīgo" (Aspazija) - dir. J. Kļaviņš; Helmera Pavasara "Bērzi" (Fr. Bārda) - dir. V. Maksiņa; Jāņa Norviļa "Dziesmu kalnā" (K. Plencinieks) - dir. E. Brusubārdis III; J. Graubiņa "Trīcēji kalni, skanēji meži" (t. dz.) - dir. P. Kvelde; sieviešu koris - V. Bērzkalna "Noriet saule vakarā" (t. dz.) - dir. Br. Alka; jauktais koris - P. Dambja "Vakars nāca" (t. dz.) - dir. E. Račevskis; Jāņa Kalniņa "Ģērbies, saule, sudrabota" (t. dz.) dir. E. Brusubārdis III; J. Poruka "Pavasara dziesma" (t. dz.) - dir. Arv. Purvs; Pēteris Aldiņa "Suntāžu līgotne" (t. dz.) - dir. A. Jansons; E. Melngaiļa "Jāņvakars" (t. dz. vārdi) - dir. E. Račevskis.

Pirmai daļai beidzoties, Rīcības komitejas vicepriekšsēdis Ž. Šmits pasniedza rosīgākiem koņiem piešķirtās balvas. Par rosīgāko kori bija izraudzīts Ņujorkas latviešu koris, ko vada A. Jansons. Tas saņēma H. Merca darināto ceļojošo vairogu. Ņujorkas korim vēl krita vairāki atzinības raksti par to, ka tas sniedzis vairāk mūzikāli vērtīgas programmas un visvairāk koncertu. Toronto ev.-lut. Sv. Andrēja draudzes koris, ko vada Arv. Purvs, saņēma atzinības rakstu par to, ka tas īpašu vērību veltījis jaundarbu atskaņošanai. Latviešu dziesmu svētku biedrības Kanadā pārsteiguma balvu - V. Bērzkalna Latviešu dziesmu svētku vēsturi - saņēma diriģents Edgars Račevskis no Latvijas.

Aktīvākā vokālā ansambla balvu saņēma ev.-lut. Sv. Jāņa draudzis ansamblis, ko vada Brigita Alka. Cikāgas ev.-lut. Ciānas draudzes korists A. Rautenšīlds (85 gadi) saņēma vecākā korista balvu, bet jaunākās dziedātājas - 10 gadus vecā Toronto Dainas koņa Ieva Šmite.

Koncerta otro daļu ievadīja vīru koris ar četrām dziesmām - Andr. Jurjāna "Lūk, roze zied" (H. Līventāls) - dir. P. Kvelde; Br. Skultes "Dainu zeme" (L. Auza) - dir. V. Maksiņa; V. Baštika "Vasara" (K. Skalbe) - dir. E. Brusubārdis III, un Vīgneru Ernesta "Strauja, strauja upe tecēj" - dir. E. Račevskis.

Jauktais koris dziedāja tautas dziesmas - Aldona Kalniņa "Jūriņ' prasa smalku tīklu" - dir. J. Kļaviņš, un E. Melngaiļa "Tautu meita, meln-

acīte" - dir. P. Kvelde. Sieviešu koris dziedāja Arv. Žilinska "Bēda, mana liela bēda" (t. d.) - dir. J. Kļaviņš. Programmu nobeidza kopkoris ar četrām dziesmām - T. Ķeniņa "Ai, zaļā līdaciņa" (t. dz.) - dir. Br. Alka; Jāz. Vītola "Gaismas pils" (Auseklis) - dir. V. Maksīpa; Pēteris Barisona "Kantāte dzimtenai" (Rūdofs Bušs) ar simfonisko orķestri - dir. A. Jansons; sekoja klausītāju iemīļotā Andrēja Jurjāna kantāte "Tēvijai" ar orķestri (komponista vārdi) - diriģēja Arv. Purvs. Solistes Lailas Salīpas vietā solo partiju dziedāja Dace Kārklīpa. Tas bija pārsteigums. Solistes patīkamais tembrs un līdzenais - belcanto dziedājums patika klausītājiem, un Dacei bija savu solo partiju jāatkārto.

Lielo koncertu nobeidza ar Jāņa Mediņa "Tev mūžam dzīvot, Latvija" (V. Plūdons) - kopkoris un orķestris. Kopkorim pievienojās arī klausītāji, kājās piecēlušies. Diriģēja Vizma Maksīpa.

Kopkoncerts izdevās teicami kā mākslinieciskā, tā arī apmeklētāju ziņā. Programma bija interesanta un ļoti labi sagatavota. Par to jāpateicas koŗu diriģentiem un dziedātājiem. Kopskaŗu sekmēja Latvijas radio un televīzijas koŗa skanīgās balsis. Divas kantātes un divas dziesmas bija ar simfonisko orķestri. Bija interesanti vērot prominentu Latvijas diriģentu sniegumu un pieeju dziesmu tulkojumam. Bija arī pāris atkārtojumu.

Koncertam beidzoties, klausītāji un koristi sumināja virsdiriģentus un solisti Daci Kārklīpu. Visi saŗēma pelnītos ziedu pušķus.

Skanēja arī kopēji dziedātā, it kā tradicionālā Pūt, vējiņi, dzen laiviņu.

Ž. ZENTIŅŠ.

DZIESMU SVĒTKI LATVIJAS TELEVĪZIJĀ.

Stundas raidījumā izvilcumus no 9. latviešu dziesmu svētkiem Kanadā 22. jūlijā pārraidīja Latvijas televīzija. Filmēšanu video lentās paveikuši S. Plūme un D. Lācis. Plašākas reportāŗas skatītājiem tika solītas uz rudens pusi.

Soreiz rādīja izvilcumus no Folkloras dienas Sidrabenē. Ideja esot patapināta no Brīvdabas muzeja. Sekoja intervija ar Rīcības komitejas priekšēdi Z. Miezīti, kas bija gandarīts par visu paveikto.

Ar atzīmi, ka viens no svarīgākajiem koncertiem svētkos bijis skolēnu koncerts, mazie dziedātāji piepildīja ekrānu un savās dzidrajās balstipās dziedāja tautas dziesmas.

Otīlija Meŗule stāstīja par tautas tēŗpu darināšanu, piemetinot, ka katram vecam darbam jānākot klāt kaut kam jaunam.

Kopā sadejoja Toronto Daugaviņa un Latvijas Sprigulītis. Dziedāja radio un televīzijas koris, tādēŗjādi uzsverot sadarbību pāri okeānam.

Intervijā Guntis Liepiņš ŷēlojās, ka esot bijis bēdīgi, ka neesot varējuši piedalīties vairāk Latvijas kolektīvu, jo tie taŗu tik ļoti gribējuši būt Toronto. "Mēs bijām par daudz optimistiski. Ja būtu koncentrējušies uz mazāku skaitu, būtu bijis labāk," viņš teica.

Pēc tautas deŗu lieluzveduma intervēja tā vadītāju Edvīnu Kalviņu, kas bija saŗutis, ka tauta nespējot sadarboties. Jautāts, kāpēc viņš nevadot no malas, bet gan pats deŗojot līdz, atbilde bija vienkārŗa - "Es labāk jūtos uz grīdas!"

No kopkoncerta dzirdēŗjām Strauja, strauja upe, E. Raŗevska vadībā un Gaismas pili, V. Maksīpas vadībā. Abas dziesmas skanēja skaidri un izjusti.

Abos lielsarīkojumos kamera apmeklētāju solos bija uztvērusi arī pustukŗas rindas. Pārraidē nebija pieminēti pāŗējie koncerti un teāŗa izrādes. Par tām ziņas vēlāk.

Rīdzinieki nākamajā dienā āŗzemju ciemiņiem tūdaļ apvaicāŗjās - "Vai redzēŗjāt savus dziesmu svētkus?" Un tūdaļ paŗi komentēja: "Tie taŗu bija tik brīniŗķīgi, vai ne?"

Vispār ziņas Latvijas televīzijā no āŗzemēm tiek pārraidītas āŗtri. Tā jau otrajā dienā pēc operācijas ziņoja par Imanta Ziedoŗa veselības stāvokli.

PĒC DZIESMU SVĒTKIEM.

"Kabatas nauda" varēja būt lielāka!

Ed. K.

Citas reportāŗas par 9. latviešu dziesmu svētkiem Kanadā ceram iespiest nākamajā MLB Ziņotāja numurā. Lūdzam līdzstrādniekus pasteigties ar to atsūtīŗšanu redakcijai. Paldies!

NOZĪMĪGS KONGRESS.

Laikā no 12.-17. jūlijam, Rīgā (daŗas sesijas arī citās Latvijas vietās), notika I Vispasaules latviešu zināŗu kongress, kas aptvēra pavisam kopā 24 daŗādas zināŗu nozaŗes. Programmas komitejā darbojās 100 darbinieki. Paŗā kongresā piedalīŗās gandrīz 2.000 reŗistrētu dalībnieku no visām pasaules malām un Latvijas. Referātus, lekcijas vai apceres lasīja pāri par 700 zināŗnieki un savu nozaru speciālisti. Visu referātu konspekti un bibliografiskas ziņas par to autoriem iespiestas 9 broŗūrās, par koŗu izdoŗšanu rūpēŗjās programmas komitejas vadītājs Andris Kārklīņš un publikāciju koordinātori Uldis Bluķis un Uldis Grava. Daŗādas nozaŗes pulcēŗjās 24 daŗādas lekciju vietās. Kongresa atklāŗšana notika Dailes, bet noslēgums Nacionālajā teāŗī. Atklāŗšanas dienā bija gāŗiens uz Brīvības pieminekli. Tā priekŗgalā soļoja kongresa vadība un korporāciju locekļi ar saviem karogiem. Pie pieminekļa katrs kongresa dalībnieks nolika ziedus.

Kongresa sarīkoŗšanā piedalīŗjās Latvijas Zināŗnieku Apvienība, Latvieŗu Inŗenieŗu Apvienība, Association for the Advancement of Baltic Studies, Latvieŗu Akadēmisko Mācībspēku un Zināŗnieku Apvienība. Kongresa rīcības komiteju Latvijā vadīja Aivars Kreituss, bet āŗzemēs - Andris Padegs. Saimnieciski kongresu atbalstīja Zināŗniskā raŗoŗšanas firma "Latvijas koks". Izcilos labvēļos (tie bija atvēlēŗjuŗi katrs \$ 250 vai vairāk, vai 7.500 rubļu un vairāk) bija 12 daŗādas vienības, labvēļos (no \$ 100 - \$ 249, vai 3.000 - 7.499 rbļ.) - 21, bet zināŗnes draugos (\$ 50 - 99; 1.500 - 2.999 rbļ.) - 11. Kongresa izdevumi lēstī uz 800.000 rubļiem. Pēc pēdēŗjām ziņām ienāķumu esot bijuŗi vairāk. Citiem vārdiem, kongress zaudējumus nav nesis, kas ir vēŗā lieķams panāķums.

Par kongresu ceram vēŗ sniegt daŗādas reportāŗas, vēŗtējumus un atziņas nākamajā MLB Ziņotāja numurā, kā arī publicēt daŗus no kongresā nolasītiem referātiem.

ŗoreiz tikai daŗi vispāŗēŗi vēŗtējumi, kas gūti tik "Isajās" kongresa dienās, koŗās nakts miegam tikpat kā neatliķa laika, jo ieŗšanu, skrieŗšanu, braukŗšanu un tikŗanos bija tik daudz, ka tīri fiziski visur nebija iespēŗjams būt klāt. Personīgi lielāķo laiku pavadīju ŷurnālistikas sesijā, kur bija jālasa referāts par Mazo presi un tās lomu. Vēŗ iegrieŗos psiholoŗijas, fizi-

kas, mūzikoloģijas un dažās apaļā galda sesijās. Protams, apmeklēju gan kongresa atklāšanu un slēgšanu.

Tālāk - solītās piezīmes: -

- Šis bija tiešām laiks, kad Rīgā pulcējās gudrākie un zinīgākie latvieši gandrīz vai visās zinātnēs un nozīmīgākās profesijās. Vai tikpat daudz "smadzeņu" jeb kad atkal pulcēsies vienuviet līdzīgā salidojumā, paliek atklāts jautājums. - Jācer, ka jā, vienalga, kāds būs nākamās tikšanās ietērs un nosaukums.

- Viens no vissvarīgākajiem jeb kuņa kongresa ieguvumiem arvien ir sapazīšanās ar kolēģām savā darba laukā, ieskats citās zinātnēs, kas saista interesi un gūt ieskatu par to, kā lietas dara un pakārto citi, kādas ir viņu sekmes un neveiksmes. Šajā kongresā šādu iespēju bija atliektiem galiem. Visu to varēja apgūt lekciju laikā un starpbrīžos, spraigā solī uz citu vietu Rīgas ielās, pusdienās un izbraukumos. Personīgi sazināju, ka esmu ticis ar vairāk kā 100 cilvēkiem. Šāds cipars vienkārši reibina. Un, šķiet, nemaldīšos, ka līdzīgos ieskatos būs daudzi citi. Vispārējs secinājums - it visur jutos kā mājās.

- Publicētais referātu konspektu un to autoru bibliogrāfiju krājums ir vienreizējs materiāls, kāda mums agrāk nav bijis un kas ne tikai dod ieskatu jautājumos, kas nodarbina latviešu zinātnieku prātus, bet reizē ir tīri bibliografisks retums, jo bez jau minētā tajā atrodam visu referentu darba un dzīves vietu adreses. Līdz ar to ikvienam kongresa dalībniekam ir iespējams turpmāk sazināties ar jeb kuņa citu kongresa dalībnieku, ja arī viņš ar to dažādu apstākļu dēļ nebūtu ticis. Kāds milzīgs ieguvums!

- Katra sesija deva atziņas un ieteikumus turpmākam darbam. Viss tas būs noderīgs, kārtojot tekošas lietas un paplašinot sadarbību pāri robežām, nerunājot vairs par tur un te, bet gan - par latviešu kopēju lietu. Tomēr - zinātnes iet pāri latviešu interesēm. Reizēm tām ir sevišķa nozīme katra zinātnieka izvēlētajā laukā. Tādēļ bija tik ļoti svarīgi, ka katrs sesijas dalībnieks varēja piedalīties kopējo atziņu veidošanā, varēja uzklaut visdažādākos ieskatus.

- Sniegunos un pārrunās varēja vēl just jūs un mēs, dažkārt izteiktāku, dažkārt apslēptāku. Latvijas zinātnieki tik ļoti vēlējas dzirdēt ārzemnieku atziņas, ieskatus un vērtējumus; ārzemnieki neskopojās ar saviem padomiem, vērojumiem un arī kritiku. Bet viss tas notika tādā izpratnē, kas visus tuvināja. It kā nemanot robeža, ko 50 gados veidojusi komunistu režīma nežēlastība, pamazām sabruka. Drīz vien formālo kungu un kundžu vietā kongresa dalībnieki sāka viens otru uzrunāt priekšvārdos...

- Dažkārt šķita, ka Latvijas pārstāvji arvien vēl cenšas pārāk teorizēt un audzināt, kamēr ārzemnieki bija gatavi rīkoties, kā mēs šajā krastā sakām, ķerties bullim pie ragiem un redzēt, kas no visa tā iznāks. Šis divi it kā pretējās pieejas dažkārt sasprindzināja gaisotni, kuņā tomēr nekādas atomiskas eksplozijas nenotika.

- Kongresa organizētājiem problēmu netrūka, un tās jau viņi paši apzinājās vislabāk. Tajā pašā reizē jāpiezīmē, ka viss tecēja tīri vai kā pa dziedziņu. Tik lielā pasākumā, kā šis kongress, negatīvā bija tiešām maz. Bet paveiktā - ārkārtīgi daudz.

- Mazliet traucēja tas, ka lekcijas notika tik dažādās vietās. Šajā krastā esam parādūši, ka visas lekcijas ir pieejamas lielos kongresu centros ar daudzām priekšlasījumu telpām. Līdz ar to var izskriet no vienas un doties uz citu, ja ir vēlēšanās to darīt. Rīgā tas nu jau bija pagrūtāk, jo itin bieži no vienas vietas uz otru vajadzēja minūtes piecpadsmit. Tas prasīja iepriekšēju laika pakārtošanu, kas praktiski ir tikpat kā neiespējami. Diemžēl, Rīgā rietumu lepniskās iekārtas šobrīd vēl nav pieejamas. Tika gan minēta Sporta pils, bet jāšaubās vai arī tā būtu varējusi izpildīt šo funkciju. Sava veida ieguvums še bija tas, ka ar to bija iespējams iemest aci vairākās Latvi-

jas zinātņu un mācību iestādēs, kas bija patīkams pārdzīvojums.

- Atklājās, ka daudzās zinātnēs ir izveidojušās jau praktiskas iespējas sadarboties pāri dažādo valēķu robežām. Te jāmin prof. Sigurds Arājs, kas nu jau vairākus gadus piedalās zinātniskās izmaiņās fizikā. Un viņš nav vienīgais. Gadījās tikties arī ar Latvijas astronomiem, kas izveidojuši ciešus sakarus ar astronomiem Vācijā un citur. Viņi izseko satelītu pavadoņus, pielietojot speciālas skaitļotāju programmas, kas ir tik teicamas, ka pēc tām pieprasījums nemitīgi aug. Rezultātā viņi tiek pie tik ļoti nepieciešamās valūtas un jaunākām un labākām aparatūrām. Iegūtie dati un aprēķini izrādījušies akurāti un lietderīgi. Un vēl ir daudz citu līdzīgu gadījumu. Laika tecējumā, ja neradīsies neparedzēti šķēršļi, šādu izmaiņu un darījumu būs arvien vairāk. Šis kongresa devums dienās varētu izvērsties par sevišķi nozīmīgu.

- Lai gan tas izklausās gandrīz vai jocīgi, netrūka kongresa asu noliedzēju. Tos varēja atrast ir tā dalībniekos, bet it sevišķi vienā otrā politiķī, kas kaut kā visu redz tikai savām acīm vai caur savām acenēm un kas nav vēl piesavinājušies cilvēcisko elementu, kuņam kongresa dalībnieku saimē jūlija dienās Rīgā bija tik neizmērojams spēks.

Nav iespējams īsā ziņojumā pateikt visu, kas pieredzēts, vērots, pārdzīvots un kas uz sirds. Gribas tikai patiesā pateicībā paspiest roku ikvienam kongresa rīkotājam, darbiniekam un katram apmeklētājam, arī tiem, kuņus neizdevās satikt un iepazīt, par to milzu darbu, ko bijāt paveikuši, lai mēs justos kā mājās. Jūs devāt tik daudz, ka pietiks līdz tam laikam, kad tiksīmies atkal.

M. ŠTAUVERS.

Dr. Vaira Viķe-Freiberga nesen par izciliem nopelniem zinātniskā laukā saņēma Kvīnsas universitātes (Kingstonā, Ontario) tieslietu doktores grādu (L. L. O.) honoris causa. Šo reto brīdi mēģinājis uztvert mūsu līdzstrādnieks Ed. Keiķs savā raksturīgā saržā.

DR. GUNTIS SILIŅŠ LATVIJAS GODA KONSULS TORONTO.

Neatkarīgās Latvijas ārlietu dienesta vadītājs Dr. Anatols Dinbergs ir iecēlis Dr. Gunti S I L I Ņ U par Latvijas goda konsulu Toronto, sākot ar 1991. gada 15. jūniju.

Dr. Guntis Siliņš dzimis 1949. gada 12. oktobrī, Markaridas (Markaryd) pilsētā, Zviedrijā, kur viņa vecāki bija nonākuši bēģļu gaitās. Ar vecākiem izceļo uz Kanadu, kur 1974. gadā beidz Toronto universitāti ar ārsta grādu un 1979. gadā Austrālijā iegūst diplomu speciālizētā medicīnas nozarē, kas pētī ūdens spiediena iespaidu uz nirējiem un pārnormālu skābekļa

spiediena iespaidu uz cilvēka organismu (hyperbaric medicine). Strādājis kā ārsts Dienvidāfrikā, Ķīnas republikā un Austrālijā, tagad viņam ir ārsta prakse Ontario provincē, Kanadā.

Sabiedriskā laukā Dr. G. Siliņš rosīgi darbojies, vadot LNAK un Baltiešu federāciju Kanadā, bijis PBLA valdes loceklis un biedrs citās latviešu un baltiešu organizācijās.

Precējies ar vijolnieci Rutu Ozoliņu. Ģimenē trīs dēli.

1991. gada jūlijā.

LATVIJAS SŪTNICĪBA
VAŠINGTONĀ.

. Līdz ar Dr. G. Siliņa iecelšanu Latvijas gada konsula Toronto amatā aizpildīts robs, kāds radās pirms vairākiem gadiem, kad no sava posteņa atteicās Dr. Eduards Upenieks.

Vēlēsim viņam vislabākos panākumus jaunajā darba laukā!

REDAKCIJA.

Kāds profīls:

TAS IR NOTICIS.

Skice.

Daudz kam dzīve ir piekabinājusī vārdiņu "bija". Ir bijusi bērna siltā delna plaukstā, ir bijis sievietes glāsts un maigums, ir bijis drauga sirsnīgais tuvums, ir bijuši mātes glāsti, tēva rūpība, brāļa brālīgums. Un es baidos sev pasacīt, ka visa tā vairs nav, kaut gan labi zinu, ka tomēr nav. Bet visvairāk es baidos sev pateikt, ka visam tam ir tikusi pāri pārvilkta melna, trekna svītra. Viss ir ticis atņemts, nolaupīts, sabradāts, liegts. Un to var izdarīt tikai ļaunums, nelietība, nežēlība. Manu acu priekšā veidojas sinonīmu virkne: komunisti - krievi - padomju vara - politbirojs - Kremļis - Maskava - nagu mauktuve Stabu ielā - Gulaga nometnes un vēl, un vēl plusojas klāt sinonīmi. Un visus es neieredzu, pret visiem labprāt pagrieztu "kaula zāģa" stobru un atbrīvotu cilvēci no murga, no lāsta, kas uzguldināts pusei pasaules un sapņo uzgulties visai zemes lodei. Es vairs nejautāju: Kā tas varēja notikt? Jo - tas ir noticis.

Un tam vajadzētu darīt galu. Iznīcināt. Uz visiem laikiem, uz mūžu mūžiem. Bet šiem ļaunumiem ir vara un spēks. Un es saprotu, ka esmu bezspēcīgs un, Dieva palīdzību nesagaidījis, lēnām zaudēju ticību Dieva visspēcībai.

Vai es būtu pārpilns ar atmaksas domām? Var sacīt arī tā. Bet labāk tomēr skan: Kārtības ieviešana. Kāds ukraiņu dzejnieks, vērodams komunistu briesmu darbus, jautā: "Par ko ļaudis spēka gados cieš?" Cik mīļš jautājums. Vai ir pasaulē psihologs, kas spēj izskaidrot, kāpēc laupītājs laupa? Vai - kāpēc komunisti slepkavo? To var tikai konstatēt. Kaupēnu varēja latvieši paši likvidēt. Bet iebrucējus - komunistus - nevar. Bet tie, kas to varētu, tie viņiem piešķir dižas prēmijas un aizdod - dāvina naudu dunču iegādei. Reiz, Kolimā, kāds no brīvības cīņotāju vīriem sacīja: "Kā es gribētu, lai raktuvēs vaidētu tie varenie, kuŗi mūs nodevīgi atļāva saplosīt..."

Kad braucu 1989. gadā uz Brīvo pasauli, kur bija patvērušies mūsu leģenda - latvju kareivji, gan Januma, gan Hāznera vīri, gan arī vairāki Kurzemes varoņi, es biju pārliecināts, ka nieka 45 gadi nebūs šos zēnus, ar uzrotītām piedurknēm, salauzuši. Taču ne visi vairs bija Volchovas elpu pilni. Ne visur bija tādi vīri kā Perro, kuŗš šķita it kā izkāpis no Janovska romāniem, un man likās, ka esmu ticis ar Baigo, vai atkal ar Anšlāva Eglīša romānu tēliem no Laimīgiem un Piecām dienām.

Un visbeidzot - kāda gan man daļa gar visu šo padomju varas pārdēvēšanas farsu? Padomju Latvija ir svešas valsts pakļautībā, un mēs atrodamies kara stāvoklī ar šo svešo valsti, ar šo iebrucēju, kas aprījis Latvijas Republiku.

Ja mēs neesam lieli varoņi, tad vismaz maziem varoņiem mums vajadzētu būt. Mēs nevaram sakaut,

iznīcināt ienaidnieku, bet mēs varam nepakļauties, nesadarboties. Mēs varam nest un iznest saulē 18. novembra Latvijas ideju.

1991. gadā.

GUNĀRS FREIMANIS.

BEZ VĀRDIEM.

KO DARA MŪSU TRĪS LIELIE?

Dzejnieks Andrējs Eglītis ar zīmīgu manifestācijas vēstuli "Latvija-Amerikā" atklāja Kanadas latviešu dziesmotās dienas, bet pats dzejnieks turpina mājās aust apsākto karogu. Kad tas tiks pabeigts, katram būs pa vienam.

Kopš vairāki Rīgas laikraksti vienā laikā sākuši publicēt rakstnieka Anšlāva Eglīša agrākos izdevumus, maestro vairāk uzmanības veltījis savam mājas dārziņam Palisādēs, Beverly Hills kaimiņos, kur dzīvo visas filmzvaigžņu slavenības Losandželosā. Ir iedēstīts kociņš, kas kuplo, bet gaŗumā nestiepjās. Zinātāji saka - dēstītāju pāraugt nevar.

Augstā kalnā ne visi var uzkāpt. Ne tā rakstniekam Jānim Klīdzējam, kuŗam Literatūras un Mākslas laikraksts nesen veltījis epitētu - "Latgales Jānis Jaunsudrabiņš". Viņam tā ir jau divdesmittrešā kalna virsotne (Rekords joprojam pieder Anšlāvam ar 28 virsotnēm). Bez tam

Šimbrīžam, Rīgā uzņem filmā viņa romānu "Cilvēka bērns". Rudenī rakstnieks aicināts uz "spāres svētkiem" Rīgā. Tas var izrādīties atkal kāpiens kalnā.

ED. KEIŠA sarži un teksts.

JAUNA ATBALSTA GRUPA.

Kanadā nodibinājusies Latvijas Republikas pārstāvības - Pilsoņu kongresa atbalsta grupa.

Latvijas Republikas Pilsoņu Kongress ir 1918. gadā pasludinātās, 1920. gadā Tautu Savienības Padomes atzītas valsts - Latvijas Republikas - tiesiska pārstāvība. LR PK mērķis ir atjaunot Latvijas Republikas faktisko neatkarību un likumīgo valsts varu saskaņā ar 1922. gada Satversmi, uz pilsonības tiesiskās pēctecības pamata un 1920. gada Latvijas un Krievijas miera līgumā noteiktajās robežās. LR PK ir ievēlēti 236 delegāti un 30 mandāti papildus paredzēti trimdas pārstāvjiem.

LR PK darbība ir vērsta uz likumības atjaunošanu, nevis uz Latvijas Republikas likumdošanas grozīšanu. Kongress ir noteicis pamatprincipus Latvijas deokupācijai, tas izniedz Latvijas pilsoņiem apliecības - personas un valsts piederību apliecinošus dokumentus, palīdz pilsoņiem atgūt nelikumīgi atsavinātos īpašumus, veic ārpolitisko darbu.

Šeit lielu atbalstu - gan morālu, gan praktisku var sniegt trimda. Tādēļ Toronto nodibināta Pilsoņu Kongresa atbalsta grupa, kuŗas sastāvā iekļāvušies arī ASV dzīvojošie latvieši. Grupas vadību uzņēmis nesena PBLA priekšsēdis Dr. Linards Lukss. Atbalsta grupai pievienojušies Dr. Jānis Labsvīrs no Indianapoles, Alfrēds Kūlītis no Florīdas, Modris Lorbergs, Ēriks Dzenis, Andrejs un Silvija Zeltkalni no Toronto un vēl daudzu profesiju pārstāvji gan no Toronto un Otavas, gan no dažādām ASV pilsētām.

Atvērts arī Latvijas Pilsoņu Kongresa atbalstam konts, kuŗā 18. novembra Latvijas atjaunošanas idejas piekritēji var iemaksāt ziedojumus. Kontu atvērusi nodibinātā atbalsta grupa. Konta Nr. 832. ALPKAG (Latvian Credit Union Limited, 491 College Street, Toronto, Ontario M6G 1A5).

Jācer, ka trimda atbalstīs nacionālas Latvijas valsts atjaunošanu tiesiskā ceļā - saskaņā ar Latvijas Republikas Satversmi un likumiem, saskaņā ar starptautiskajām tiesībām un tautas ilgām pēc latviskas Latvijas.

Linarda Luksa adrese:

24 Panmure Crescent,
Scarborough, Ontario,
Canada M1K 2Y 6, tel. 416-266-6653.

1991. gada 10. jūlijā, Toronto.

Latvijas Pilsoņu Kongresa Komitejas Prezīdija pilnvarotais pārstāvis
Gunārs Freimanis un Latvijas Pilsoņu Kongresa atbalsta grupas pārstāvis Linards Lukss.

ĪSTĀ MĀTE.

Kā degoša dzelme
kūp vasaras svelme!
Deg galva, deg sirds,
deg svelmaina vēlme:
būt Baltjūras ūdeņos,
brist baltsmilšu pauguros,
vai Nīcā, vai Kauguros, -
pie cieras un smilgas
ciemos skriet -
savas bērniņas mākonī
dvēseli siet...

Daudz viņšots ir Pasaules ūdeņos,
kas silti pat ziemās un rudeņos -
tie visi ir surogāti!

Bērns apkampt grib Īsto Māti.

LIDIJA VENTA-DOBROVOĻSKA.

LASĪTĀJU FORUMS:

BAUŠĻI UN BAUSLĪBA.

Ja J. Purviņš Jurjāns būtu izlasījis manu iepriekš rakstīto īsti, nebūtu bijis jāpūlās atbildi rakstīt, jo nekad neesmu sludinājusi, ka baušļi atcelti. Zinu arī Kristus teiktos baušļu papildinājumus.

Arī apustulis Pāvils nerunā par baušļu atcelšanu, bet gan par speciāliem bauslības noteikumiem, kas, pirms Kristus, bija saistoši tieši jūdu tautai. Viens no bauslības noteikumiem bija, lai gūtu grēku piedošanu - bija jāupurē dzīvnieki. Jēzus nāca ar jaunu derību un grēku piedošanai deva vienreizēju upuri, upurēdams Pats Sevi.

Kāpēc pasaule ir tik pilna ļaunuma? Kāpēc ir tik daudz neticīgo? Tāpēc, ka Kristus vēsts nav sludināta: "Ticība nāk no sludināšanas un sludināšana no Kristus pavēles." -

Visā pasaulē vēl ir daudzi miljoni, kuŗi Kristus pestīšanas vēsti nav dzirdējuši. Un ne tikai atpalikušajās zemēs, bet arī šeit - ir arī mūsu tautieši, kas vēl nezina, ka ir tikai Viens Dievs visai pasaulei, visa universa un visas dzīvības Radītājs.

Ir, kas nepazīst Dieva un Jēzus Kristus lielo mīlestību, kas nezina, ka Jēzus atdeva savu dzīvību, upurēja sevi arī par šiem ļaudīm, jo Dievs savā mīlestībā negrib nevienu pazudināt.

Cilvēkam ir dots prāts un izvēles brīvība, vai pieņemt šo Jēzus lielo upuri un kļūt par Dieva bērnu, vai atraidīt un pēc nāves nonākt pazudušo dvēseļu valstībā.

Jēzus saka: "Jums ir acis, bet jūs neredzat! Jums ir ausis, bet jūs nedzirdat!"

Ikvienam, kuŗa acis, ausis un sirdi Dievs ir atdarījis, ir jāiet strādāt Dieva vīna kalnā, Dieva druvā.

"Pļaujāmā daudz, bet pļāvēju maz. Tāpēc lūdziet Pļaujas kungu, lai Viņš izsūta strādniekus savā pļaujāmā." Mat. 9:37.-38.

T. VĀLĒNA, ASV.

LATVIEŠU PRAVIETIS JEB SAJUKUŠI PĀTARI.

Jānītis: Kāpēc stārķiem tik gaŗas kājas?
Pēcītis: Tāpēc ka viņiem mazas galvas.

Cēloņu un seku apzināšana un salikšana pareizā secībā nav katram pa spēkam. To it gaiši parāda Jāņa Purviņa Jurjāna sacerējums "YHVH varēnības izpausmes" Zīpotāja jūlija numurā.

Pašā sākumā man jāpaskaidro, ka reliģiskos strīdos es neielaižos: es neapkaŗoju nevienu ticību un neuzmācos nevienam ar savu ticību. No jebkuŗas reliģijas es esmu gatavs pieņemt labo, ko tur saskatu, bet man nenāk ne prātā aizslēgt ausis un acis pret reliģiskiem aizspriedumiem un muļķīgām dogmām, ko sludinātāji mēdz apgalvot kā dzīvu patiesību. Tādā garā ir saprotama

Šī mazā izskaidrošanās ar J. P. Jurjānu.

Viņš, acīmredzot, ir karsts latviešu dievtuņu kustības pretinieks un pavirši pārlasījis dievtuņu draudžu dibinātāja Brastiņu Ernesta grāmatu "Mūsu Dievestības tūkstošgadīgā apkaņošana": tā paviršība parādās faktā, ka J. P. Jurjānam, mēģinot divreiz, nav veicies grāmatas titulu uzrakstīt pareizi: pirmo reiz viņš visus četrus titula vārdus iesāk lieliem burtiem, otreiz tikai pirmo vārdu ar lielo burtu. Pašu grāmatu gan viņš šķiet pareizi lasījis, no pareizā gala, bet sapratis ačgārnī, no otra gala. Bez Brastiņu Ernesta piepalīdzības J. P. Jurjāns viņa grāmatā atklāj veselu virkni skaidru pierādījumu, ka Bībeles Ābrāma, Izāka un Jēkaba Dievs Jahve, ko rakstiņa autors kautrējas saukt īstajā vārdā, jau no desmitā gadsimta ar vērtīgu aci sekojis mūsu senču tradīcijām un allaž iededzies lielā bardzībā, kad pamanījis latviešu Dievu, Balto Tēvu, pārstaigājam Latvijas druvas. Tā desmitā gadsimtā latvieši sodīti ar norvēģu sirotāja Egila iebrukumu; vienpadsmitā gadsimtā nepaklausīgo latviešu sodi turpinājušies ar smagi apbrūpotu dāņu sirojumiem; divpadsmitā gadsimtā "pagānticīgos" jatvingus ar Jahves ziņu kā starp diviem dzirnakmeņiem samaluši nu jau kristīgie poļi un krievi; un tā joprojām; Brastiņu Ernesta grāmata rāda, ka Jahves dusmām un piemeklējumiem nav gala, spītīgie latvieši savās pagāniskajās negantībās nemitas. Tad sešpadsmitajā gadsimtā Jahve viņiem uzlaiž badu un mēri. J. P. Jurjāns vai nu nezina, vai negrib zināt un pieminēt, ka jau 14. g. s. Eiropas vidienī un dienvidus piemeklēja "melnā nāve", kas aizrāva divi trešdaļas Eiropas iedzīvotāju, vismaz 25 miljonus, kuņi taču visi bija kristīgie un Jahvem padevīgi. 1665. gadā Londonā, Anglijā, dzīvoja ap 460,000 cilvēku. Tā paša gada maijā tur parādījās mēris: maijā no tā mira 43 londonieši, jūnijā - 590, jūlijā 6137, augustā - 17,036, septembrī - 31,159, tad mirstība samazinājās, bet tajā liktenīgajā gadā sasniedza 68,596 dvēseles jeb gandrī 15 %, visus labus kristiešus. 1666. gadā mēris plosījās Ķelnes un Reinas apvidū, 1668.-69. gadam Holandē, 1675.-84. gadam Polijā, Ungārijā, Austrijā, Vācijā un Maltā; 1681. gadā Prāgā vien mira 83,000 cilvēku; 1682. gadā Hallē, Vācijā, no kopējā 10,000 skaita mira 4,397 - gandrīz puse. Latvieši šais mēra gados tika samērā viegli cauri, kas liecina, ka Jahve aiz pārskatīšanās būs sodījis pats savus cilvēkus.

Tālāk J. P. Jurjāns savu cēloņu un seku pārprašanu turpina ar konstatējumu, ka 17. g. s. pagāniskā tumsonība kļuvusi liktenīga prūšiem: viņi atmetuši savu valodu un pārgājuši vāciešos. Dieviņ, tētiņ! Vācieši taču bija kristīgie, un, acīmredzot, atmetot savu "pagānisko" ticību un pieņemot svešo, prūši pazaudēja savu valodu un pazuda kā tauta. Bez kristīgās ticības, ārpus tās, viņi bija tauta bijusi!

Lielu apmierinājumu J. P. Jurjāns atrod 19. g. s. brāļu draudžu, hernihūtiešu, īsto ticīgo nostājā pret "blēņu dziesmām", dainām; tas bijis spožs laikmets mūsu tautas garīgajos centienos, un Jahve mūs licis mierā. Bet tagad, 20. g. s., viss atkal griežas uz jauno pusi, latvieši atgriežas pie pagānticības siles, mēs gribot atteikties no "Eiropas civilizācijas pamatprincipiem" (kas tie tādi?), un par to Jahve mums uzsūtījis divus kaņus, izklīšanu gulagos un trimdā. "Par jaunu godā celtas blēņu dziesmas, pagānsvētki", sūrojas J. P. Jurjāns, un ar pilnu tiesību, jo nupat notika 9. "blēņu dziesmu" svētki Toronto, un 23.-24. jūnijā latvieši visā pasaulē līgoja un svinēja "pagānsvētkus"; rīdzinieki, droši vien, arī neaizmirsu apmeklēt "akmens pieminekļu elku" - Brīvības pieminekli, kam vajaga būt skabargai Jahves acī, tā J. P. Jurjāns domā. Ja Jahve "pagānticīgos" tik briesmīgi necieš, soda un izdeldē - kā ar indiešiem, ķīniešiem, japāņiem? Tur tikai retais būs dzirdējis Jahves vārdu, bet tautas pieaugums briesmīgs. Sakukuši pātari!

Man šķiet, ka J. P. Jurjāns būs pārpratis savu Jahves sūtību. Lai tagad latviešu tautu atrautu no "pagānības" tendencēm, uzvestu uz skaidrā Jahves ceļa, būtu jārāda un jāpierāda, cik labs un derīgs Jahve mums bijis un kā latviešu tauta zēlusi un dziedējusi viņa paspārnē. Tai vietā J. P. Jurjāns rāda, ka pēdējā gadu tūkstoši mēs no viņa pieredzējuši tikai jaunu - latvieti ķēris sitiens pēc sitiens, viens bargāks un asiņaināks par otru. Es visu laiku domāju - un tā lasāms arī grāmatās - ka tie nākuši no varmācīgiem un uzmācīgiem valdniekiem mūsu kaimiņos, politiskām, stratēģiskām un koloniālām interesēm, "Drang nach Osten" politikas un "loga ciršanas uz Eiropu" rezultātā. Tagad J. P. Jurjāna rakstītais man izklīdinājis maldu miglu no acu priekšas, parādot, ka tur visur slēpjas Jahves "visvarenības izpaušums".

Es varētu saprast, ja J. P. Jurjāns būtu rakstījis par Jahves neapmierinātību ar bolševikiem un komunistiem, kuņi ir liels skaits visā pasaulē un kuņiem nav nekādu dievību, un tad man nebūtu ko iebilst. Bet man noteikti jāpretojas, ja viņš nomelno, nopulgo un apsūdz senas latviešu tradīcijas, kas mums ir "svēts mantojums un tautai līdzdotais pūrs", kad viņš saka, ka skaistā dziesma:

Pieloc, māsiņ, skolas somu

Bagātiem gabaliem:

Vidū maizes riecīentiņu,

Apkārt dziesmas, pasakas -

ir blēņu dziesma, tad tas ir nepieņemams apvainojums manai latvieša dzīvesziņai, manas ek-sistences jēgai un pamatam.

OSĀNU KĀRLIS.

DISPUTS AR STRAUMI.

Kaut virsraksts neizsaka saturu, lasīju ar interesi "Ne Latvijas Olstera, ne Latvijas Honkongā", A. Bērkalna sarunu ar Latvijas komitejas Iekšlietu komisijas vadītāju, Latvijas Komitejas Prezidija locekli Jāni Straumi (MLB Ziņotājs, 1991. g. jūlijs).

Uzkrīt un šausmina Straumes strupā un neap-tvērīgā loģika. Cik saprotu, šī loģika rezonē Republikāņu (= Rojālistu) partijas nostājā.

Nešaubos, ka Straume savu amatu izteic pa-reizi: "Tiku ievēlēts par Iekšlietu komisijas vadītāju un centos savu darbību izvērst 2 galve-nos virzienos - tie ir - Aizsargu organizācijas atjaunošana un Latvijas Republikas pilsoņu ap-liecību izsniegšana."

Bet pēc tam Straumes mēle sāk pīties ap sev.

"Ja mēs zaudēsim savu 18. novembra valsti - savu pilsonību, īpašumus un tiesības uz tiem, tad būtībā mēs zaudēsim Latviju uz visiem lai-kiem." "Tā ciņa, kas notiks pēc tam, kad tiks starptautiski atzīta padomju Latvija, neapšau-bāmi, būs asiņaina..." "...agri vai vēl mēs no-nāksim līdz Latvijas Olsterai."

Kas būs Latvijas Okstera teroristu organi-zācijas biedri? Straumes trenētie aizsargi?

Vismaz šis lasītājs kategoriski noraida Straumes secinājumu, ka, ja neatjaunosies 18. novembra valsts, Latvijai draud Olstera likte-nis. Ja visas pašnoteikšanās tieksmes tiešām virzās uz asins liešanu, tad katram prātīgam latvietim jāpieprasa, lai Straume izstājas no sava amata un to pārņem kāds atbildīgāks prāts.

Bet asins liešanas pareģojums nav vienīgais iemesls, kāpēc latviešiem jāatbrīvojas no pare-ģotāja. Patiesi vai nepatiesi, ja Straumes šaus-minājums tiek iedziļināts iedzīvotāju psihē, var notikt, ka Latvija/Rīga sevi atrod bez eko-nomiskas nākotnes. Varam pieņemt, ka ne ārzemju, ne krievu tirdzinieki piestās Latvijas ostās, bet izvairīsies no saspīlētās vides un brauks uz Ļeņingradu, Tallinu vai Klaipēdu. Latvijas "aizsargi"/teroristi nepadās vairāk kā pa-sniegs Rīgai tūkstošgadīgu ceturtās klases "tur

un atpakaļ" biļeti uz NEKUR. Nē, labāk domāsim, kā Rīgai iegūt un ieturēt stāvokli kā Baltijas jūras austrumu krasta lielākajam tirgus centram.

Pieņem, ka Straume un viņa Republikāņu partijas biedri cer ar savām idejām apdrošināt Latvijas eksistenci. Bet ar cerībām vien nepietiek. Kāda loģika (ārpus sentimentalitātes) iesaka mums atgriezties pie sistēmas, kas ierūsējusi vismaz piecdesmit septiņus gadus, tanī pašā laikā kad patstāvīgo valsti iekārta, kas valdījusi starpbrīdī, arī jau apzināti novecojusi? Un es nenorādu šeit uz Padomju vien. Eiropas centrālās valstis veido kopīgu tirgus telpu, iespējams, federāciju. Statistika liek saprast, ka ap 2000. gadu 70% ASV iedzīvotāju dzīvos 12 pilsētās, kas liek domāt, ka ASV 51 štatu sistēmai nav neko lielāka loģika kā Padomijas 15 republikām. ASV un Kanada jau apvienojās vienā tirgū un savienošanas sarunas notiek ar Meksiku. Kaut man ir personīgas rezervācijas un sava analīze, tomēr, maiņās saredzu pasaules līdeņu mēģinājumospielāgoties nākotnei, ne mest acis vairāk kā pussimts gadus pagātnē.

Bērzkalna saruna ar Straumi beidzās ar tādu kā brīdinājumu, kā draudīgu noskaņu, kas no vienas puses pieprasa latviešu trimdas iestāžu piekrišanu viņa domām un analīzei (Straumem pa prātam Daugavas Vanagi, ne pa prātam Latvijas Republikas diplomātiskās pārstāvniecības, PBLA, ALA), no otras puses pieteic ekonomisko un politisko nestabilitāti. Straume: "... (ja Padomju iestādes Latvijā tiek atzītas par likumīgām) šeit nevar cerēt uz ekonomisko un politisko stabilitāti, un agri vai vēl mēs nonāksim līdz Latvijas Olsterai. Es domāju, ka gan Latvijas Olstera, gan Latvijas Honkonga nebūtu īsti pieņemama ne trimdas sabiedrībai, tai skaitā diplomātiskajām pārstāvniecībām, ne arī Latvijas Republikas pilsoņiem, kuŗi varbūt, tiešām, nav par to nopietni un līdz galam padomājuši."

Nākotne neprasis nevienam no Straumes pieminētiem, kas pieņemams. Īstenība, piemērotība, iespējamība, laikus apķērīgs prāts, jau apstiprināti un ievirzījušies trendi noteiks nākotni.

Tā kā Straume savā sarunā ar Bērzkalnu nav iepriekš Honkongu minējis un šis lasītājs nezina kādu citu par sevi, kas tādu ideju un Honkongas vārdu būtu cilājis, varu tikai iedomāties, ka viņš atsaucas uz manu A LETTER TO RIGA, kas tika iespiesta SOVETSKAJA MOLODEŽ pagājušā gada septembrī. Rakstā es prasīju, lai lasītājs pagriež acis uz Pacifikas mazām "tīģeru" pilsētām (Honkonga, Singapūra, Taivanas sala) kā piemēriem, kas, iespējams, pareģo, ka nākotne pieder pilsētvalstīm. Es neko neteicu par tiešu imitāciju. Rakstā es gan ieteicu politisku manevru, kas burtiski mainītu latviešu seno, sentimentālo un novecojušo pašuztveri, un atteiktos lietot dažapzīmi, kā "zemnieku" vai "arāju" tauta. Jauna konstitūcija atspoguļotu faktu, ka vairums šodienas latvieši ir pilsētnieki un ka Latvija ir pilsētvalsts. Jaunā konstitūcija arī mainītu republikas vārdu no "Latvija" uz "Rīga". Kaut vārdu apmaiņa būs daudziem sāpīga, manevris pamatots uz nepieciešamību panākt skaitlisku bilanci starp jauniedzīvotājiem, kas iebrāukuši Latvijā no citām Padomijas republikām, un etniskiem latviešiem. Ja visi Latvijas iedzīvotāji tiek ieskaitīti rīdzinieku rindās, tiek panākta ne tikai balance, bet balance latviešiem par labu.

Mans priekšlikums speķ milzu soli pār murgu mākonī, kādu pareģo Straume. Straume izvairās paskaidrot, kuŗi no Latvijas iedzīvotājiem būs kvalificēti saņemt pilsoņu apliecības, tā radot plaisu starp jauniebraucējiem un tiem, kas Latvijā dzimuši. Šo plaisu varam novērst, ja pieprasām, ka pilsoņu apliecības tiek izdotas visiem, kas atrodas in situ (vietā), teiksim ar 1922. gada janvāri, darot izņēmumu tikai ar Padomijas karavīriem, kas tikko vai nesen atlaisti no dienesta un kam ir zeme kur atgriezties.

Pirms Straume atrod sevi vēl kādā citā neizpratnes lēkmē, iesaku viņam studēt, piemēra pēc, Lega Lombarda (Lombardu Līga) centienus sadalīt Itā-

liju atsevišķās apvidēs un tirgoties Eiropas Apvienības tirgū tieši, ne ar Itālijas valdības starpniecību. Kā viens no Legas dibinātājiem saka: "Eiropa tagad sastāv no trim gultnēm - Eiropas Commune, valsts un apgabals. Vājākā no šīm ir valsts. Valsts, var gadīties, izzudīs." - Skatiet rakstu par nacionālās valsts stāvokli pasaulē ASV žurnālā THE ATLANTIC, 1991. gada jūlija izdevumā. Ja Straume vēlas zināt, kas notiek pasaulē, viņš atradīs pietiekami daudz tādu ideju, lai apjēgtos, ka valsts, kas veidosies iz 18. novembra valsts, paliks latviešu rokās, ja mēs atteiksimies būt statisti pagātnes un tagadnes mērogā, bet rodam nākotni ar caurskatīgas acs palīdzību.

P. S. Lasītāji, kas vēlas tiešāk iepazīties ar manu A LETTER TO RIGA, var to pasūtīt, rakstot uz Current Nine Publishing, P. O. Box 6089, Arlington, VA 22206, USA. Viens eksemplārs maksā US 2.00, 5 eksemplāri - \$ 5.00. Latvijas iedzīvotājiem eksemplārs brīvs.

E. ANTONS BENJAMIŅŠ, Jr.

DIEVA VALSTĪBA IR ĪSTĀKĀ ĪSTENĪBA...

Bet ne mitoloģiska valstība, kā domā Osānu Kārlis (MLB Z., maijs), izsakot savu neticību Bībelē apliecinātajam Visuvarenajam Dievam, visas dzīvības Radītājam un Viņa Dēlam Jēzum Kristus, kā cilvēka dvēseles Pestītājam, neticību Dieva valstībai un neskaidrību par pēcnāves dzīvi.

Dievs cilvēkam ir sagādājis iespēju kļūt par Dieva bērnu un pēc šīs dzīves nākt debesu valstībā, bet Dievs ir arī dusmīgs Dievs. Dieva baušļu paskaidrojums ir: "Mums būs Dievu būtis un mīlēt!"

Cilvēks, kuŗš Dieva mīlestību nepazīst, nevar to mīlēt, bet, lasot Bībelē par to, kas notiek ar ļaudīm, kas Dievu negodā, vajadzētu Dievu būtis. Tamdēļ pārsteidz O. K. Augstprātīgā valoda un lielā drosme tiesāt Dievu.

Ja O. K. nespētu izprast Dieva vārdu, tad būtu daudz ko atbildēt uz viņa neizprašanu, bet viņa teikto lasot, ir pārlicība, ka savā paštaisnībā un pārgudrībā viņam nav īstas vēlēšanās izprast un atklāt īsto patiesību.

Bībelē lasām, ka Dievs pazeminās gudro gudrību un liks kaunā prātnieku prātu, bet savu patiesību Dievs atklāj bērniem, Dieva bērniem. Dievs paaugstina pazemīgos, bet lepnam prātam Dievs stājas pretī. -

T. V. runā par mūsu senču ticēšanu tamdēļ, ka grib vērst uzmanību uz to, kas Bībelē ir teikts par mitoloģisku dievību godināšanu.

Runājot par mūsu senču ticēšanu, nedrīkstam aizmirst, ka senči šo ticēšanu ir pārņēmuši no tautām pirms viņiem, pat no aizvēsturiskiem laikiem. J. Dārdedzis apskatā "Latvju dievestība" runā par mūsu senču dievestības teiksmu un pasaku tēliem un saka, ka pētījumi rādot, ka mūsu senču dievestību avoti esot āriešu pirmtautu reliģija.

Un A. Brastipš pētījumos atklājis, ka mūsu senču Māra būtu akmens laikmeta varenās Zemes mātes līdzinieci, tātad pārņemta pat no akmens laikmeta ticējumiem.

Tā ir pagātne, bet pagātnei mēs vērtējam tagadējā laikmeta gaismā.

Neizprotams ir, kā šī laika cilvēks var ticēt mūsu senču teiksmu un pasaku tēliem kā kādai Īstenībai.

Savu rakstu O. K. nobeidz ar Bībeles pantu: "Un jūs atzīsiet patiesību, un patiesība darīs jūs brīvus." Jāņa 8:32.

Novēlu, lai O. K. to ņem kā ceļa spieķi un vadoni, meklējot īsto patiesību.

Papildinājums šim pantam ir Jāņa 8:36: "Ja nu Dēls jūs darīs brīvus, jūs patiesi būsit brīvi." - Jēzus arī saka: "Es Esmu Ceļš, Patiesība un Dzīvība..."

Jēzus ir šī patiesība, kas ir jāatzīst, lai iegūtu garīgo brīvību un būtu dzīvības ceļā. -

O. K. atzīst tautas dziesmu skaistumu un aicina parādīt ko līdzvērtīgu. - Varu ieteikt O. Baštikas "Dieva dārzi", tur vienkopus ir ļoti daudz skaistu ziedu.

Mūsu senči ir ticējuši pēcnāves dzīvei un Dieva valstībai, ko rāda arī šī tautas dziesma:

Sai saulē, šai zemē,
Viesiem vien padzīvoju;
Viņa saule, viņa zeme,
Tā visam mūžīgam! -

Kamēr dzīvojam, ikvienam ir jāiegūst īstā skaidrība par šo mūžīgo, kas nekad nebeidzas, un jāiegūst skaidrība, kādas ir tās īstās vērtības, šinī pasaulē dzīvojot.

"Latvija-Amerikā" 13. aprīļa "Lasītāju vēstulēs" Dr. A. Mellīņa rakstā "Cilvēka dzīves mērķis" saka, ka dzīves jēga esot dzīvot, lai pildītu Dieva gribu un lai reiz nonāktu debesīs un ka īstais mērķis esot Dievu pazīt, mīlēt un godināt. -

Vai tad ikvienam nav vajadzīgs atrast šo īsto dzīves mērķi un jēgu savai dzīvei?

Lai būtu jēga mūsu dzīvei, ir jāmeklē Dieva tuvums, jo: -

Lapas vien ir skaistie vārdi,
Lapas vien ir darbu pulks;
Dziļāk meklē Dieva skati,
Nopietnāk sveķ Dieva tulks.

O. Baštikas "Dieva dārzi" ir kā vadonis īstās patiesības ceļā:

Pie Svētavota nāc, pie Dieva vārda labā!
Kam tukšu trauciņu tu savās rokās turi?
Nāc, smel un dzer, šis ūdens atveldzē!"

"Slavas himnā" visa radība kopā ar cilvēku godina Dievu:

Slava Tev Radītāj, pasaulu Valdniek, slava,
Godā un spēkā kam visumā līdzīga nava;
Zeme lai teic, Debešu debesis sveic,
Slava Tev, mūžīga slava!

Slava Tev, ziedoņa vēji dzied, šalkdami pāri,
Gaviļu kantāti atskaņo dziedoņu bari;
Ūdeņi krāc, vīrāku kaisa ik stāds,
Slavu pauž zeltsaules stari!

Veries, ak dvēsele, uzskāņo tu kokli savu,
Slavē To Tēvu, Kas vadījis soli ir tavu,
Neļāvis grimt, laiku dod spēkā tev dzimt,
Slava, Tam mūžīga slava!

Dzejā "Tiesas diena" atgadinājums un brīdinājums:

... Vēl ir izglābties laiks...
Lielā tiesas diena pie tevis, kad iesāksies,
Sirds, tad par vēlu būs!
Nāksi tagad zem krusta, pazemosies,
Kristus tavš aizstāvis kļūs. -

Dzejnieks L. Breikšs apliecina dzejas vārdos savu ticību:

Tavās rokās ir sākums un beigas,
Tavās rokās ir alga un sods...

Un lūdz:

Tikai vadi, Kungs, mani Pats vadi,
Lai kā zemē nomestas nepazūd
Manas dienas un mani gadi!

Lai Dievs palīdz ikvienam atrast īsto dzīves jēgu un mērķi dzīvei, lai visi nāktu pie patiesības atziņas pirms pienāk Dieva tiesas stunda.

T. VĀLENA, ASV.

LATVIEŠI BĪBELĒ.

MLB Ziņotājā nesen bija raksts, kā autors, liekas, ir dievturis. Viņš raksta: "Neviens latvietis nav pieminēts nedz Vecajā, nedz Jaunajā Derībā, neviens latvietis pat tuvumā nav bijis..." Neminot autora vārdu, vēlos ar šo savu apskatu likt viņam un citiem pārdomāt par latviešu pieminēšanu un būšanu tuvumā abām Derībām.

Jāpiekrīt rakstītājam, ka ne vienā, ne otrā Derībā neviens latvietis nav tieši nosaukts vārdā un uzvārdā, tāpat kā nav saukts vārdā neviens anglis, francūzis, krievs, vācietis, vai kāds cits mūsdienu zināmo rietumu tautu piederīgais, izņemot grie-

ķus. Neskatoties uz to, abas Derības iegem ievērojamu vietu daudzu latviešu un citu tautu ģimenēs. Šie cilvēki identificē notikumus Bībelē ar notikumiem savā dzīvē.

Soreiz par kāda latvieša - K. Strazdiņa atrašanos Bībeles tuvumā. Vienā no latviešu laikrakstiem viņš apraksta šādu notikumu savā dzīvē:

"... Ir daudz dzirdēts, lasīts par dvēseles nemirstību, aizkapa dzīvi, atkal piedzimšanu u. t. t. Te ir daži mani piedzīvojumi, kas dažreiz izsauca pārdomas un pretrunas par dzirdēto un lasīto."

"Pirms vairākiem gadiem nomira mana meita, apmēram, 20 gadu vecumā. Dažas nedēļas pēc apbedīšanas viņa parādījās man sapnī, paņēma mani pie rokas un ievēda jaukā plāviņā, kam pa vidu tecēja maza upīte, bet abās pusēs atradās jaukas kuplu koku pieaugušas birzītes. 'Te mēs dzīvojam' meita teica un tad pazuda."

"Pagāja vairākas nedēļas, kad viņa atkal atnāca sapnī, paņēma mani pie rokas un aizveda līdz kādiem vārtiem, aiz tiem bija kupls dārzs, kur auga lielām vīnogām līdzīgi augļi zaļā krāsā. Meita teica: 'Tos mēs te ēdam. Paģaršo, ir ļoti garšīgi!' Kad viņa gribēja mani pa vārtiem vest iekšā dārzā, parādījās kāds vīrs gaļā baltā uzvalkā ar pabiezu grāmatu rokā. To atšķīris, viņš meitai teica: 'Tavs tēvs te nevar ienākt, lai iet atpakaļ.' Pēc tam abi ar meitu izgaisa. (...) Vēl reiz atgādinu, ka šie ir patiesi notikumi, pašā piedzīvoti un nevis veca cilvēka fantāzija. Būtu interesanti dzirdēt citu, sevišķi teologu, domas par minētajām un līdzīgām parādībām, notikumiem, kā arī par reinkarnāciju."

No latviešu tautai piederīgā K. Strazdiņa raksta saprotams, ka viņu interesē reinkarnācija un notikumi, kas minēti Bībelē.

Man pazīstamie latvieši lasa un mācās no Bībeles tāpēc, ka šai Grāmatā, vai, pareizāki sakot, grāmatu sakopojumā, latviešu ticīgais atrod atbildi savai eksistenci no Radītāja perspektīves. Šādas perspektīves trūkst Dainās un lielākajā daļā mūsu sekulārās literatūras.

Bībelē mēs atrodam latvieti kā cilvēku, kas meklē atbildi nāves jautājumam - kas notiek ar cilvēku pēc nāves. Abās Derībās atrodam latvieti kā cilvēku, kas meklē atbildi savām slimībām - kāpēc man jāslimo ar pašreizējo kaiti. Šai grāmatu sakopojumā atrodam latvieti, kas meklē atbildi savas meitas priekšlaicīgai nāvei, vai atbildi savas tautas grūtībām un ciešanām.

Kāpēc latviešu ticīgais var uzticēties Bībelē atklātajam atziņām? Kāpēc viņš var palauties uz šīs grāmatas notikumiem?

1. No tās lapas pusēm mūs uzrunā Radītājs un mūsu būtības Kungs, runājot par sevi pirmajā personā. Es esmu šo planētu Zemi radījis. Es esmu jūs, cilvēkus, radījis, lai jūs dzīvotu labklājībā.
2. Gadsimtu tecējumā Bībelē atklātās atziņas pierādījušās patiesas un pareizas, gan attiecībā uz personu, gan ģimeni, gan arī tautu.

Ka šīs atziņas ir patiesas attiecībā uz latvieša K. Strazdiņa aprakstīto notikumu ar viņa mirušo meitu un redzējumu Dārzā?

Šis Dārzs ir vairākas reizes minēts abās Derībās. Kad Kristus bija pienaglots kopā ar diviem noziedzniekiem, "... tad viens no piekārtiem noziedzniekiem zaimoja viņu un sacīja: 'Ja tu esi Kristus, tad izglāb sevi pašu un arī mūs.' Bet otrs noziedznieks asi teica: 'Vai tiešām tu nebīsties Dieva, atrodoties zem viena soda. Mēs saņemam savu sodu taisnīgi, bet šis vīrs savā dzīvē neko sliktu nav darījis.' Un viņš uzrunāja Jēšu (Jēzu): 'Kungs, atceries mani, kad tu nonāksi savā valstī.'" Uz to Jēša atbildēja: "Tik tiešām jau šodien

tu būsi ar mani Dārzā."

Latviešu un arī dažās citās valodās pēdējais vārds dažreiz tulkots kā "Paradīzē". Tas tāpēc, ka tulkotājs to no grieķu "Paradeisou" atstājis netulkotu, to tikai neprecīzi transliterējot. Grieķu valodā "Paradeisou" pārņemts no evrei (ko runāja Kristus) vārda "Pardes", kas tulkojumā nozīmē "Augļu dārzs".

Latvieša K. Strazdiņa redzētais sapnis par mirušo meitu un Dārzu ar vīnogām līdzīgiem augļiem saskan ar Kristus teikto Jaunajā Derībā.

Šis dārzs vairākas reizes minēts TaNaK^{*} grāmatās, kas latviešu un citās valodās nepareizi sauktas par Veco Derību. Arī apustulis Paulus (Pāvils) Dārzu min vienā no savām vēstulēm.

Viņš raksta: "Es zinu kādu vīru, kas, esot savā ķermenī, vai arī ārpus ķermeņa (vienīgi Dievs zina, kādā stāvoklī tas bija), tika pacelts Dārzā..."

Bībelē varam atrast tuvumu un izskaidrojumu ne tikai individuālam latvietim, bet visai latviešu tautai.

Mūsu dienās bieži jautāts, kādēļ latviešu tautai tik grūts liktenis, kādēļ tās zeme vienmēr postīta un okupēta. Dzejnieks Ojārs Vācietis par latviešiem saka: "Neviens skangals tā nav skaldīts, neviens pīslis tā nav malts."

Bībelē atrodam izskaidrojumu baltu tautu, līdz ar to arī latviešu, stāvoklim. Saviem nākošajiem Vēsts nesējiem Kristus saka: "Ejiet pie visām tautām," un "Ejiet pa visu pasauli un sludiniet šo labo Vēsti visai radībai. Kas pieklausies un tiks iegremdēts, tas dzīvos drošībā, bet kas nepieklausies, tas dzīvos zem lāsta."

Atsakoties piekļauties patiesajai Kristus vēstij laikā, kad tā tika nesta viņu zemē, baltu ciltis nāca zem nedrošības lāsta. Ne jau Dievs vai Kristus uzlika lāstu baltiem. Tie, atsakoties un simtiem gadu pretojoties piekļauties Vēstij, to uzlika paši sev.

Kristus pavēle ir piekļauties Evanģēlijam, nevis tam ticēt, kā tas kļūdaini tulkots latviešu luterāņu un katoļu Bībelēs. Jaunās Derības oriģinālo (grieķu) tekstu šī vārda precīzs tulkojums ir PIEKĻAUSIES. To var pārbaudīt Markos evanģēlijā 16:16. Katoļu un protestantu teologu ietekmē šis vārds arī angļu un vācu valodā parasti tulkots nepareizi kā "believe" vai "glauben".^{**}

Tātad, Bībelē baltu ciltis parādās kā tādas, kas atsacījās piekļauties Kristus ziņojumiem un nosacījumiem. Tās stingri turējās pie saviem pagānu elku dieviem un pagānu svētku svinēšanām. Lielākā daļa cilšu ir sen izmirušas vai sajaukušās ar kaimiņu tautām.

Latvieši vēl eksistē, bet cik ilgi? Arī 20. gadsimtā tos joprojām Bībelē var atrast kā tautu, kas atsacījies piekļauties Evanģēlijam. Neatkarīgajā Latvijā visa oficiālā simbolika bija pagānu zīmju ietekmē. Karogos, ģērboņos, pastmarkās, naudas zīmēs dominēja saules, saulītes, auseklīši, laimes mātes, lāčplēši, jumji un citas pagānu tematikas.

Šo kļūdu vēl arvien var labot. Ar piekļaušanos Evanģēlijam latviešu tauta var ieiet Bībelē kā svētīta tauta.

JĀNIS PURVIŅŠ JURJĀNS.

* Ja jūdi parāda cieņu pret Jauno Derību, saucot to mums parēzā vārdā, tāda pati cieņa parādama viņu grāmatā, saucot to tādā vārdā, kā viņi to sauc - TaNaK. Šis vārds ir sašņinājums, aptverot 3 viņu Bībeles daļas: Torah, Nabim un Kethubim.

** Zondervan'a izdevniecība Michiganā saskatīja šo angļu valodas tulkotāju nepilnību un šī vārda noskaidrošanai veltī lielu uzmanību savas The Amplified Bible izdevuma ievadā.

TĀ TAS SĀKĀS... UN NE BEZ GRŪTĪBĀM.

Daudzi vērtīgi pasākumi nemaz netiktu iesākti, ja varētu paredzēt priekšā stāvošās grūtības. Beigās visu nosaka noteikta mērķtiecība, neatlaidība un spīts; tikai tad var cerēt arī uz Dieva palīgu.

Kādu vecu māmiņu, kas bija ieradusies no Latvijas pie dēla uz palikšanu Kanadā, drīz ķēra trieka, un viņu ievietoja kādā Nursing mājā. Ikreizes, kad es viņu apciemoju, viņa raudāja un lūdzās, lai es viņu sūtītu atpakaļ uz Latviju. Tas bija neiespējami. Zināju, ka tādās pat grūtībās bija daudzi citi latvieši, citās svešās mājās.

Ap to pašu laiku kādu vakaru pie manis birojā ieradās Vilma un Laimons Kintsleri un piedāvāja 3 hektāri zemes latviešu veco ļaužu mājas būvei. Zemes dāvinātāju prasība bija, lai personīgi uzņemtos šī projekta izvešanu līdz galam, lai šī māja būtu organizēta kristīgā garā.

Turēju acu priekšā grūtības, kas bija sagaidāmas, it īpaši rēķinoties ar Toronto latviešu sabiedrības antagonizēšanos. Paļāvos vairāk uz citautiešu draugiem Kanadas politiķu aprindās, kādi man bija radušies Otavā. Īpaši jāpiemin poļu izcelsmes senators Dr. St. Haidasz, kas vienmēr latviešiem bijis draudzīgs un izpalīdzīgs, un J. Coutts, premjerministra Trudeau sekretārs.

Bija vajadzīgi 4,5 miljoni dolāru 100 gultu mājai. Tos nebija iespējams savākt no latviešiem. Prasot valdības aizdevumu, grūtības radās ar to, ka esam viena no mazākām tautību grupām, kas politiķiem likās nenozīmīga, jo mums vēlēšanās nebija politiskā svara. Bez tam Ontario province jau kopš četriem gadiem bija iesaldējusi visus piešķirumus šādu māju atbalstīšanai. Otavai tas bija labs atrunāšanās iemesls, lai noraidītu mūsu lūgumu būves aizdevumam. Tai laikā bija sākusies Latviešu Centra iegādes akcija. Sākumā cerēju, ka varētu abus projektus apvienot, radot vienu lielu kopīgu pasākumu, bet Centra vadība tam nepiekrita.

Kad kādā publiskā sanāksmē 1979. gadā es šo veco ļaužu mājas ideju pieminēju, sabiedrības lielā interese mani ļoti drošināja. Netrūka arī tādu, kas mani brīdināja par drošu neveiksmi.

Notika laimīga sagādīšanās tieši Latviešu Centra atklāšanas dienā, uz kuņu bija ieradies Ontario premjērs Bill Davis un ministrs Dennis Timbrell. Pie apsveikšanas uzrunām, pirms runāja premjērs, savas uzrunas noslēgumā latviski pastāstīju klātesošiem par Kristus Dārza projektu. Premjērs blakus sēdošai Astrai Liepiņš kundzei bija jautājis, par ko es runāju. Viņa bija paskaidrojusi par grūtībām veco ļaužu mājas projektā. Kad premjērs bija uzsācis savu uzrunu, viņš pagriezās pret mani un teica: "Dakter, zinu jūsu grūtības Vudbridžā. Nāciet pie manis. Varēšu palīdzēt." Visi klātesošie skaļi aplaudēja šādam publiskam palīdzības piedāvājumam, kuņu es, savkārt, drīz varēju izmantot. Latvieši bija pirmie, kas pēc četrus gadus fondu iesaldēšanas saņēma piešķirumu. Galvenais bija tas, ka arī Otavai tagad nebija iemesla noraidīt mūsu lūgumu pēc aizdevuma. Dažkārt to varētu saukt par laimīgu sagādīšanos. Personīgi tādai daudz neticu. Drīzāk šeit atzinība jādod toreizējai Centra vadībai, kas ar savu diplomātiju, tik neparastu pie dažiem latviešu politiķiem, panāca, ka uz atklāšanu ieradās pats premjērs, ko viņš darīja reti un ka arī man bija izdevība teikt apsveikuma vārdus.

Naudas aizdevumu piešķīra 1983. gada 18. novembrī. To neizmaksāja līdz būves sākšanai. Radās komplikācijas ar architekta plāniem, jo tie pārņiedza budžetu. Kaut šie plāni stipri palīdzēja, lai dabūtu pirmo Ontario provinces piešķirumu, tie bija pilnīgi jāpārstrādā priekš Otavas. Pa to laiku mainījās valdības. Draudzīgo un devīgo liberāļu vietā nāca konservatīvie, kas sāka vairākus piešķirumus atsaukt. Draudi bija arī mums.

Architektu plānu kontroversija vēl šodien nodarbina daudz latviešu prātus. Savādi tikai, ka daudzi no šī projekta lielajiem apkaņotajiem šodien jau klusi bauda Kristus Dārza dzīvi un ērtības.

Projekta nosaukuma izvēle bija grūta. Vārds "Kristus Dārzs" valdei likās nepieņemams, jo tā to gribēja vairāk latvisku. Zemes dāvinātājas nostāja nebija grozāma. Bija jāpieņem viņas dotais

vārds, vai jāatsakās no zemes dāvinājuma. Projekta būves darbu sākšanās ievilkās, lielākā mērā pašu radītu iemeslu dēļ. Daudzi jau sāka runāt par zaudētu lietu, jo jaunā valdība nopietni draudēja aizdevumu atsaukt. No valdes aizgāja daži locekļi, prominenti goda prezidija locekļi pieprasīja nopemt viņu vārdus no listes. Anonīmi telefona zvani izteica visāda veida draudus un daži pieprasīja atmaksāt ziedojumus.

Tai pašā laikā Rīgas avīzē Dzimtenes Balss un vietējā presē parādījās denuncējoši raksti. Latviešu sabiedrībā nesaprotami politiska rakstura gājieni ļoti nelabvēlīgi atbalsojās Otavas politiķu aprindās. Kinstlera kundzes vārdiem sakot, "dažādi spēki bija izgājuši cīņā pret Kristus Dārzu... bet tie tomēr neuzvarēja."

Ja šodien šāda māja tomēr ir pieejama latviešu cilvēku vajadzībām, man visvairāk jāpateicās manai meitai Margaretai. Viņai stājoties darbā, problēmas sāka labvēlīgi atrisināties. Piepalīdzēja viņas pazīšanās valdošā liberāļu partijā. Viņa arī panāca, ka jaunā konzervatīvo valdība neatsauca aizdevumu.

Kristus Dārzs ir skaistākā māja visā Ontario provincē. Gaŗajā sarakstē ar Sociālās apģades ministriju bieži uzsvēru, ka šādām mājām ir jābūt ar minimālām ērtībām, īpaši vienas gultas istabām. Nekautrējos pieminēt, cik necilvēcīgas ir vairums pašreizējo šādu māju. Tas ministriju intriģēja un pats ministrs sāka tās pārbaudīt. Rezultātā dažas no tām slēdza.

Lasot šodien daudzās piezīmes viesu grāmatā, īpaši no dzimtenes apmeklētājiem, rodas liela gandarījuma sajūta par paveikto.

Viss, ko varētu vēlēties ir, lai šī māja vienmēr paliktu latviešu cilvēku vajadzībām, aizvadot grūtos trimdas dzīves gadus tālu no mājām, no dzimtenes. Un lai tas paliktu kā skaistākais latviešu pasākums šeit, svešumā, kuŗa daudzū miljonu dolāru vērtība beidzot paliktu latviešu tautas pūrā kā vērtīgs mantojums.

DR. EDUARDS UPENIEKS,
Kristus Dārza dibinātājs.

TEHNIKAS APSKATAM JAUNS IETĒRPS.

TEHNIKAS APSKATAM, ko izdod Latviešu Inženieru Apvienība, sākot ar 117./118. dubultnumuru ir jauns vāka zīmējums, ko darinājis A. Ravkovs. Žurnālu Elmāra Bārdiņa tehniskā apdarē iespiež Montrealā.

Izdevuma galvenais redaktors ir inž. Jānis R. Palieps. Viņa palīgs un tehniskais redaktors L. V. Jansons.

Nesen iznākušais dubultnumurs veltīts Vispasaules latviešu zinātņu kongresam. Tajā vairāki tehniski raksti, no kuŗiem K. Poča The Coriolis Effect ir angļu valodā.

Ar šo nummuru redakcija uzsākusi vienas lappuses satura summējumu angļu valodā. Tā atrodama aizmugures vāka iekšpusē.

Blakus chronikas ziņām iespiests VLZ kongresam no ārzemēm pieteikto referentu un referātu saraksts. Ir arī plašas atzīmes par LIA biedru maksājumiem.

Abonēšanas maksa par četriem numuriem ASV un Kanadā ir \$ 16.-, atsevišķs numurs maksā \$ 5.-. Izdevumu var pasūtīt, rakstot un nauđu sūtot:

Technical Review, P. O. Box 2221, Dorval, Québec, Canada H9S 5J4.

Jauno vāka zīmējumu skatiet iepriekšējā slējā.

Red.

TAS VARĒTU BŪT POSTMODERNISMA
EKLETISMS, KOSMOGONISKA
KONCEPTĪVA, VAI TIPOLOĢISKA
AMPLITUDA

Ja lektori nepārvalda savu vielu, viņi lie-to svešvārdus. Fakts novērots pie dažādiem ru-nas vīriem.

Pakalpojumi Baltijas valstīs

1. Ātri nogādājam dažāda satura pakas, svārs sākot ar 2 kg, izdevīgas cenas
2. Nogādājam dolarus personiski adresātam
3. Kārtojam izdevīgākos braucienus, sagādājam vīzas no un uz Latviju
4. Ielūgumu sagatavošana un veselības apdrošināšana Jūsu viesiem
5. Piegādājam ziedus, pasūt. pieminējus, kopjam kapus
6. Steidzami ziņas pārsūtām pa FAX — stundas laikā.

Pieprasiet jaunu cenrādi!

VARAM JUMS PALĪDZĒT ARĪ CITOS GADĪJUMOS

LATVIEŠU UZŅĒMUMS

AMBER GLOBUS LTD

2300 Bloor St. W., Toronto, Ontario M6S 1P2

Tel. (416) 604-9750
604-9751

FAX (416) 604-9748

ISSN 0381-5366

117-118

TEHNIKAS

A P S K A T S

1991

ZINĀTNE · LATVIJAS · NĀKOTNEI

KRAUKLĪTS SEŽ OZOLĀ.

Anša Bērziņa zīmējums.

GATAVO JAUNU VIDEOIERAKSTU.

Andrieva Niedras darbi atkal atgriežas savā tautā. Iespēju uz ekrāna redzēt romāna LĪDUMU DŪMOS varopus vēlas piedāvāt Latvijas Televīzijas teātris, kur top jauna septiņu sēriju videofilmā ar daudzu populāru latviešu aktieņu piedalīšanos. Iestudējuma veidotāji būs pateicīgi, ja viņiem talkā nāks mecenāti. LĪDUMA DŪMOS videoierakstu tad varēsīm skatīties visi kopā.

Ja piepildīsies mūsu cerība uz mecenātu atsaucību, lūdzam sazināties ar Latvijas Televīzijas šefu Imantu Rākinu, tel. 200830, vai galveno redaktrisi Rasmu Blaus, tel. 200357. Telex 161188 VIDEO SU.

LATVIJAS TELEVĪZIJAS TEĀTRIS.

P. S. Pasta adrese: Latvijas Televīzijas kultūras programmu redakcija, 226018, Rīga, Zaķusalas krastmalā 3, Latvija.

Laipni lūdzam MLB Ziņotāja līdzstrādniekus nekavēties ar manuskriptu iesūtīšanu. Izdevuma sagatavošana iespēšanai prasa laiku. Vēlīns sūtījums var nokavēt iespēšanas termiņu un nākamajam numuram varētu būt nepiemērots.

Lūdzam manuskriptus, ja vien iespējams, mašīnrakstā ar vienas rindas atstarpi. Red.

RĪGA.

"Rīga, Rīga, stipra pils,
Kas to RĪgu darināja?
Latvji cēla, latvji vēla,
Tiem to RĪgu paturēt."

tikko uzlēkusi - saule satumst
dabā vasara, bet sirdī salst
tautas dvēsele uz moku rata
aizsmacēta tautas gara balss

tie nav siseņi nav hupņu bari
taču svešas lamas visur skan
kolonistu ordas Rīgā sarit
Kremļa tirāns saka: viss šeit mans...

kā lai ziedus Brāļu kapos aiznes
ja tur gulda tos kas kāva mūs?
kā gan RĪgu atdabūt lai zvaigznes
brīves tēlā atkal spožas kļūst?

1991. g.

GUNĀRS FREIMANIS.

Latvijā daudz interesentu vēlas lasīt MLB Ziņotāju. Diemžēl, sūtīšanas izdevumi ir tik lieli, ka redakcija nevar sūtīt brīveksemlārus. Tādēļ lūdzam MLB Ziņotāja lasītājus izdevumu pasūtīnāt saviem tuviniekiem. Gada abonements uz Latviju pa gaisa pastu ir \$ 40.00.

TIPI

Kad sanāk lielāks inventārs, tad arī to mazdruscip jāpašķiro.

Pāris 'glasnosta' gados esam piedzīvojuši lielāku Latvijas cilvēku satiksmi, kā jebkad pēckara posmā —te uzņemti i 'oficiāli' viesi, ielūgti mākslinieki, studenti, i pašu radi un draugi. Reiz sastapām tikai 'draudzības grupas' (parasti ar uzraugiem), tagad gandrīz no zila gaisa nokrīt paziņu paziņas, zvana pavisam sveši cilvēki tā, nu, 'garāmbraucot'. Un ir arī pārbēdzēji, palicēji, imigranti. Nevaram vairs teikt—tipisks Latvijas latvietis. Tipu ir daudz. (Tāpat, mēs ceram, arī otrā galā saprot, ka trimdā dzīvo vairāk, kā viens stereotips—jo satiksme uz Latviju arīdzan stipri pieņēmusies.) Pamēģināsim pāris šos ciemiņu tipus sīkāk iezīmēt.

Valdības vīrs (agrāk—Tautfrontietis)

Sagaida visur pirmās šķiras uzņemšanu, gatavus kontaktus, plašu, ieinteresētu publiku. Par 'praktisko' neliekas zinīs. Nesaprot, ka visas trimdas organizācijas iztiek no brīvprātīgo neatalgota darba. Sagaidījis 'vienotību', viņu uz katra soļa pārsteidz uzskatu dažādība un publiska šķelšanās, ja ne savstarpēji gāganu kari. Reizēm nepatīk tieši jautājumi—re, vajag Latvijas politisko attīstību bez kritikas atbalstīt. Kur reiz visas runas gāja par Latvijas 'kulturālā glābiņa' sniegšanu šeit, tagad otrādi—ātrāk visu (parasti: materiālo) palīdzību uz Latviju.

Mākslinieks, rakstnieks

Sagaida pirmās šķiras uzņemšanu, gatavu turnejas izkārtojumu, katra vaļas brīža papildīšanu ar personīgiem pakalpojumiem. Bieži vien aizmārsīgs, vai nokavējies ar dažādu vīzu, biļešu, vai citu 'savienojumu' noformēšanu. Maina plānus (un izjauca vietējos) pēdējā brīdī. Nesaprot, ka viņu vienmēr uzņem tie paši nogurušie cilvēki, kā iepriekšējo ciemiņu; resp., te ir tikai mazs bariņš entuziastu, kas iedzījinās Latvijas kultūras dzīvē, abonē un lasa, seko notikumiem—visus pārējos ir jāvelk līdz. Reizēm (kā jau Latvijas mēroga ikons) attāls un 'nerunājams', reizēm pārsteidzoši atklāts, reizēm gluži nevarīgs. Arvien nedrošāks (arī nīgrāks) gaidāmās 'tirgus kultūras' priekšā.

Pirmreiznieks

Apžīlbis. Tad—deprimēts. Krasie kapitalisma un nabadzīgās padomijas dzīves pretstati pirmās reizes braucējam ir tik graujoši, ka mute paliek vaļā un nolaižas rokas. Kā tas var būt? Kā mājās tik ilgi un tik pamatīgi melots, zagts? Tad—vai nu nododas tīri materiālam (atpakaļvešanai), vai arī sāk jautāt un domāt detaļās. Bailīgs. Stipri padots uzņēmēju spējām, kontaktiem un interesēm. No vājiem, nekulturāliem trimdiniekiem var iegūt nepareizus priekšstatus ne tikai par šejienes latviešu dzīvi, bet par kapitalismu vispār. Bieži nespēj stāstīt par, vai vērtēt Latvijā notiekošo caurmēra trimdiniekam saprotamā veidā. Ar tendenci būt neatjautīgam un nevarīgam šejienes apgrozībā, visur vadājams, nenoteikts. Un arī (pēkšņi)—pārsteidzoši apsviedīgs, dzīvespriecīgs, gatavs iet un darīt, mēģināt, baudīt, braukt (ar piezīmi: kāpēc ne, tā jau būs pirmā un pēdējā reize...).

Profesionāls

Iecirties. Nevar būt, ka pie jums...kamēr pie mums... Interesējas par attīstību īpašā profesijā, vai arodā—un negrib ticēt, kad ienāk salīdzinājumi. Kā uztvert un izskaidrot faktu, ka te jau gatavs un pārkam tas, pie kā vēl tur strādā veseli pētniecības institūti? Reizēm pārsteidzoši savtīgs—ved atpakaļ personīgai (bet ne darba vietas, vai skolas) izmantošanai iegūtās zinības, tehniku, resp., izmanto 'pozīciju' event. 'biznes' nolūkiem. Reizēm izmisīgi gaišs—tieši meklē kādai sasāpējušai problēmai atrisinājumu un par personīgo nemaz nedomā. Aprīno šejienes iespējas—un grib zināt kāpēc mēs ar tām apejamies tik izšķērdīgi.

Veiklais turists

Socisma bagātnieks, labi pārorientējis ierēdnis, 'kooperators'—cilvēks, kuram brauciens nav grūta lieta. Meklē baudu un naudu. Āķīgs. Kā var šo reizi (un šos cilvēkus) labāk izmantot? Ja agrāk vajadzēja trimdiniekus 'iesaistīt' kulturāli un politiski—tad tagad ekonomiski. 'Organizētājs' (citu naudas, pūju) un (procentu) 'noformētājs', bet ne darba darītājs. Labs runātājs un 'plānotājs'.

Labākas dzīves meklētājs

Pārbēdzējs, imigrants (jau, vai potenciāli). Personīgo iespēju un labklājības vilinājumi rietumos vairāk, kā atsver kopēju tautas gājienu brīvības virzienā. Apnikušas socisma neijēdzības. Grib 'baudīt dzīvi'. Pārāk labi nesaprot šejienes dzīves tempu, dārdzību un materialismu—bet grib izmantot priekšrocības, tomēr 'pārāk nopietni nestrādājot'. Gaida palīdzību. Bieži pazūd no vietējās latviešu sabiedrības tikko palīdzība izsmelta, vai 'nogrunātāšanās' panākta. Jauks, bet sekls. (Protams, dažiem—piem., padarmijas dezertieriem—draud nopietnas briesmas, bet tie šim raksturojumam ir izņēmums.)

Apmēram tā.

Tipu galeriju var, bez šaubām, papildināt un sastopam arī 'jauktepus'—piem., māksliniekus, kas reizē ir 'veikli turisti'. Galvenais—ar dažēdu tipu raksturiem iepazīties, nepieņemt, ka 'visi viņi vienādi'. Tā nav!

Ko tālāk? Dabīgi—jāmācās 'saprāšana'. Kā ar vienu tipu, vai otru apieties? Kā reaģēt?

Pirmais: 'mūsu' un 'viņu' pasaules pamatos ir tik atšķirīgas, ka pārpratumi var rasties pat vienkāršāko jēdzienu un pieņēmumu savienošanā. Lai cik labi saprotam 'tipu', 'tips' var ciemu sākuma punktā galīgi nesaprast šejienes vidi, vai to, ko viņam stāsta un rāda—lai cik rūpīgi, pilnīgi tas darīts.

Pa daļai tieši šo 'vides tulkošanas' problēmu (abpusēji—kā braucējiem, tā sagaidītājiem) risina nule iznākusi **'Rokasgrāmata—Ciemiņiem, kuri pie mums ierodas no Latvijas'**. Mazformata izdevums cenšas apgaismot izskaidrojamās pretrunas viegli saprotamā veidā, reizē sniedzot arī praktisku informāciju tā (kā ievadā teikts), "lai te būtu novērsti sīki pārpratumi un ciemi i viesiem i mājniekiem iznāktu patīkami un interesanti." Grāmatīņa nav peļņas pasākums—viss atlikums nozīmēts bāreņu atbalstam Latvijā—un to var iegādāties KLCT grāmatnīcā, Tērvetē, pie 'Saules' organizācijas, vai arī tieši pieprasot izdevējiem.

Un tā—tiposim tālāk!

Juris Mazutis

SARAKSTI

Kādi mums nosprausti rudens posma saraksti?

Šovasar notikušas četras 'galotņu' sanāksmes: septiņu 'vadošo ekonomiju', Buša-Gorbačeva, Toronto Dziesmu svētku, ģimenes—ieskaitot atvaļinājumu, līdzdalību nometnēs, vasaras skolās un kongresos. Pārbaudīti inventāri četros līmeņos: pasaules problēmu, 'superspēku' attiecību, tautas gara, personīgā stāvokļa. Rezultāts?

Žesti, vārdi, izdarības—bet urdoša realitāte neatkāpjas: arvien vēl bezgala daudz jāveic. 'Maiņu' laikmetā—kas konkrēti atrisināts? Rutīna liekas tāda paša vien. Vai, rutīnai pakļauti, izdzīvosim?

Ja kas, tad par darāmo atklātāk, nepacietīgāk runājam. Sākam saprast, ka 'maiņas' līdz nes arī jaunu draudu diģļus. Izirst uzticība līdz šim 'pieņemtiem' politiskiem iekārtojumiem—un vadoņiem. Bet tad, kā reiz Amerikas lūdmnieku karavāna svešā teritorijā, savēlcam ratus aplī, un gaidām.

Londonā t.s. 'G-7' valstu vadoņi piesardzīgi izskatīja 'starptautiskās problēmas' (miera 'galdu' vidējos austrumos, Sadāmam neatņemto arsenālu, vispārējo ekonomisko inerci), bet nespēja panākt vienošanos par neįdzīgu valsts pabalstu un muitas likmju novākšanu tirdzniecībā. Par palīdzību Austrumeiropai pārejā uz brīvu tirgu (un demokrātiju) no 'pavēļu' sistēmas—nekas. Par izpostīto ekoloģiju—nekas. Par Baltijas brīvību—parastās frazes, kas 'cer uz miermīlīgām sarunām'. Lūdzējam Gorbačevam—silta rokas spiešana un padomi.

Nedaudz vēlāk—aizdegās Jugoslavija. Vācijā, Francijā, Anglijā: bezdarbs, nesmuka kumēšana par 'migrantiem'. Visur Eiropā: ekonomisku bēgļu vilnis no austrumiem. Kanādā: separatisms, īgnums, konstitūcijas krīze. Japānā: jauns tirdzniecības imperialisms? ASV-tīs: parādi, vēl neiznīcināta rasisma pazīmes, slidoša produktivitāte un bravūra. Padomijā: tukši veikali, 'spēju rublis' (pēdējā izsolē Tallinnā jau 75 pret 1 \$ US). Lai cik vadoņi tiecas 'internacionāli organizēties', liekas, ka 'mājas frontē' pozīcijas bīstami ļodzas un brūk.

Maskavā Bušs parakstīja 'START' līgumu, solīja nopemt PSRS eksportiem nodokļus, bet Gorbačevam atgādināja: 'normālas' attiecības prasa padomijas pāreju uz tirgus ekonomiju; militāro izdevumu, Kubas pabalsta samazināšanu; Kuriļu salu atdošanu Japānai; un 'labas gribas' sarunas, kas panāktu Baltijas neatkarību. Ar 'plāniem' (piem., pieteikto aiziešanu no marksisma-ļeninisma 'sociāldemokratijas' aizsegā) nepietiek, vajadzīga *ricība*. (Šo nepatīkamo 'principu' runu PSRS televīzija, protams, nepārraidīja.) Tieši 'galotnes' laikā, lai pasvītrotu bēdīgo 'istenību', ar čekisku prasmi nošauti leišu muitas ierēdņi; nekas—Gorbijs atkal 'nav zinājis' (nav gribējis, nav varējis...) un lietu izmeklēs. Kijevā dienu vēlāk Bušs: tomēr nebūtu vēlams padomijas iziršana! Tikmēr Jeltsins: kompartijas šūniņas ārā no darba vietām; Gorbijs: blēņas! Un kas īsti mainījies? Kamēr noteikšana birokratu, militaristu rokās—kas var mainīties? Vai sagaidīsim PSRS mērogā brīvas vēlēšanas—kurās pats Gorbijs būtu beidzot spiests kandidēt—un īstu valdību, ar kuru būtu vērts vest nopietnas sarunas? Vai patreizējam padomijas mistrojumam iespējams ierādīt vietu 'kopējā Eiropas mājā', paredzēt lomu 'jaunā pasaules kārtībā'? Kāpēc 'viņi paši' to nesaprot—un kāpēc mums par katru cenu jāpiļūjas tādām jēlumam klāt?

Brīžiem liekas, ka rietumiem trūkst dūša domāt par *pamatīgu* statuskvo revidēšanu (ar eļlas kariem vieglāk!)—kur nu vēl pozitīvā virzienā mērķtiecīgi rīkoties. Iznāk reizē tāda svēta, izvēlīga 'neiejaukšanās'—un sūkalīgs 'optimisms'. Viss *grūti* vajadzīgais notiks, re, pats no sevis.

Tādā cerību un vilšanās gaisotnē—Toronto lielsvētki. Bet uz pusi parastais koristu, apmeklētāju skaits. Laba daļa Latvijas izsaukto nav varējuši ierasties. (Padomijas ierēdņu čakarība, acīmredzot, vēl nav 'mainīta'.) Nogurums. Parastais sarīkojumu pārlivējums, steiga. Dārdzība. Ziņas par Imanta Ziedoņa smago operāciju. Baumas, ka Filadelfijas svētki putēs... Nemitīgais tirdziņš, tautas tērpi pazemē, bet frakas estrādē un glaunas, pustukšas zāles. Tomēr mēs esam atkal kopā. Tomēr—atsaucamies.

Cik ilgi vēl? Stipri nosirmojuši mūsu kori—un tie taču ir *dziesmu* svētki. Vai turpmāk jārēķinājas ar Latvijas papildspēku pieaicināšanu? Stipri nevienāds dejotāju sniegums—ko tas saka par mūsu vienību gatavību, tālāko darbu? Varbūt nākošiem svētkiem vajadzētu būt krietni mazākiem, t.s. 'izlases' svētkiem, bez papildsarīkojumu šļuras? Katram kaut ko, ballīti katru vakaru—vai *svētkus*? Kādus? Vai mēs domājam stratēģiski, par šo svētku nozīmi un garu, vai, kā te parasts, apstājami pie prieka un fināncēm?

Kas mums ir nepieciešams, kas—interesants, bet atliekams? Vajadzīgs—un iespējams? Kuŗā aprēķinu plāksnē operējam? Lēnām, pamatīgi, katru dienu—vai 'visu uz galda' līdz nākošai reizei (un tikai tās reizes rīkošanai)? Ja pieņemam, ka trimdai vēl kādu laiku jārosinas—izlemsim pāris prioritātes, tās kuras nodrošinātu arī pēcnācējiem pieklājīgu izvēli. Pēdējā laikā, bezapstājas svētku, turneju, ciemu, kongresu, salidojumu, saietu, akciju aizsegā, ienācis smags, cerams vēl ne fatāls nogurums. Ne šoreiz, tas saka, vajadzīga maza atelpa, jāuzlādē atkal baterijas... Tas ir bīstams turpinājumam. Cik šovasar bērnu skolās, nometnēs—salīdzinājumā ar citiem gadiem? Arī tie ir svētki.

Starptautiskais, lielo spēku attiecības, mūsu sabiedrības un garīgā gaisotne vispār—'vajadzīgā' daudz katrā sarakstā, no vairākiem sauc mijiedarbīgi. Jautājumi vienmēr gaida atbildes.

Kādi būs šogad? Ja mūs nepaņem nogurums, ja tomēr sasparojamies, ja neuzdodam—lai cik tas būtu atvieglinoši!—tad rudenī atkal pienāks parastās izvēles. Bērnu uz latviešu skolu, vai ne? Abonēt, vai ne? Ziedot, vai ne? Dziedāt, dejot, vai ne? Te sāksies mūsu mazās atbildes. Strādāt sabiedrisku darbu, vai ne? Organizēt, vai ne? Varbūt atradīsim interesi un enerģiju tikai kritikai, citu noriešanai. Arī tās ir atbildes—kas piesaka bankrotu. Varbūt iespējams kāds projekts, varbūt dedzībā varam aizraut citus līdz, varbūt klusi uz savu roku kaut ko derīgu varam veikt? Tās ir atbildes. Apgaismot vietējos, protestēt, nelikt mierā, kaunināt, vērtēt palīdzību Latvijai, braukt tur mācīties, strādāt, padomu dot, pat meklēt pelņu—arī tās ir atbildes. Visu to, spēju apmēros, līdzsvaroti savienot personīgā, darba un ģimenes dzīvē—gudra un nopietna atbilde.

Tā ir iesaistīšanās. Lai kāda būtu 'pasaules izrāde', lai kāda tā izliktos kaimiņu pilsētā, vai svētku laikā, iesaistīšanās vietu un veidu nosakām mēs paši. Bez saitēm mēs nepiederam nevienam un esam putekļi vējā.

Tāpēc ņemsim to sarakstus no sākuma.

Juris Mazutis

OPENING REMARKS

to the 9th Latvian Song Festival in Canada on June 29, 1991.

The Latvian tradition of assembling in great numbers at periodic Song Festivals has developed over the past century as an important component of the Latvian National Awakening movement. Far more than a mere social gathering or even a musical event, each Latvian Song Festival is always a major "happening", which includes a strong element of consciousness raising, both in the socio-cultural and in the political sense.

In the Nineteenth century, the Song Festivals grew out of the local choir as a social institution, which allowed Latvians to keep in touch with their ancestral traditions, while also becoming familiar with the musical language of European professional music. Yet more important than their musical mission was the effect of creating pride in Latvian traditional culture, a sense of belonging and identity and a growing determination to defend their rights. At a time when growing urbanization and industrialization was threatening to destroy the peasant world which, over the centuries, had been the carrier of Latvian folk traditions, collecting folk songs and singing them became a way of rescuing the elements of a uniquely Latvian identity and world view. Among other activities and institutions, the Latvian choir became an important agent of social change, helping Latvians to take their ancient cultural heritage into the modern world.

It is significant that the First global Latvian Song Festival in 1873 saw the first public performance of one of the first Latvian songs by an identified, modern composer. The song was "God bless Latvia", and even then, under the tsarist rule of the time, the Latvian people treated this prayer as their national anthem. When Latvia gained its independence in 1918, "God bless Latvia" became the official national anthem of the new state. It is equally significant, alas, that a year after its creation, in 1874, the first edition of a song-book by its author, Kārlis Baumanis, was confiscated by the authorities and publicly burned on the shores of the river Daugava in Riga. And that through all the years since the occupation and forceful annexation of Latvia by the Soviet Union, singing this song in public was considered a serious crime, subject to the harshest penalties of a notoriously harsh system.

It is a tribute to the endurance of the human spirit that burning a song will not stop it from being sung, just as burning a book will not destroy the ideas contained in it. No amount of oppression will stop a people from yearning for freedom or from expressing this yearning in song. The very act of singing is a liberating experience, a joyful affirmation of self and a glad acknowledgement of the other (whether fellow singer or listener). Singing, said by legend to calm wild beasts and madmen, certainly has the power to calm the breast of man. It is an unsurpassed way for establishing harmony within oneself, of tuning in to others, and of tuning with the higher forces of the universe.

The Latvian-Canadians who are the organizers of this 9th Latvian song festival in Toronto, are the children of Latvian exiles who fled their homeland at the end of the Second World War. They left behind their material possessions and their birthright, to seek freedom and shelter in a far-away land. All they had on arriving in Canada was their determination to rebuild their lives, while also preserving their identity, language, and culture.

Now that Latvia as a country has reaffirmed its determination to recover its independence, the Song Festival as an institution is more important than ever. Last summer's giant Song Festival in Latvia served as a major catalyst in reinfor-

cing a sense of belonging, for forging a renewed commitment to one's fellow Latvians in the difficult and dangerous times that now confront them in their land. After decades of being separated by the Iron Curtain, this is the first Latvian Song Festival in Canada that will unite Latvians from Canada and United States with those from their motherland. With history once more in the balance, Latvians gather in Toronto to sing, dance, read poetry, engage in cultural activities of every kind, drawing from the unique experience of the Song Festival new reserves of strength, inspiration and courage.

VAIRA VĪKĪS-FREIBERGS, Ph.D., LL.D.,
F. R. S. C.

July 10, 1991

Mr. George Bush,
President of the United States.

Dear President Bush,

The Governments of the Republics of Estonia, Latvia and Lithuania understand and appreciate the efforts of the United States Government to assist the process of democratization and the development of a market economy in the Soviet Union. The granting of the status of Most Favored Nation to the USSR could create favorable conditions for the reconstruction of the Soviet economy.

However, we deem it necessary to point out that if the Baltic States are not specifically excluded from this treaty, good faith negotiations between the Soviet Union and the Baltic States may be delayed indefinitely. Furthermore, the de facto incorporation of the Baltic States in any U. S. - Soviet economic agreement would be understood as the beginning of the international recognition of the incorporation of the Baltics into the USSR. Such a position would be inconsistent with the long-standing U. S. policy of recognizing the de jure sovereignty of the Baltic States.

In the mid-1920's, the three Baltic States entered into treaties with the United States that conferred on them Most Favored Nation status. Estonia entered into such an agreement on August 1, 1925, Latvia signed a similar agreement on April 30, 1925, and Lithuania was granted this status on July 10, 1926. The three treaties remain in effect today.

As presently the three Baltic States have Most Favored Nation treaties with the United States in effect, Estonia, Latvia and Lithuania hereby request that the Baltic States be specifically excluded from any trade agreement that may be concluded between the United States and the USSR. We hope the United States will find a possibility to confirm the continuity of the Most Favored Nation agreements with the three Baltic States proceeding from the treaties specified above.

Sincerely,

/ signed / / signed /

Jaak Leiman, Deputy Prime Minister
Ivars Godmanis, Prime Minister
Republic of Estonia Republic of Latvia

/ signed /
Gediminas Vagnorius,
Prime Minister
Republic of Lithuania.

Contributions and comment is most welcome. Please send it to the attention of the editor, 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfé, Qué., H9X 2R2

Mīdīenās ārstēšanās ir dargs prieks...

...bet sekmīga ārstēšana ir vēl dārgāks prieks.

Ko neieteic citiem, tas noder pašiem.

Kas ar asarām smejas, tas sevi ārstē ar Dieva zālēm.

Kur neienāk saule, ienāk ārsts.

Labākais ārsts ir tas, ko nevar atrast.

Brālīt, kas par efektīgu dzīves līniju!
/ Turpinājums sekos./

Lidojot uz Latviju ar somu lidmašīnu, gaisa ceļš ved pāri plašajiem Kvebekas ziemeļiem, Bafina salu, Grenlandi un Norvēģiju. Nakts nav, ne turpbraucot, nedz lidojot mājup. Tā tāda neparasta sajūta, kad cilvēks vairāk kā 24 stundas atrodas dienas gaismā. Ka tas tā, jāierēķina laika starpība un īsā vasaras nakts, no kuņģa vienkārši izbēgam. Pirms nolaišanās Helsinkos atklājam, ka Somija patlaban esot 14. bagātākā valsts visā pasaulē! Vīpi ne tikai prot vest tirgzinības, bet pie katras izdevības iepazīstina ar savu ziemeļniecisko zemi un savu kultūru. Nu tā, lai ceļinieks nedaudzajās stundās, kas jāpavada tālajā zemē, labāk justos.

Pārsteidz, cik vienkārša ir ieceļošana un izceļošana turistam. Viens skats, bez neviena jautājuma. Zīmogs pasē un ej! Kad saņemti ceļojuma saiņi, pats vari izšķirties, vai tev kas piesakāms muitā, vai ne. Ja nav ko deklarēt - cauri zaļām ugunīm! Esi Somijā...

Gudri tie somi! Paši kārtu lidojumus padomju lidfirmai. Lidlaukā, galvenokārt, nodarbināti jauni un laipni cilvēki, kas visiem uzsmaida un labprāt izpalīdz.

Uz krievu lidmašīnu jābrauc ar autobusu. Tā maziņa. Esam saspīesti kā sardīnes. Mūs vispirms uzrunā latviski un piedāvā Latvijas alu. Tas garšo rūgts. Un tad jau esam virs Igaunijas, pēc brīža - Latvijas. Redzam to, vispirms, no gaisa. Sveicināta! Lidojums ir īss un labs. Ar tādām vecām lidmašīnām esot visdrošākā lidošana, kāds ieminās. Tā nu, laikam, ir, jo nolaižamies Rīgas lidlaukā bez starpgadījumiem.

Lai tiktu Latvijā, kā jau visur pasaulē, jākrusto robežpunkts. Jāizpilda ieceļošanas lapele. Tās ir tikai krievu, franču un vācu valodās. Drukātas 1973. gadā uz sliktā papīra. Vienam otram liela neziņa, ko tajās rakstīt vai nerakstīt. Ar dažādiem padomiem galā tiek visi.

Imigrācijas ierēdnis, padomju režīma darbinieks, paņem pasi. Šķirsta savos papīros lappusi pēc lappuses. Tad noskata pamatīgi. Ieskatās acīs. Neviena vārda. Es tāpat. Vēlreiz šķirsta savas papīra lapas. Tad ar tvērienu uzsit zīmogu vīzai un pasē un pastumj man pa lodziņa spraugu. Tas nu nozīmē, ka varu iet un eju ar. Esmu Rīgā, Latvijā.

Pirms tiekam ārā no kontroles telpas, vēlreiz drošības pārbaude. Instruments pīkst. "Kungs, mēteļi!" kontrolieris cenšas ar smaidu man latviski ko teikt. No sākuma neaptveru, kas par lietu. Tad viņš man ar pirkstu rāda uz kreiso krūšu pusi. Izrādās, ka viņš vēlas, lai es to iztukšīju. Daru tā. Eju vēlreiz cauri pārbaudei. Nu vairs nepīkst. Nu tikai iedomājos, ka vainīgs kabatgrāmatīņas ātrslēdzis. Nevienā citā pārbaudē tas nav tā bijis. Jūtīgas gan tās pārbaudes mašīnas!

Kaut kur galerijās kāds sauc manu vārdu. Tā tad sagaida. Izrādās brālēns Pēteris, ko neesmu saticis 60 gadus. Viņš pazinis manu skaļo balsi... Vēl smagie ceļojuma saiņi jāizlaiž elektroniskajām mašīnām. Elektriskā acs nav neko aizdomīgu ieraudzījusi. Esmu brīvs. Varu iet.

Pretīm paziņas. Saņemmu ziedu pušķīti, rokas spiedienu. Kāds izpalīgs strauji aizrauj manas somas. Uz brīdi to nemaz nemanu. Tad atjaužos, kad viņš vēlas grāsi. Bet man nav zaļās dolāra zīmēs. Citu viņš negrib. Jāpatapina no brālēna. Un tā jau pirmajās minūtēs nonāku parādniekos... Iedomājos, ka taču saiņi jāpievāc. Laimīgā kārtā tie nav pazuduši. Un sagaidītājos ir arī pat montrealieši, kas Latvijā ieradušies agrāk...

Mazs un saspīests ir Rīgas lidlauks, bet tas nekas. Esmu pēc 47 gadiem atkal šajā pilsētā, kuņģi lauku ratos izbraucu cauri 1944. gada vasarā, lai dotos uz Kurzemi. Sveša man Latvijas galvas pilsēta, jo savus jaunības gadus nodzīvoju laukos. Nu tā būs jāiepazīst. Būs ar to jāsasveicinājas. Tas taču būs piedzīvojums. Par to šaubu nav nekādu.

Sasveicināšanās paņem itin daudz laika, jo jāpasniedz roka un jāizmaina vārds. Starplaikā jāieelpo Latvijas gaiss. Debesis apmākušās. Tās sveicina ar neparastu siltumu. Ir Latvijas vasara. Tā un Vispasaules latviešu zinātņu kongress ir mani atvīlīnājuši uz dzimto zemi, un ar pašu pirmo brīdi jutos kā mājās. Tik tiešām, kā mājās...

Un nu sāksies Odiseja, par kuņģu stāstīšu nākamo reizi.

M. ŠTAUVERS.

PATEICĪBA.

DV Montrealas nodaļas valde izsaka sirsnīgu pateicību visiem atsaucīgiem tautiešiem, kas ar savu ziedojumu atbalstījuši DV gadskārtējo 14. jūnija ziedojumu vākšanas akciju.

Sagēmti sekojoši ziedojumi:

- § 2.- Anonīms.
- § 5.- Osv. Teteris.
- § 6.- Jānis Ezerosis.
- § 10.- I. Reicholde, A. Tiltiņa, K. Irbītis, M. Valdmāne-Demandt, M. L. Lapa, A. Sestakauskis, L. Rudzāte, Alma Ābrāms, Ludv. Kalniņš, H. Jānfelde un K. Timermanis.
- § 15.- A. Oborūns, I. Valdmāne, I. Klaiše, Helēna Bērziņa, Ieva Zdanovskis, N. Zariņš, Z. Kušils un E. Balulis.
- § 20.- J. un G. Lukstiņš, L. Varoslavāns, J. Javs, H. Ulmanis, L. Grīns, G. Smilga, A. Skujiņš, P. Zujevs, E. Gailis, H. Romans, O. Rozentāls, H. Dekmeiers, Renate Lexmont, J. Gributs, E. Skujiņš, Ruta Gabrušs, Maiga Kalniņa, L. Dedelis, J. Leitens un M. Stauvers.
- § 25.- V. Tomsone, Augusts Pušpurs, J. Ierasts, Rita Bungay, P. Casno, A. Laizāns, A. Peičis, O. Kreišmanis, P. Gerge, J. Kivītis, E. Reveliņš, H. Zvīgulis, I. Laimīte, V. Hūns, Z. Bērziņš un Uldis Lūsis.
- § 30.- Emma Krūmiņa, Arn. Sproģis, Leo Ceriņš, Elza Āboliņa un B. Krūmājs.
- § 35.- Felikss Gūtmanis.
- § 50.- Pēteris Zaļums, Jānis Birze, J. Metums, Alberts Skuja, Jānis Tērauds, A. Apinis, Valija Grunde, J. Bilinskis un V. Klētnieks.
- § 60.- Alma Apse.
- § 65.- Tālivaldis Kraulis.
- § 100.- Arvīds Krauklis, A. un D. Zariņš, Konstantīns Čaks, J. un T. Skrastīņi un J. Norvels.
- § 125.- Kārlis Kirmušks.

Pavisam kopā \$ 2.448.-

Sirsnīgs paldies vēlreiz par lielo devumu!

JĀNIS LEITENS,
DV Montrealas nodaļas
Aprūpes daļas vadītājs.

KĀ CENTRS PULSĒ?

Sākot 31. jūlija valdes sēdi, centra valde ar klusuma brīdi pieminēja 6 noslepkavotos Lietuvas robežsargus.

J. Tērauds ziņoja, ka vēl nav nokārtota "NO PARKING" zīmes iekrāsošana Centra ieejas ietnē. To pagaidām atliks uz vēlāku laiku.

J. Bisenieks uzpēnās nokrāsot Centra logu palozes ārpusē ar izturīgāku krāsu pret mitrumu un rūpēsies, lai jumts būtu labā kārtībā.

Nolēma iegādāties Centra vajadzībām jaunu putekļu sūcēju.

Ir ierosinājums no kādas Montrealas latviešu organizācijas rīkot ziemas mēnešos kopīgas sanāksmes ar brokastīm-pusdienām, sākot ar vienu svētdienu mēnesī. Valde šo ierosinājumu atbalsta.

Centra 8 gadu pastāvēšanas atceres sarīkojums notiks sestdien 21. septembrī, plkst. 18:00, Centrā. Par to būs plašāks paziņojums nākamajā MLB Ziņotāja numurā.

Nākošā Centra valdes sēde notiks 14. augustā, plkst. 19:30, Centrā. Sēdes ir atklātas un tajās var piedalīties jebkurš interesents.

L. KALNIŅŠ.

PATEICĪBA.

Izsaku sirsnīgu pateicību māc. Gunāram Hūnam, Čaklajām saimniecēm par mielasta sagatavošanu un itin visiem, kas ar izjustiem vārdiem un krāšņiem ziediem piedalījās mana vīra

A L F R Ē D A B R E M Z E S

izvadīšanā uz pēdējo dusu.

ANTONINA BREMZE.

VĒRTĪGA GRĀMATA.

"UPURIS PAR BRĀĻIEM."

Atmiņu sakopojums par bīskapu B. Sloskānu.

Autors - Dr. Jānis Jerumanis.

CENA: \$ 20.00 plus \$ 2.00 gaisa pasta piemaksasi.

Grāmatu var pasūtīt pie Dr. P. Casno,
200 Lagace Avenue, Dorval, Québec, Canada,

H9S 2M1 Tel. 514-636-6199.

PC

SPORTISTS ARNOLDS RUDZĪTIS AIZSAULĒ.

Brīvās Latvijas rekordists 100 m sprintā un tāllēkšanā, sportists Arnolds Rudzītis miris 1991. gadā, Rīgā. Apglabāts Raiņa kapos.

Jaunībā apmeklējis Valsts tehnikuma Rīgā būvniecības klasi kā tehniķis - arhitekts, ko beidza 1926. gadā. Jau skolas gados brīvdarbā slepeni gājis vingrošanas zālē viens pats trenētis skriešanā, sākot ar startu, kā tai laikā tika pieņemti no sporta tiesnešiem: -

"Uzmanību, gatavi, sākt!" kas notika ar pistoles šāvienu gaisā.

Pēc skolas beigšanas tūlīt sāka strādāt pie lielo lidmašīnu angāru būvēm Centrārtīrgū, Rīgā. Būdam enerģisks stāvokļa izmantotājs, pievienojās partijai, kas vairāk maksāja. Tā no sākuma startējās no sociāldemokrātiem, pēc tam atkal iestājies policijas sporta klubā, kur bijis savā laikā policijas iecirkņa prefekts Meža Parkā. Beigu gados ilgu laiku strādājis Daugavpilī kā sporta instruktors, skolotājs, tiesnesis un jauno sportistu audzinātājs.

Ar savām zināšanām sportā, kā instruktors, tiesnesis, skolotājs un arī kā reportieris, ticis cauri ar veselu ādu kā vācu, tā komunistu laikā. Pēdējā darba vieta līdz pensijas laikam bija VEF fabrikā, kur darbojās kā vietējo sportistu treneris, skolotājs un vadītājs. Pēdējā laikā sāk rakstīt savas sporta atmiņas. Papīra trūkuma dēļ grāmatu nevar izdot, bet apcerējums parādās žurnālā "LIESMA" zem nosaukuma "PA ATMIŅU TAKĀM".

Pēdējos pensiju gadus mierīgi pavada savā mājā Rīgas nomalē, darbojoties dārzā pie augļu kokiem un krūmājiem. Sieva mirusi jau dažus gadus iepriekš. Par Arnoldu Rudzīti skumst divas precētas meitas, znoti, mazbērni un bijušie sportisti.

Klases biedrs un draugs:

EDUARDS TILTIŅŠ.

Lūdzam MLB Ziņotāja lasītājus nokārtot abonementa maksas ar atbildes pastu.

Red.

Aizsaules ceļinieku pulkiem pievienojies Montrealas Latviešu Biedrības biedrs un bijušais priekšnieks

A L F R Ē D S B R E M Z E

Dzimis 1913. gada 2. augustā, Pļaviņās, Latvijā.
Miris 1991. gada 18. jūlijā, Terasse Vaudreuil, Kvebekā.

Viņu piemin

MONTRELAS LATVIEŠU BIEDRĪBA.

VASARAS SANĀKSME.

Montrealas latviešu pensionāri sanāca uz savu vasaras vidus sanākumi 18. jūlijā, Latviešu centrā. Šis bija vienīgais saiets šajā mēnesī. Skaistā un saulainā diena bija saaicinājusi kuplu biedru skaitu.

Saietu sākot, ar klusuma brīdi pieminēja aizsaulē aizgājušo Alfrēdu Bremzi.

Šī sanāksme bija ievērojama ar to, ka jūlijā

apritēja divas apaļo gadu laulības jubilejas. Uz 60 kopīgā laulības dzīvē pavadītiem gadiem atskatījās Emīlija un Leons VARSLAVĀNI, bet uz 50 gadiem - Rasma un Jānis TOMSONI. Klātesošie ar sirsnīgiem aplausiem sveica jubilarus. No katoļu draudzes sveicienus nesa un ziedus pasniedza S. Opolnieks; no pensionāriem - E. Krūmāja un L. Rudzāte.

Arī dzimšanas dienu jubilaru bija vesela strīpa. Tos sveica un tiem tradicionālās kartiņas pasniedza E. Krūmāja. Gaviļnieki bija gādājuši par siltām pusdienām, tortēm, klipģeriem un vīnu. Visa saime jutās ļoti omulīgi.

Tikko no Latvijas ceļojuma pārbraukusē biedrzine Veronika Varslavāne stāstīja par saviem iespaidiem šinī ceļojumā un bija priecīga, cik skaisti pavadījusi šo īso laiku.

Spīdola Zariņa pastāstīja par lielo krievu iespaidu Latvijā un slaveno krievu birokratismu, kādā ir ieauguši arī latvieši. Pieveda kā piemēru gadījumu pastā, kur 10 minūtes pirms pasta slēgšanas viņai esot lasīta "lekcija", kamdēļ nākot tik vēl.

MATISS PARCEL SERVICE

LATVIEŠU UZŅĒMUMS NOLIKTAVA-VEIKALS RĪGĀ

ĀTRĀKAIS UN DROŠĀKAIS PASŪTĪJUMU PIEGĀDES VEIDS.

PIEVEDAM TIEŠI MĀJĀS PA VISU LATVIJU 14-18 DIENĀS.

PIEGĀDE GARANTĒTA, JŪS SAŅEMAT "RETURN RECEIPT".

SAŅĒMĒJAM NEKAS NAV JĀMAKSĀ. PRODUKTI UN PĀREJĀS LIETAS

NOLIKTAVĀ IEVESTAS NO RIETUMVĀCIJAS UN ASV.

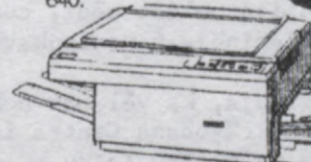
SAINIS # 6 US.\$ 177

SAINIM VAR PIEVIENOT

vācu desinās (konservētas)	1250gr.	dēsa saianu (25. šēta)	650gr.	dāņu šķiņķis	450gr.	\$ 6.
dāņu šķiņķis	900 gr.	kafija malta	500gr.	vācu desinās	1250gr.	12.
pulverdžeriens ar multivitaminiem	400gr.	augu eļļa	1.litrs	kafija malta	500gr.	10.
rozīnes	500gr.	riekstu sviests	400gr.	cukurs	1000gr.	4.
zupa (instant)	300gr.	margarīns	500gr.	makaroni	500gr.	3.
slers	500gr.	rīsi	500gr.	auzu pārslas	500gr.	3.
kakao	400gr.	dāņu cepumi	500gr.	šprotas eļļā	5.kārbiņas	10.
multivitamīni	100gr.	šokolāde	200gr.	margarīns	500gr.	3.
		auzu pārslas	500gr.	ziepes	5.gab.	5.
kopējais svars - 9,2kg (20.mārciņas)				(svars un daudzums nav ierobežots)		

- 1. ķēdes motorzāģis STIHL-026 \$ 640. (extra ķēde, svece, viļņe, eļļa)
- 2. zemes apstrādājamais rototillers-TROY-BILT 5HP 1,500.
- 3. kopējamā mašīna MITA-1205 \$ 1,480. taisa 2 izmēru kopijas, 12 kop. minūtē
- 4. šujmašīna-vācu \$ 300.
- 5. "overlock" šujmašīna 570.
- 6. traktors -25 HP 3,800.
- 7. mikroviļņu krāsns 365.
- 8. TV 21" (japāņu) 785.
- 9. VCR (videomagnetofons) 585.
- 10. Videokamera 1,475.
- 11. veļas mazgājamā mašīna 780.

- 12. saldējamā lāde (freezer) 690. 230 litri (8 cubic feet)
- 13. ledusskapis 290 lit. (10 c. feet) 1,080.
- 14. ledusskapis 126 lit. (4,4 c. feet) 550.
- 15. auto riepas (Žigulim-Lada) 4gb. 260.
- 16. angļu-latviešu bērnu vārdnīca 19. (izsūtām arī pa ASV, KANĀDU, utt.)
- 17. kompjuāters IBM (printers, monitors, processors) 2,700.
- 18. adāmmašīna 640.

Jūs varat arī atvērt kredītu, lemaksājot zināmu summu. (minimums \$300)

Tādā gadījumā saņēmējam ir brīva preču izvēle no "MATISS" veikala Rīgā. Pēdējā gada laikā daudzi izmanto šo veidu, jo saņēmējs var izvēlēties sev nepieciešamo arī pareizo izmēru apaviem un drēbēm. Veikalā dabūjams: pārtikas produkti, vitamīni, medikamenti, apavi (arī sporta), apģērbi, virtuves piederumi, kā arī daudz kas cits. lemaksāto summu var izņemt 6. mēnešu laikā.

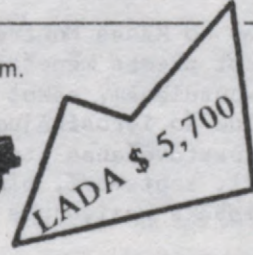
Nosūtām arī automašīnas "LADA" eksporta variants, ražotas rietumu tirgum.

Kārtojām visas formalitātes, kas saistītas ar auto pārsūtīšanu un saņemšanu.

saņēmējam nekā nav jāmaksā.

Lada 2105 - \$ 5,700 Lada 21075 - \$ 6,600
Lada 21043 - \$ 6,800 Lada 21093 - \$ 7,200

Pārsūtīšana no Hamburgas uz Rīgu \$ 600.

Pasūtījumi un čeki US.\$ sūtāmi uz "MATISS PARCEL SERVICE"

tel. (317) 843-2425
fax (317) 846-4986

625 Mohawk court, Carmel, Indiana, 46032. USA.

Rīgas veikala adrese: Vāgnera iela 13

tel. 216-903

Lūdzu izgriezāt un paglabāt! Iespējama arī mantojumu piegāde caur mūsu firmu.

Vēl par iespaidiem, apciemojot Latviju, stāstīja Voldemārs Paegle.

Bija ieradušies daži viesi no Latvijas. Tie salīdzināja savu dzīvi ar iespaidiem šeit.

Pensionāri ir paredzējuši rīkot izbraukumu uz Tērveti augusta beigās.

Ar septembri sanāksmes atkal notiks divi reizes mēnesī - 5. un 19. septembrī.

E. REVELIŅŠ.

NO MONTREALAS GAIDA \$ 900.

Jūlijā Čikāgas Universitātes slimnīcā sirds operāciju izdarīja rakstniekam IMANTAM ZIEDONIM. Tā izmaksāja nepilnus \$ 30.000.-.

Patlaban Dr. V. Gulēna vadībā notiek līdzekļu vākšana lielā izdevuma segšanai.

Montrealā līdzekļu vākšanu uzpēmie Jānis Mateus, 6555 Westmore Blvd., Montreal, Qué., H4B 2A1, tel. 514-481-2530.

Ziedotāji saņem kvīti, ko varēs izmantot ienākumu nodokli aprēķinot. Kanadā čeki ir jāraksta uz THE BALTIC WAY IN CANADA vārda. Montrealā nododami J. Mateus. Kanadā sūtāmi U. Matīsam, 29 Francine Dr., Willowdale, Ont. M2H 2G5, tel. 416-493-6401.

Ziedojumu vākšanas budžetā no Montrealas gaida \$ 900.-.

Līdzekļu vākšanas darbinieki cer uz labu atsaucību.

Tālāk izvilkums no Ziedoņa Dzintarainās pasakas:

"... Kad gājām prom, kurmis man ļāva izvēlēties, ko es gribu paņemt līdzī no dzintara pasakas. Es paņēmu Mīlestību. Mīlestība ir tāds dīvains dzintars, ko nekā nevar aprakstīt, ne uzzīmēt, ne izstāstīt. Kad es to paņēmu, tas bija dzintara gabals, un man likās, ka tas dzied. Tā, kad es biju mazs, man pie gultiņas dziedāja māte. Līdzdams jau mājup pa alu un apstājies atpūsties, es jutu, ka manī kļuva bezgala labi un es nejutu vairs nogurumu. Visu laiku vēl joprojām viņš manī tā skatās. Tā manī ir skatījušies tikai cilvēki, kas mani mīlējuši..."

Vēlu vakarā, kad visi aiziet gulēt noguruši, sāk runāt dzintars, un es varu iet tumsai un sienām cauri. Jo no visiem spēkiem vislielākais spēks ir Mīlestībai. Reizēm mans dzintars manī skatās kā lūdzot. Viņš lūdz mani kaut ko izdarīt, un es to visu varu izdarīt, piemēram, zvaigzni izglābt, kas iekritusi jūrā, saķert lielgabala lodī un turēt ciet, kamēr tā noslāpst. Es varu apturēt sītienu gaisā paceltu roku. Es varu apturēt visus lamu vārdus, un tie sakalst uz lūpām un nobirst kā saulespuķu čaumalas.

To es visu varu izdarīt.

Reizēm mans dzintars uz galda sāk ātri elpot, kā uztraukumā, kā garā skrējienā. Tad es zinu, ka kaut kur jāsteidzas. Kaut kur lauž kokam zarus, kaut kur gaž putniņam ligzdiņas, un mēs skrejam. Kad man kabatā elpo dzintars, es varu skriet simtiem kilometru tālu nepiekūsis...

Bet labu cilvēku tuvumā dzintars atdzīvojas, reizēm iemirdzas tā, ka man sirds noreibst un acīs sakāpj siltums. Tad cilvēki man saka: Kādas tev siltas acis! "Tās no dzintara," es saku. "Tās no dzintara." Bet dzintars iemirdzas man rokās. "No cilvēkiem," viņš saka. "Tas no šiem cilvēkiem! Man ir labi un viegli dzīvot. Ar manu dzintaru man ir ļoti labi un ļoti viegli dzīvot..."

No vēstules līdzekļu vācējiem. To parakstījis Dr. V. Gulēns.

● Ev.-lut. Trīsvienības draudzes RUDENS BAZĀRS notiks sestdien, 19. oktobrī, plkst. 18:00, Latviešu centrā, 3955 Provost ielā, Lašīnā. Jauniešiem, kas vēlas iesvētīties 1992.gada pavasarī, jāpiesakās pie māc. G. Huna, tel. 352-1204.

TURPMĀKIE SARĪKOJUMI.

MLB ZIŅAS:

2. novembrī, plkst. 10:00, Latviešu Centrā, gadskārtējais MLB MĀJAS CEPUMU, GARDUMU un DAŽĀDU PRIEKŠMETU TIRDZIŅŠ.

Tirdziņam vajadzīgi mājas cepumi, ievārījumi, rudzu maize, pīrāgi, piparkūkas un citi gardumi, kā arī rokdarbi un lietiskās mākslas priekšmeti, apsveikumu kartiņas utt. Citiem vārdiem itin viss, ko šādā tirdziņā var pārdot.

Laipni lūdzam visus līdzšinējos un it sevišķi jaunus labvēļus šī gada TIRDZIŅĀ talciniekos!

Gatavojaties šim vispārējam notikumam, ar kušu reprezentējamies vietējā sabiedrībā. Līdzekļi, ko mūsu viesi izdod mūsu vidū, daudz palīdz MLB nākotnes mērķu īstenošanā.

Pieteikšanās un plašāka informācija pie:

Elgas Čops	- tel. 684-2522
Gitas Lukstiņas	- tel. 685-2218
Margas Lūses	- tel. 488-7615
Veltas Ozolas	- tel. 626-3501
Anitas Porietes-Bedard	tel. 697-6624
Ilgas Štauveres	- tel. 457-9832
Dagmāras Ziediņas	- tel. 694-2817

AICINĀJUMS.

MLB Ziņotāja izdošana un izsūtīšana prasa ne tikai darbu, bet arī daudz līdzekļu. Pasta izdevumi vien ir \$ 12.- gadā, bet uz Eiropu - \$ 25.- gadā. Darbu izdevumam labprātīgi dāvā redakcijas darbinieki, kas ik mēnesi uzcītīgi strādā, lai MLB Ziņotājs laicīgi aizsniegtu savus lasītājus. Šis darbs dažkārt sarežģās laika trūkuma, dažādu likstu (tādas notiek itin bieži, kad tās visvairāk traucē un vismazāk gaidītas!) un citu apstākļu dēļ.

Līdzekļiem, diemžēl lielāko tiesu ir jānāk no lasītājiem. Tādējādi tie būtībā ir mēnešraksta tiešie izdevēji.

Laika tecējumā vienam otram lasītājam aizmirstas nokārtot gadskārtējo maksājumu. Citi gaida atgādinājumus. Šiem lasītājiem pienācis laiks atsūtīt samaksu ar atbildes pastu, lai redakcijai nebūtu jā rūpējas par to, kā samaksāt tekošos rēķinus, it sevišķi vasaras mēnešos.

Viens otrs jautā, kāpēc vācam arī ziedojumus. Lieta vienkārša - nemītīgi ir jālabo mašīnas, jāparaksta to uzturēšanas kontrakti, pieaug iespēšanas materiālu cenas. Visu to ar zemajām abonementu maksām nav iespējams segt. Citi ieteikuši pāriet uz skaitļotāja tehniku, bet, diemžēl, šo elektronisko aparātu vēl šobrīd nevaram atļauties.

Šim numuram aizkavējoties, daudzi no Jums esat jau zvanījuši un atgādinājuši, ka neesat to vēl saņēmuši... Priecājamies par to, ka MLB Ziņotājs ir tik gaidīts viesis Jūsmājās.

Un tieši tādēļ tik ļoti gaidām Jūsu atsaucību rēķinu kārtošanā. Neaizbildinājamies, ka neesat saņēmuši atgādinājumu vai ar ko citu. Mums vienkārši trūkst darba roku, lai atgādinājumus izsūtītu.

Ja esat neskaidrībā par to, cik Jums ir jāmaksā, lūdzam piezvanīt vai aizrakstīt MLB Ziņotāja administrātorai Anitai Porietei-Bedard, telefons 514-697-6624. Viņa ar lielāko prieku centīsies Jums izlīdzēt.

Dažādu tehnisku iemeslu dēļ pēdējos MLB ziņotāja numuros izpalikuši ziedojumu kvītējumi. Tas nenozīmē, ka tādi nav saņemti. Ir Centīsimies nepadārīto paveikt nākamajā numurā. Katrā ziņā esam pateicīgi par jeb kušu ziedojumu - mazu vai lielu.

Iepriekšējs paldies par Jūsu atsaucību!

REDAKCIJA.

Paziņojumi MLB Ziņotājā aizsniedz plašu lasītāju saimi gan Montrealā, gan citur. Izmantojiet izdevību! Likmes pēdējā lappusē.

LATVISKAS SERVJETES

Kafijas servjete - 2 paciņas (katrā 18)	\$ 5.00
Viesību servjete - 2 paciņas (katrā 18)	\$ 7.00
4 paciņas kopā	\$ 12.00
pa paciņai no katras	\$ 6.00
Pasta izdevumi 2 paciņu sūtījumam	\$ 1.00
Pasta izdevumi 4 paciņu sūtījumam	\$ 2.00
Viesību servjete saietiem un godiem (150)	\$ 20.00
Pasta izdevumi par katru lielo paciņu	\$ 3.00

Rotājiet galdus svētkos, saietos, godos un sarīkojumos ar šīm latviskām SERVJETĒM. Tās iegādājoties, Jūs atbalstiet Latviešu Jaunatnes Dziesmu Svētku Padomes darbu. Čekus lūdzam rakstīt uz LATVIAN YOUTH SONG AND DANCE FESTIVAL vārda un līdz ar pasūtījumu nosūtīt - Latviešu Jaunatnes Dziesmu Svētku Padomei
291 Lorraine Dr., Baie d'Urfé, Qué., Canada H9X 2R2 tel. 514-457-9832.

VĒLOS

Piedalīties Latviešu Jaunatnes Dziesmu Svētku Padomes Mūzikas nometnes

LABVĒĻU FONDĀ

kā

GODA LABVĒĻIS - \$ 250 un vairāk _____

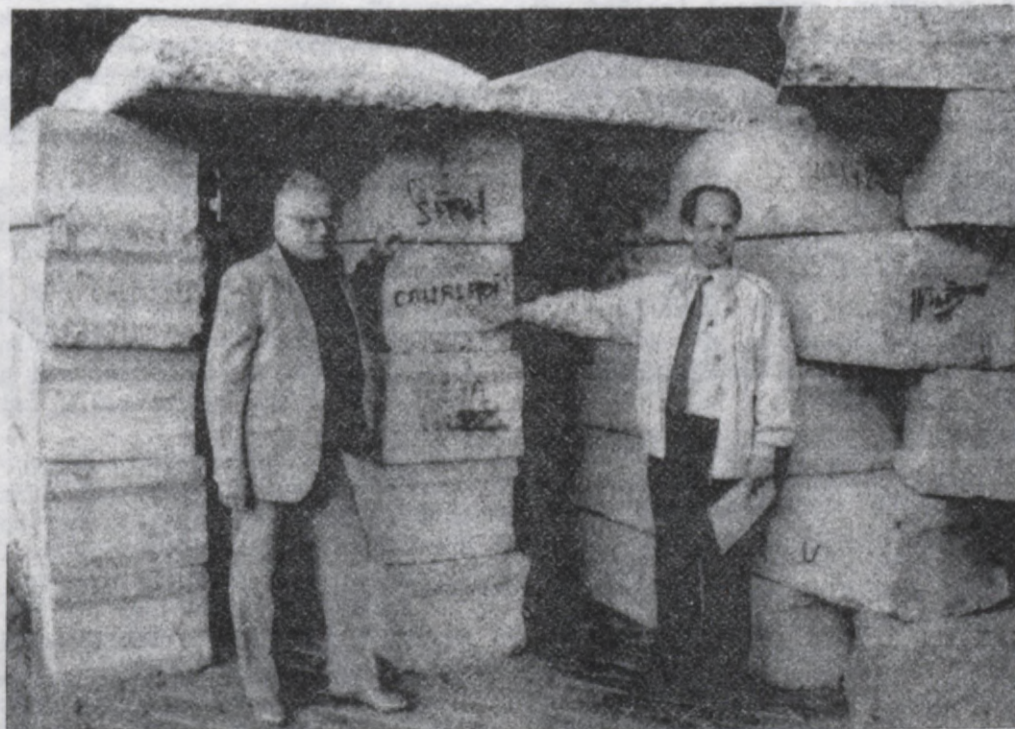
VEICINĀTĀJS - \$ 100 un vairāk _____ ATBALSTĪTĀJS - \$ 50 un vairāk _____

Ziedoju Fondam - _____

Līdzekļus izmantos III Mūzikas nometnes sagatavošanas izdevumu segšanai, II Mūzikas nometnes iztrūkuma deldēšanai, kā arī stipendijām, lai nometnē varetu uzņemt katru interesentu, kas tajā vēlētos piedalīties.

Čeki rakstāmi uz LATVIAN YOUTH SONG AND DANCE FESTIVAL

vārda un adresējumi - 291 Lorraine Drive
Baie d'Urfé, Qué.,
Canada
H9X 2R2,
tel. 514-457-9832.

Vecrīgas ielas vēl arvien ir nosprostotas ar barikādēm. Ir vairākas, caur kurām var iziet tikai ar caurlaidēm. Tādas ir pie LR Augstākās padomes nama, pie ieejas Rīgas radiofonā Doma laukumā un ap televīzijas torni - 19 stāvu namu - Zaķu salā.

Foto uzņēmumā pie caurlaides punkta Zaķu salā pa labi LR Radio un televīzijas komitejas priekšsēdētāja vietnieks Imants Rākins, pa kreisi programmas daļas vadītājs M. Salna.

Ieeju apsargā miliči, kuņus nevar redzēt, nedz manīt.

Biežāk lietoto Sv. Jāņa igauņu baznīca, kur notiek dievkalpojumi, 4345 Marcil ielā.
 telpu adreses: Ev.-lut. Trīsvienības draudzes nams - 3438 Rosedale Ave., tel. 489-3224.
 Latviešu Sabiedriskais Centrs - 3955 Provosta ielā, Lašīnā, tel. 634-4082.

15. augustā, plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības kārtējā sanāksme.
18. augustā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
24. augustā, plkst. 17:00, Tērvetē, Tērvetes gada svētku atceres dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma saviesīgs vakars ar vakariņām.
25. augustā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
31. augustā, plkst. , Tērvetē, Montrealas latviešu pensionāru apvienībai paredzēts IZBRAUKUMS uz Tērveti. Lūdzam sazināties ar B. Krūmāju, tel. 1-687-4569.
5. septembrī, plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības kārtējā sanāksme.
8. septembrī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
15. septembrī, plkst. 10:00, katoļu Notre Dame bazilikas Jēzus Sv. Sirds kapelā, Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes kārtējais dievkalpojums.
19. septembrī, plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības kārtējā sanāksme.
19. septembrī, plkst. 19:00, Latviešu centrā, Montrealas Baltiešu pastmarku kluba rudens sezonas atklāšanas sanāksme. Piedalīties aicināti kolekcionāri, kas krāj pastmarkas, naudu, sērkokociņu kastīgas un citus priekšmetus.
21. septembrī, plkst. 18:00, Latviešu centrā, Centra 8 gadu pastāvēšanas atceres sarīkojums. Plašāks paziņojums nākamreiz.
22. septembrī, plkst. 11:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
29. septembrī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
6. oktobrī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu Plaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu.
10. oktobrī, plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības kārtējā sanāksme.
17. oktobrī, plkst. 19:00, Latviešu centrā, Montrealas Baltiešu pastmarku kluba kārtējā sanāksme.
20. oktobrī, plkst. 10:00, Notre Dame bazilikas Jēzus Sv. Sirds kapelā, Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes kārtējais dievkalpojums.
20. oktobrī, plkst. 11:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.

"Kāpēc viņi pārgājuši uz koka rubli?" -

"Koks ir vēl vienīgais, kas viņiem palicis pāri."

Ed. Keiša humors.

VIDEOFILMA PAR JANVĀRA NOTIKUMIEM LATVIJĀ

Kārlis Freibergs aprīlī atveda un izrādīja Zigurda Vidiņa un Jura Podnieka videofilmas par šī gada janvāra traģiskiem notikumiem Latvijā. Šīs videofilmas (VHS formātā) ir joprojām pieejamas — tās var irēt vai pirkt. Ienākumi no filmām par labu nošauto kinooperātoru Andra Slapiņa un Gvido Zvaigznes ģimenēm. Informācijai zvanīt "Ziņotāja" redakcijā 457-9832.

LPI AICINA DARBĀ!

Latvijas Republikas Liepājas Pedagoģiskais institūts aicina darbā 1991./2. mācību gadā speciālistus šādās disciplīnās: vides pedagoģijā sākumskolā, pedagoģijā un psiholoģijā. Adrese: Rektoram K. Dobelim, Liepājas Pedagoģiskā institūtā, Lielā ielā 14, Liepājā, Latvijas Republikā. Tel. 24011.

0312017097

FREE ESTIMATES

On ALL kinds of TV's, CD's, VCR's, STERO SYSTEMS, WALKMAN, small electrical appliances, telephone systems, Vacuum cleaners and Radio control systems.

Anything Electronic or Electrical-
WE REPAIR IT.

R/C LEON SERVICE

5887 Sherbrooke St.
West,
Montreal, Québec

488-3363

FAST SERVICE. REASONABLE RATES.
PICK UP & DELIVERY.

VIDEO EQUIPMENT FOR LATVIA

VCR's from \$ 329.00
VIDEO CAMERAS from \$ 1.299.00
DOUBLE CASSETTE RADIOS from \$ 99.00
COMPUTERS (IBM compt.) from \$ 799.00
220V, 50 Hz
ELECTRICAL APPLIANCES 210V/50 Hz

ALL JAPANESE BRAND NAMES.

→ WE SHIP TO LATVIA AND ALL OTHER
REPUBLICS

VIDEO TRANSFERS: PAL - SECAM - NTSC
(To be able to watch a video tape from Latvia
or to send a video tape to Latvia)

R/C LEON SALES

5887 Sherbrooke Street W.
NDG, Montreal, Québec

MONTREAL - **514-488-3363**

TORONTO - **416-886-7659**

Sakarā ar redaktora ceļojumu uz Latviju un dažiem citiem neparedzētiem apstākļiem AUGUSTA mēneša MLB Ziņotāja numurs ir par 10 dienām aizkavējies. Lūdzam atvainot.

Sūtījumu Kanadas pastā nododam 12. augustā.

1991. VIII MLB Z 1.400 e

COLLINS CLARKE

MACGILLIVRAY
WHITE

FLOWERS
by

Parsons

Funeral Directors

• 5610 Sherbrooke St. W.,
Montreal — Business Office
514-483-1870

MLB ZIŅOTĀJA administrātorai, A. Porietei-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Qué., Canada H9R 2X5, tel. 514-697-6624.

Ar šo nosūtu MLB Ziņotāja abonementa samaksu (\$ 25.- vai \$ 20.-; skatiet likmes zemāk!) par _____ gadu/iem	\$ _____
Gaisa pasta piemaksu (ASV - \$ 5.-, citos kontinentos \$ 15.-)	\$ _____
Ziedoju izdevuma tehnisko izdevumu segšanai	\$ _____
Ziedoju spiestuves uzlabošanai, mašīnu iegādei	\$ _____
Vēlos saņemt sekojošus agrākos MLB Ziņotāja numurus: _____ à \$ 2.- ziedojums	\$ _____
Dāvinu MLB Ziņotāju: _____ (adrese) _____	\$ _____
Iesakū nosūtīt MLB Ziņotāja paraugburtnīcas _____	\$ _____
Ar šo nosūtu iestāšanās maksu MONTREALAS LATVIEŠU BIEDRĪBĀ - \$ 5.-	\$ _____
Ar šo nosūtu MLB biedru maksu par _____ darbības gadu (à \$ 10.-)	\$ _____
Ar šo nosūtu LNAK dalības maksu par _____ gadiem (MLB biedriem \$ 10.-; pensionāriem - \$ 5.-)	\$ _____
Ziedoju MLB darba un pasākumu veicināšanai	\$ _____
Čeki rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda.	Pavieam kopā \$ _____

(Maksītāja vārds, uzvārds, pasta kods, telefona numurs)

Paraksts: _____

MLB ZIŅOTĀJS

ISSN 0227 - 2433

IZDEVĒJA: Montrealas Latviešu Biedrība, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfé, Qué., Canada H9X 2R2, tālrunis 514-457-9832.

REDAKTORS: Mērtiņš Štauers, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfé, Québec, Canada H9X 2R2, tālrunis 514-457-9832.

ADMINISTRĀTORE: Anita Poriete-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Québec, Canada, H9R 2X5, tālrunis 514-697-6624.

EKSPEDĪCIJA: Velta Ozola. **DARBINIEKI:** Elmārs Bērdiņš, Jānis Birze, Elga Čops, Edgars Kajaks, Ķina Kajaka, Austra Konovālova, Anna Kreipāne, Pēteris Kreipāns, Voldemārs Ozols, Aina Paegle, Voldemārs Paegle, Ilga Štauvere, Vilma Ulmane un daudzi citi.

MLB ZIŅOTĀJA ABONEMENTA MAKSA: \$ 25.- gadē; MLB biedriem, pensionāriem un kare invalīdiem \$ 20.- gadē; gaisa pasta piemaksa uz ASV \$ 5.-, uz citiem kontinentiem - \$ 15.- gadē. Atsevišķas burtnīcas pret \$ 2.- ziedojumu.

LAPPUŠU MAKSAS: Mazākais paziņojums \$ 15.-, 1/4 lpp - \$ 20.-, 1/3 lpp. - \$ 25.-; 1/2 lpp. - \$ 30.-; 3/4 lpp. - \$ 50.-; pilna lpp. - \$ 55.-. Kliņeju un paziņojumu sagatavošana - \$ 15.-. Iespējama foto uzņēmumu publicēšana. Čeki rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda. MLB ZIŅOTĀJS, tāpat kā MLB, ir BEZPELŅAS PASĀKUMS.

MLB ZIŅOTĀJS iznāk ik mēneša sākumā. Materiāli tekošajam numuram iesūtāmi vai nododāmi redakcijā līdz ik mēneša 15. datumam. Par izdevumā publicēto rakstu saturu atbild to autori. Redakcija var rakstus īsināt. Raksti un ziņas nepauž ne MLB valdes, ne redakcijas, nedz tās darbinieku ieskatu iztirzātos jautājumos. Rakstu autoriem jāuzdod pilna adrese, telefona numurs un jāparakstās. Anonīmus rakstus redakcija ignorē. Redakcija iesūtītos rakstus neuzglabā.

MONTREAL LATVIAN SOCIETY
ASSOCIATION LETTONE DE MONTRÉAL

AUGUST 1991 AOÛT

MONTHLY BULLETIN MLB ZIŅOTĀJS
BULLETIN MENSUEL MLB ZIŅOTĀJS

Envoyé par la Association Lettonne de Montréal; Sent by Montreal Latvian Society - 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfé, Québec, Canada H9X 2R2, ph. 514-457-9832.